

Täysistunto

Torstai 17.12.2020 klo 9.59—19.27

Täysistunto alkoi klo 09.59. Täysistunto keskeytettiin klo 13.02. Täysistuntoa jatkettiin klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 19.27.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (9.59—11.59), toinen varapuhemies Juho Eerola (11.59—13.02 ja 16.00—17.57) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (17.57—19.27).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Valiokuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat

Perustuslakivaliokunta on 16.12.2020 valinnut puheenjohtajakseen ed. Antti Rinteen.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2021 talousarvioesityksen (HE 146/2020 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 146/2020 vp

Hallituksen esitys HE 227/2020 vp

Talousarvioaloite TAA 1-370/2020 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 36/2020 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 36/2020 vp. Asian käsittely keskeytettiin 16.12.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Siirrytään pääluokkakohtaisiin äänestyksiin. Edelleenkin esitän, että esitykset ja kannatukset tehdään eduskuntaryhmä kerrallaan ja mahdolliset pöytäkirjaan otettavat edustajien korjaukset otetaan vasta sitten, kun koko pääluokka on äänestetty.

Asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

3.1. Pääluokka 25 Oikeusministeriön hallinnonala

Puhemies Anu Vehviläinen: Yleiskeskustelu päättyi 16.12.2020 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 25 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.01.03: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin oikeusministeriön alaisten valtuutettujen toimistojen yhdistämiseksi oikeusturvataloksi, jotta oikeusturvaan liittyvät palvelut voitaisiin tuottaa kansalaisille yhden luukun periaatteella." (Vastalause 1)

2. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.01.: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus vahvistaa yritysten oikeusturvaa uudistamalla säädöksiä sekä järjestämällä oikeusneuvontaa, millä voidaan säästää etenkin aloittavien yritysten aikaa ja kustannuksia." (Vastalause 1)

3. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.01.: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tehostaa velkaneuvonnan toimintaa lyhentämällä jonoja ja antamalla takuun velkaneuvontaan pääsystä esimerkiksi viikon kuluessa ensimmäisestä yhteydenotosta. Tämä vahvistaa yritysten oikeusturvaa uudistamalla säädöksiä." (Vastalause 1)

4. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.02: Vähennetään 1 255 000 euroa korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenoista. (Vastalause 1)

5. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.03: Vähennetään 4 360 000 euroa hallintotuomioistuinten toimintamenoista. (Vastalause 1)

6. Timo Heinonen kok Markku Eestilän kok kannattamana 25.10.03: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että momentin 25.10.03 perusteluihin lisätään maininta, että määrärahaa saa käyttää myös Iisalmen, Varkauden ja Pietarsaaren istuntopaikkojen ja kanslioiden säilyttämiseen." (TAA 12)

7. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.04: Lisätään 500 000 euroa velallisten neuvontapalvelujen ja muiden tukitoimintojen kehittämiseen. (TAA 15)

8. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.04: Vähennetään 140 000 euroa oikeusapu- ja edunvalvontapiirien ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenoista. (Vastalause 1)

9. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.50: Vähennetään 130 000 euroa yksityisille oikeusavustajille maksettaviin korvauksiin ehdotetusta määrärahasta. (Vastalause 1)

10. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla varmistetaan, että velalliset ja taloudellisessa ahdingossa olevat saavat välitöntä apua, ja jonoja lyhennetään niin, että jonomusajat olisivat kohtuullisia koko maassa." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

11. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ulosoton taulukkomaksun alentamiseksi." (Vastalause 1)

12. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin maksuhäiriöiden määrän vähentämiseksi esimerkiksi luomalla positiivisen luottorekisterin." (Vastalause 1)

13. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.50: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin 1990-luvun lamavelallisten vapauttamiseksi vastuistaan." (Vastalause 1)

14. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin oikeudenkäyntikulujen kohtuullistamiseksi niin, että suomalaisten oikeusturva varmistuu." (Vastalause 1)

15. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 25.10.: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus pyrkii palauttamaan oikeushallinnon palveluita keskeisiin seutukaupunkeihin." (Vastalause 1)

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 34, ei 19; poissa 146 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 45, ei 10; poissa 144 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 45, ei 10; poissa 144 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Heinosen ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 35, ei 19, tyhjiä 1; poissa 144 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 40, ei 15; poissa 144 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 8 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 44, ei 11; poissa 144 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 45, ei 10; poissa 144 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 10 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 23; poissa 143 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 11 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 42, ei 12; poissa 145 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 12 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 23; poissa 145 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 13 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 38, ei 17; poissa 144 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 36, ei 19; poissa 144 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraavat ilmoitukset: Kohdassa 8 Antero Laukkanen /kd tarkoitti äänestää ”jaa”. Kohdassa 6 Pihla Keto-Huovinen /kok tarkoitti äänestää ”ei”.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

3.2. Pääluokka 26 Sisäministeriön hallinnonala

Puhemies Anu Vehviläinen: Yleiskeskustelu päättyi 16.12.2020 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 26 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskustansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.01.50: Lisätään 35 000 euroa ja lisätään momentin perusteluihin maininta, että määrärahaa voi käyttää Suomen Poliisi-koirayhdistyksen toiminnan kehittämiseen. (TAA 1)
2. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.01.50: Lisätään 35 000 euroa ja lisätään momentin perusteluihin maininta, että määrärahaa voi käyttää Rajan koiramiehet-yhdistyksen toiminnan kehittämiseen. (TAA 2)
3. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.01.50: Lisätään 35 000 euroa ja lisätään momentin perusteluihin maininta, että määrärahaa voi käyttää Mondioringyhdistys ry:n toiminnan kehittämiseen. (TAA 3)

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

4. Timo Heinonen kok Markku Eestilän kok kannattamana 26.10.01: Lisätään 2 000 000 euroa Eläinpoliisitoiminnan laajentamiseen koko Suomeen. (TAA 159)
5. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.10.01: Lisätään 20 000 000 euroa poliisin toimintamenoihin. (Vastalause 1)
6. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus panostaa talousrikollisuuden ja harmaan talouden vastaiseen tutkintaan ja torjuntaan." (Vastalause 1)
7. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.20.01: Lisätään 10 000 000 euroa Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin. (Vastalause 1)
8. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.20.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus luo viipymättä valmiuden kansainvälisten sopimusten sallimien, kaikkia rajanylityspaikkoja koskevien tarkastusten nopeaan ja määräaikaaiseen käyttöönottoon siltä varalta, että maahamme vyöryy henkilöitä, joilla ei ole asianmukaisia maahantuloon oikeuttavia asiakirjoja." (Vastalause 1)
9. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.30.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tutkii mahdollisuudet suomalaisen pelastusalan koulutuksen tuotteistamiseen ja koulutuksen aktiiviseen markkinointiin ulkomaalaisille toimijoille sekä kiinnittää erityistä huomiota vientiponnistuksissa Suomen palolaitoksiin ja metsäpalosammutusosaamiseen." (Vastalause 1)
10. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.30.02: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa hätäkeskusten riittävän resurssoinnin yhtäältä henkilöstön työssäjaksamisen turvaamiseksi ja toisaalta hätäpuheluihin vastaamisen vasteaikojen pitämiseksi sellaisella tasolla, jolla kansalaisten turvallisuus ei vaarannu." (Vastalause 1)
11. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.40.01: Vähennetään 20 000 000 euroa Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenoista. (Vastalause 1)
12. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus teettää puolueettoman ja perusteellisen selvityksen vuonna 2015 ja sen jälkeen toiminnassa olleiden vastaanottokeskusten rahankäytöstä ja hallinnosta ja tuo selvityksen eduskunnan käsittelyyn." (Vastalause 1)
13. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus tehostaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden, luvottomasti maassa olevien henkilöiden poistamista Suomesta." (Vastalause 1)
14. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.40.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus korjaa pikaisesti Maahanmuuttoviraston toiminnassa havai-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

tut viivästyminen käsiteltäessä erikoisasiantuntijoiden työperäisiä oleskelulupia." (Vastalause 1)

15. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 26.40.63: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin turvapaikanhakijoina tulevien henkilöiden vastaanottorahan vähentämiseksi sellaiselle tasolle, ettei se muodosta vetovoimatekijää muihin Euroopan maihin verrattuna, sekä ryhtyy toimenpiteisiin, joilla saavutetaan turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten kuluista merkittävät säästöt vastaanottotoiminnan palvelutarjontaa ja kustannustasoa karsimalla." (Vastalause 1)

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 39, ei 16; poissa 144 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 38, ei 17; poissa 144 (äänestys 17). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 3 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 43, ei 11, tyhjiä 1; poissa 144 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Timo Heinosen ehdotus 4 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 21, tyhjiä 1; poissa 146 (äänestys 19). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 5 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 20). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 6 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 23; poissa 145 (äänestys 21). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 7 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 35, ei 20; poissa 144 (äänestys 22). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 8 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 37, ei 18; poissa 144 (äänestys 23). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 9 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 24). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 10 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 25). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 11 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 43, ei 10, tyhjiä 1; poissa 145 (äänestys 26). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 12 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 40, ei 14, tyhjiä 1; poissa 144 (äänestys 27). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 13 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 28). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 29). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 39, ei 14, tyhjiä 1; poissa 145 (äänestys 30). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

3.3. Pääluokka 27 Puolustusministeriön hallinnonala

Puhemies Anu Vehviläinen: Yleiskeskustelu päättyi 16.12.2020 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 27 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti kansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 27.10.01: Lisätään 500 000 euroa ja lisätään momentin perusteluihin maininta, että määrärahaa saa käyttää vuonna 2013 lakautetun Pohjois-Karjalan prikaatin korvaavan uuden joukko-osaston suunnitteluun Pohjois-Karjalan alueella. (TAA 4)

2. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin uusien vakituisten virkojen lisäämiseksi Puolustusvoimissa, jotta henkilöstövaje ja kouluttajapula saadaan korjattua pysyvällä tavalla." (Vastalause 1)

3. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa riittävät resurssit reservin kertausharjoitusten tason ja määrän pitämiseksi riittävällä tasolla." (Vastalause 1)

4. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla edistetään nuorten liikuntaharrastuksia ja yhteistyössä maanpuolustusjärjestöjen kanssa pyritään kohottamaan asepalvelukseen astuvien kuntoa." (Vastalause 1)

5. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin varusmiesten päivärahan nostamiseksi." (Vastalause 1)

7. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 27.10.01: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa puolustusteollisuuden aseenvientilupien tarkoituksenmukaisen saannin, sillä vienti helpottaisi kotimaisen puolustusteollisuuden kannattavuutta ja siten ylläpitäisi kotimaista tuotantoa." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

8. Johannes Yrttiaho vas Markus Mustajärven vas kannattamana 27.10.19: Vähennetään 9 400 000 000 euroa monitoimihävittäjien hankinnan tilausvaltuudesta. (TAA 364)

9. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 27.10.50: Lisätään 50 000 euroa Varsinais-Suomessa toimivien maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen. (TAA 86)

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 40, ei 15; poissa 144 (äänestys 31). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 23; poissa 145 (äänestys 32). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 33). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 35, ei 19; poissa 145 (äänestys 34). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 37, ei 18; poissa 144 (äänestys 35). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 36). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 53, ei 2; poissa 144 (äänestys 37). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 42, ei 13; poissa 144 (äänestys 38). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraava ilmoitus: kohdassa 1 Markku Eestilä /kok tarkoitti äänestää ”ei”.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

3.4. Pääluokka 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Puhemies Anu Vehviläinen: Yleiskeskustelu päättyi 16.12.2020 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 30 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskustansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

1. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.10.50: Lisätään 300 000 euroa maatalouden neuvontatoimintaan. (TAA 17)
2. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.20.20: Lisätään 10 000 euroa Vakka-Suomen eläinsuojeluyhdistyksen toiminnan kehittämiseen ja eläinsuojelutyön edistämiseen. (TAA 18)
3. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.20.20: Lisätään 50 000 euroa Turun Eläinsuojeluyhdistyksen toiminnan tukemiseen. (TAA 19)
4. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.20.20: Lisätään 100 000 euroa Uudenmaan eläinsuojeluyhdistysten toiminnan tukemiseen. (TAA 187)
5. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.20.40: Lisätään 350 000 euroa viljelyksille, puutarhayrityksille ja kotieläintuottajille syntyvien tuhojen korvaamiseen Varsinais-Suomessa. (TAA 20)
6. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.20.40: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin pienviljelijöiden tukemiseksi." (Vastalause 1)
7. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.20.47: Lisätään 2 000 000 euroa selvityksen tekemiseen lähiruoasta valtion ja kuntien ruokapalveluissa. (TAA 251)
8. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.20.62: Lisätään 35 000 euroa ja lisää momentin perusteluihin maininnan, että määrärahaa voi käyttää Susirajan eläinkotiyhdistys ry:n toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. (TAA 7)
9. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.20.62: Lisätään 100 000 euroa Suomenhevosliitto ry:lle liiton toimintaan sekä suomenhevosten kasvattajille suomenhevosen rodun säilymiseksi. (TAA 188)
10. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.40.21: Lisätään 200 000 euroa Salpakankaan vesihuollon varmistamiseksi. (TAA 257)
11. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.40.22: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla varmistetaan hyvä metsänhoito sekä puuraaka-aineen mahdollisimman kattava ja tarkoituksenmukainen käyttö. Tavoitteena tulee olla Suomen asema puurakentamisen huippumaana, puupohjaisten tuotteiden innovatiivinen kehittäminen sekä sellaisen puuaineksen, jota ei pystytä hyödyntämään muussa teollisessa tuotannossa, mahdollisimman tehokas hyödyntäminen energiantuotannossa." (Vastalause 1)
12. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.40.22: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin puun, turpeen ja biomassan poltosta syntyvän tuhkan käytön lisäämiseksi metsien lannoitteena." (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

13. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30.40.44: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Kemera-ohjelman määrärahan korottamiseksi." (Vastalause 1)

14. Peter Östman kd Antero Laukkasen kd kannattamana 30.64.50: Lisätään 350 000 euroa Hämeenlinnan Aulangon luonnonsuojelualueen ajankohtaisiin kunnostustoimenpiteisiin. (TAA 266)

15. Timo Heinonen kok Markku Eestilän kok kannattamana 30.64.50: Lisätään 950 000 euroa Örön linnakesaaren muuttamiseen kestävän saaristomatkailemisen lippulaivaksi. (TAA 240)

16. Timo Heinonen kok Markku Eestilän kok kannattamana 30.64.50: Lisätään 2 000 000 euroa Aulangon puistometsän peruskorjaushankkeen jatkamiseen. (TAA 49)

17. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus parantaa maatalouden kannattavuutta niin, että viljelijät saavat muihin ammattiryhmiin verrattavan tulotason." (Vastalause 1)

18. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee viljelijöiden uuden julkisvetoisen satovahinkovakuutusjärjestelmän, jossa pyritään huomioimaan yksityisen vakuutusjärjestelmän kokemukset ja havaitut puutteet." (Vastalause 1)

19. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii kalatalouden ja kalastusmatkailun kehittämissuunnitelman." (Vastalause 1)

20. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin merkinnän saamiseksi elintarvikkeisiin sen varmistamiseksi, että kuluttaja saa tiedon tuotteen alkuperästä ja tuotantotavan eettisyydestä." (Vastalause 1)

21. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin turvataksaan maatalouslomitusten maatalousyrittäjien jaksamisen helpottamiseksi." (Vastalause 1)

23. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 30: Lausumaehdotus: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin suomenhevosen julistamiseksi Suomen itenäisyyden juhlaeläimeksi." (Vastalause 1)

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 1 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 40, ei 15; poissa 144 (äänestys 39). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö "jaa", Ville Vähämäen ehdotus 2 "ei". Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 13, tyhjiä 1; poissa 144 (äänestys 40). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 43, ei 12; poissa 144 (äänestys 41). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 40, ei 14; poissa 145 (äänestys 42). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 42, ei 13; poissa 144 (äänestys 43). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 39, ei 16; poissa 144 (äänestys 44). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 42, ei 13; poissa 144 (äänestys 45). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 42, ei 13; poissa 144 (äänestys 46). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 38, ei 17; poissa 144 (äänestys 47). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 10 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 43, ei 12; poissa 144 (äänestys 48). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 11 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 21; poissa 145 (äänestys 49). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 12 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 50). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 13 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 39, ei 16; poissa 144 (äänestys 51). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Puhemies Anu Vehviläinen: Peter Östmanin ehdotus 14 ja Timo Heinosen ehdotus 16 koskevat samaa määrärahaa. Ensin äänestetään ehdotuksesta 16 ehdotusta 14 vastaan ja siten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Peter Östmanin ehdotus 14 ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 16 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 13, tyhjiä 1; poissa 144 (äänestys 52). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Peter Östmanin ehdotuksen.

2) Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 20, tyhjiä 2; poissa 144 (äänestys 53). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 34, ei 20, tyhjiä 1; poissa 144 (äänestys 54). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 17 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 38, ei 17; poissa 144 (äänestys 55). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 18 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 38, ei 17; poissa 144 (äänestys 56). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 19 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 57). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 20 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 58). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 21 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 37, ei 18; poissa 144 (äänestys 59). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 23 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 38, ei 15, tyhjiä 1; poissa 145 (äänestys 60). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

3.5. Pääluokka 32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Puhemies Anu Vehviläinen: Yleiskeskustelu päättyi 16.12.2020 pidetyssä täysistunnossa. Ryhdytään pääluokan 32 yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tehtiin seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskusteliansa kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset:

1. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.01.05: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus korottaa koronapandemian väistymistä ennakoiden Business Finlandin toimintamenoja matkailun edistämiseksi Business Finlandin Visit Finland -ohjelman osalta.” (Vastalause 1)

2. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.20.40: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää kotimaista malminetsintää ja kaivosteollisuutta erityisesti akkutoimialan kehittämiseksi.” (Vastalause 1)

3. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.20.40: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ripeästi pienten ja keskisuurten yritysten viennin tehostamiseen malleja, kuten kansainvälisiä kokonaistoimituksia tavoittelevat konsortiot.” (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

4. Timo Heinonen kok Markku Eestilän kok kannattamana 32.20.41: Lisätään 6 000 000 euroa vähähiilisen SMR-teknologian tutkimukseen ja tuotekehitykseen. (TAA 352)
5. Peter Östman kd Antero Laukkasen kd kannattamana 32.20.43: Lisätään 50 000 000 euroa matkailualan yritysten tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan edistämiseen. (Vastalause 3)
6. Timo Heinonen kok Markku Eestilän kok kannattamana 32.20.44: Lisätään 550 000 euroa kaupunkien hiilineutraalin kiertotalouden kehittämiseen. (TAA 110)
7. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.20.44: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus panostaa kotimaisten satojen sivutuotteiden jatkojalostukseen ja hyödyntämiseen sähkön ja lämmön tuotannossa.” (Vastalause 1)
8. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.20.44: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää hallitusohjelmassa esitettyjä biokaasuhankkeita jatkamalla jo käynnistettyjen hankkeiden vaikutuksien ja palautteen seurantaan, ja tarvittaessa päivittää säädöksiä ja selvittää valtiontukikysymyksiin liittyviä ongelmia ripeällä aikataululla.” (Vastalause 1)
9. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.30.40: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa edellytykset koko maan asumiskelpoisena pitämiseen.” (Vastalause 1)
10. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.30.40: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus huomioi ja vähentää tuulivoimaloiden aiheuttamia ympäristö- ja terveyshaittoja.” (Vastalause 1)
11. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.30.40: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin suomalaisen saunan ja saunomiskulttuurin edistämiseksi ja vientimahdollisuuksien kasvattamiseksi.” (Vastalause 1)
12. Peter Östman kd Antero Laukkasen kd kannattamana 32.30.42: Lisätään 50 000 000 euroa yritysten kehittämishankkeiden tukemiseen. (Vastalause 3)
13. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.30.51: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus kasvattaa ja kehittää oppisopimuskoulutuksen käyttöä.” (Vastalause 1)
14. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.40: Lisätään 1 000 000 euroa taapatumajärjestäjien tukemiseen Varsinais-Suomessa. (TAA 22)
15. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.50.03: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus kehittää kotouttamistoiminnan seurantaan mittarit ja kriteerit sekä asettaa kotouttamistoimenpiteille enimmäiskeston.” (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

16. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.50.03: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla vähennetään kotouttamisen kuluja merkittävästi sekä lisätään prosessien tehokkuutta.” (Vastalause 1)
17. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32.50.30: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kotouttamisen kulujen maltillis-
tamiseksi vaatimalla kotouttamistoiminnalta tulostavuuksisuutta.” (Vastalause 1)
18. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus luo laajamittaisen tukipaketin Neste Oilin Naantalintyöyksikön sidostyöryhmäläisille.” (Vastalause 1)
19. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin laadukkaasti bitumin tuotannon turvaamiseksi kotimaassa.” (Vastalause 1)
20. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa kuntapuolella kokeiluna pitkät, 24 kuukauden palkkatuet kaikkein heikoimmassa asemassa oleville työttömille työnhakijoille.” (Vastalause 1)
21. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus panostaa työelämän ja yritystoiminnan akateemiseen tutkimukseen ja kehittämiseen.” (Vastalause 1)
22. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus pyrkii alue- ja elinkeinopolitiikassa vahvistamaan kunkin alueen luontaisten elinkeinojen edellytyksiä ja kilpailuetujen vahvistamista.” (Vastalause 1)
23. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää työhön ja yrittämiseen kannustavaa opetusta kaikilla koulutustasasteilla yrittäjyysluokka-mallin mukaisilla sisällöillä, joissa kaikkia oppiaineita pyritään peilaamaan yrittäjyyden kautta.” (Vastalause 1)
24. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus luo nuorten yrittäjien kannustajajärjestelmän, jolla varmistetaan, että yläkoululaisten keskuudessa vallitseva yrittäjyyden korkea suosio ei hiipu opintojen jatkuessa toisella asteella.” (Vastalause 1)
25. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tukee yrityskummitoimintaa, jossa hiljaista tietoa omaavien yrittäjyydestä eläköityneiden tai konkurssin läpikäyneiden henkilöiden osaamista ja kokemusta siirretään eteenpäin.” (Vastalause 1)
26. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää politiikan ja työ- ja yrityselämän toimijoiden välistä tiedonvaihtoa.” (Vastalause 1)

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

27. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus pyrkii edistämään taloudellisten ekosysteemien muodostumista ja pysymistä Suomessa, jotta arvoketjusta ja arvonalisäyksestä mahdollisimman suuri osa säilyisi Suomessa.” (Vastalause 1)

28. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus edistää pienydinvoimaloiden rakentamista. Erityisesti kaukolämmön tuotannossa ja aluepolitiikassa tämä tulee olemaan ratkaisevan tärkeää ilmastotavoitteidenkin kannalta.” (Vastalause 1)

29. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus mahdollistaa yrittäjille henkilökohtaisen konkurssin ja uudelleen yrittämisen tilaisuuden.” (Vastalause 1)

30. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tehostaa työvoimapalveluita yhteistyössä kuntien ja työnantajien kanssa.” (Vastalause 1)

31. Ville Vähämäki ps Ritva Elomaan ps kannattamana 32: Lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus vähentää säätely- ja lupaliiketoimintaa esimerkiksi henkilön ammattitaidon toteamisen menettelyä keventämällä ja lupien voimassaoloaikoja pidentämällä.” (Vastalause 1)

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 35, ei 20; poissa 144 (äänestys 61). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 36, ei 19; poissa 144 (äänestys 62). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 36, ei 19; poissa 144 (äänestys 63). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 13; poissa 145 (äänestys 64). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 35, ei 17, tyhjiä 2; poissa 145 (äänestys 65). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Timo Heinosen ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 12, tyhjiä 1; poissa 145 (äänestys 66). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 21; poissa 145 (äänestys 67). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 36, ei 19; poissa 144 (äänestys 68). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 9 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 36, ei 18; poissa 145 (äänestys 69). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 10 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 36, ei 19; poissa 144 (äänestys 70). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 11 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 35, ei 20; poissa 144 (äänestys 71). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Peter Östmanin ehdotus 12 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 9, tyhjiä 5; poissa 144 (äänestys 72). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 13 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 22; poissa 145 (äänestys 73). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 14 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 42, ei 12; poissa 145 (äänestys 74). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 15 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 35, ei 19; poissa 145 (äänestys 75). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 16 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 36, ei 19; poissa 144 (äänestys 76). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 17 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 22; poissa 144 (äänestys 77). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 18 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 43, ei 11, tyhjiä 1; poissa 144 (äänestys 78). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 19 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 37, ei 18; poissa 144 (äänestys 79). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 20 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 39, ei 16; poissa 144 (äänestys 80). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 21 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 81). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 22 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 34, ei 21; poissa 144 (äänestys 82). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 23 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 22; poissa 144 (äänestys 83). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 24 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 35, ei 20; poissa 144 (äänestys 84). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 25 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 85). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 26 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 35, ei 19; poissa 145 (äänestys 86). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 27 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 34, ei 21; poissa 144 (äänestys 87). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 28 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 88). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 29 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 89). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 30 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 35, ei 20; poissa 144 (äänestys 90). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Ville Vähämäen ehdotus 31 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 23; poissa 144 (äänestys 91). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirjaan merkittiin seuraava ilmoitus: kohdassa 6 Mia Laiho /kok tarkoitti äänestää ”ei”.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

3.6. Pääluokka 31 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Puhemies Anu Vehviläinen: Esitellään liikenne- ja viestintäministeriötä koskeva pääluokka 31.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa 1 tunti 45 minuuttia, ja keskustelun aloittaa jaoston puheenjohtaja, edustaja Jokinen.

Keskustelu

10.47 **Kalle Jokinen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan määrärahat ovat noin 3,5 miljardia euroa. Siitä perusväylänpidon määräraha on noin 1,4 miljardia euroa, johon sisältyy parlamentaarisen työryhmän esittämä 300 miljoonan euron pysyvä tasokorotus. Siitä huolimatta määräraha vä-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

henee ja korjausvelan arvioidaan kääntyvän lievään kasvuun. Tämä johtuu siitä, että päällystysmäärät jäävät alle 3 000 kilometrin korjausvelan kasvun pysäyttävän 4 000 kilometrin sijasta. Nyt teiden päällystämisestä puuttuu rahaa 50 miljoonaa euroa.

Valiokunta painottaa toimia, jotka edistävät liikenneturvallisuutta ja elinkeinoelämän kuljetusten kannalta keskeisten väylien toimivuutta ja päivittäistä liikennöitävyyttä. Valiokunta kiinnittää huomiota alemmanasteisen tieverkon kuntoon, joka on monin osin heikko ja vaikeuttaa henkilöliikenteen ja kuljetusten turvallisuutta ja sujuvuutta. Valiokunta lisää perusväylänpitoon 17 350 000 euroa ja osoittaa sen hankelistan mukaan eri puolilla maata sijaitseviin pienehköihin liikenneturvallisuutta ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä edistäviin hankkeisiin.

Perusväylänpidon määrärahaa käytetään radanpitoon 473 miljoonaa euroa, ja sen avulla rataverkon kunnan arvioidaan säilyvän ennallaan tai jopa hieman paranevan. Rataverkon korjaustarve nousee voimakkaasti vuosikymmenen loppua kohti. Valiokunta nostaa esille myös junien kulunvalvontajärjestelmän kehittämistarpeet, sillä nykyinen järjestelmä tulee elinkaarensa päähän 2020-luvun lopussa ja päätökset korvaavasta järjestelmästä on tehtävä pian.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen on käytettävissä yhteensä 28,5 miljoonaa euroa. Määräraha antaa hyvät mahdollisuudet toimeenpanna valtioneuvoston vuonna 2018 hyväksymää kävelyn ja pyöräilyn edistämishanketta.

Noin 350 000 kilometriä pitkällä yksityistieverkolla on tärkeä merkitys koko liikennejärjestelmälle. Merkittävä osa elinkeinoelämän kuljetuksista käyttää yksityisteitä, jolloin esimerkiksi painorajoitetut sillat voivat aiheuttaa suuria kustannuksia muun muassa metsäteollisuuden ja elintarviketeollisuuden kuljetuksille. Valiokunta on tyytyväinen 30 miljoonaan euroon nousevaan yksityistieavustusten määrään.

Arvoisa puhemies! Ensi vuonna käynnistetään kuusi uutta kehittämishanketta kustannusarvioltaan yhteensä 205 miljoonaa euroa: kolme ratahanketta, kaksi vesiväylähanketta ja yksi tiehanke. Lisäksi ensi vuonna jatketaan 29:ää jo aiemmin aloitettua väyläinvestointin rakentamista. Kehittämishankkeissa on voimakas ratapainotteisuus. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että tavaraliikenteen kuljetukset käyttävät pääosin maanteitä. Siksi on tärkeitä, että tulevassa 12-vuotisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa otetaan selvästi huomioon myös maantieverkon kehittämistarpeet.

Valiokunta pitää tärkeänä valtakunnallisen laajakaistatukiohjelman jatkamista. Viestintäyhteyksien merkitys on entisestään korostunut etätöiden lisääntymisen vuoksi, ja laajakaistayhteyksien laadussa on edelleen suuria alueellisia eroja. Laajakaistarakentamisen tukea koskeva lainsäädäntö on uusittu, ja ensi vuoden alussa tukiohjelmalla voidaan parantaa myös vapaa-ajan asuntojen laajakaistayhteyksiä.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on erittäin huolissaan ennaltaehkäisevän liikenneturvallisuuksien rahoituksesta. Ensi vuodelle tieliikenteen turvallisuustoimintaan osoitetaan 8,1 miljoonaa euroa, joka on miljoona euroa kuluva vuotta vähemmän. Leikkaus on merkittävä, ja se tulee näkymään liikenneturvallisuuksien tasossa ja tuloksissa. Valiokunta korostaa liikenneturvallisuuksien tärkeyttä ja toteaa, että liikenneturvallisuuden parantamista on painotettu hallitusohjelmassa ja myös EU on asettanut liikenneturvallisuuden parantamiseen liittyviä tavoitteita. Valiokunta katsoo, että liikenneturvallisuuksien rahoituksen taso on syytä turvata pitkäjänteisesti kestäväällä tavalla vuoden 2020 tasolla ja varmistaa sen riittävyys vuoden 22 talousarvioesityksessä.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Valiokunta pitää välttämättömänä, että Liikenneturvan, Liikennevakuutuskeskuksen ja Ahvenanmaan maakunnan liikenneturvallisuustyön jatkuvuus ja alueellinen kattavuus turvataan.

Valiokunta esittää asiasta seuraavan lausuman: ”Eduskunta edellyttää, että tieliikenteen turvallisuustoiminnan kehittämistarpeet selvitetään ja huolehditaan siitä, että liikenneturvallisuustyön rahoituspohja varmistetaan pitkäjänteisesti kestäväällä tavalla.”

Arvoisa puhemies! Liikennejaoston puolesta haluan kiittää valtiovarainvaliokunnan erittäin ammattitaitoista virkakuntaa, jaoston kuulemiseen osallistuneita asiantuntijoita ja liikenneministeri Harakkaa yhdessä eletyn vuoden yhteistyöstä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä kohtaa totean, että äänestykset menivät vähän nopeammin kuin oli tarkoitettu, ja en näe täällä ministeri Harakkaa vielä paikalla, mutta teemme sillä tavalla, että aloitamme debatin jo tässä kohtaa, ja sitten kun ministeri tulee paikalle, niin annetaan ministerille puheenvuoro. Eli ne edustajat, jotka haluavat käyttää tässä pääluokkakohdassa debattipuheenvuoron, nousevat ylös ja V-painikkeella sitten puheenvuoropyyntö. — Keskustelun aloittaa liikennevaliokunnan puheenjohtaja Suna Kymäläinen.

10.52 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tässä ensi vuoden budjetissa panostetaan merkittävästi väyliin ja korjausvelan torjumiseen, ja jo toista vuotta peräjälkeen esitetään 618 miljoonaa euroa enemmän näihin liikennehankkeisiin — ja muistetaan se, että neljännessä lisätalousarviossa oli tuo historiallisen suuri panostus, 1,3 miljardia, kestävään liikenteeseen. Näillä on vahva työllisyyttä parantava vaikutus.

Olemme myös tehneet tämän vuoden aikana päätöksen Saimaan kanavan sulkujen pidentämisestä, ja tämä on otettu meidän teollisuudessa ilolla vastaan, se, että rahti pystyy kulkemaan mereltä jopa Joensuuhun ja Kuopioon ja tuo henkilötyövuosia 1 000—1 200 lisää.

Koska kysymys on myös viestinnästä, niin olin tyytyväinen, että valiokunnan, valtiovarojen, puheenjohtaja otti esiin... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Puhemies Anu Vehviläinen: Kiitos. — Ja kuten huomaamme, ministeri on saapunut paikalle. Annamme tässä kohtaa ministerille 5 minuutin puheenvuoron. — Olkaa hyvä.

10.54 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat, kollegat! Eduskunta osoittaa tässä erinomaista ripeyttä, niin että ministerilläkin on täysi työ pysyä kyydissä. Kiitos kärsivällisyydestä.

Todellakin liikenne- ja viestintäministeriön hallinnanalan vuoden 21 talousarvioesitys noudattaa vahvasti hallitusohjelman linjauksia. Hallinnonalan määrärahat vuoden 21 talousarviossa ovat noin 3,5 miljardia euroa, suuruusluokaltaan suunnilleen samalla tasolla kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa. Määrärahoiltaan suurimmat kohteet ovat perusväylänpito, 1,365 miljardia euroa, väyläinvestoinnit, 700 miljoonaa euroa, sekä julkisen henkilöliikenteen ostot ja kehittämiset, 120 miljoonaa euroa. Perusväylänpidon määrärahaan sisältyy edellisen parlamentaarisen työryhmän esityksen mukainen ja hallitusohjelman mukainen 300 miljoonan euron tasokorotus. Sillä hallitaan korjausvelkaa, pidemmällä aikavälillä tavoitteena on vähentää sitä asteittain. Hallitusohjelman mukaisesti

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

20 miljoonaa euroa korotuksesta käytetään maanteiden talvikunnossapidon parantamiseen. Rahoitusta kohdennetaan erityisesti alueille, joilla talvi asettaa suurimmat haasteet. Vaarallisten tasoristeysten poistamiseen osoitetaan 10 miljoonaa euroa.

Valtiovarainvaliokunta esittää perusväylänpidon momentille 17,35 miljoonan euron lisäystä eri puolilla maata sijaitseviin liikenneturvallisuutta, elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä myös kävelyä ja pyöräilyä edistäviin hankkeisiin. Kiitän valiokuntaa tästä arvokkaasta lisäyksestä.

Arvoisa puhemies! Ensi vuonna aloitetaan kolme ratahanketta, kaksi vesiväylähanketta ja yksi tiehanke. Yhteensä on eri puolilla Suomea vuonna 2021 käynnissä 35 väylähanketta, joiden toteuttamisajan valtuudet ovat noin 1,9 miljardia euroa.

Liikennejärjestelmäsuunnitteluun haetaan pitkäjänteisyyttä 12-vuotisella valtakunnallisella liikennejärjestelmäsuunnitelmalla, joka ohjaa osaltaan määrärahojen kohdentumista. Työ tehdään parlamentaarisessa työryhmässä siten, että suunnitelma annetaan eduskunnalle selontekona ja hyväksytään keväällä 2021, ja jo tässä vaiheessa lämmin kiitos kaikille tähän parlamentaariseen ohjausryhmään osallistuneille hienosta yhteistyöstä. Tässä suunnitelmassa arvioidaan Suomen koko väyläverkosto ja linjataan sen kehittämistä vuosina 2021—2032.

Suomi-radan ja Turun tunnin junan suunnittelua varten perustetaan kaksi osakeyhtiötä: Suomi-rata Oy ja Turun Tunnin Juna Oy. Yhtiöiden perustamista koskevat asiakirjat on allekirjoitettu. Suomen valtion osuus kummassakin yhtiössä on 51 prosenttia. Näiden yhtiöiden perustaminen on tärkeä etappi pyrkimyksissämme edistää kahta suurta raidehanketta ja saada täydet EU-tuet. Seuraavaksi vuorossa on toki nopea itäinen ratayhteys. Näissä kahdessa hankeyhtiössä on lisäksi mukana 26 kaupunkia ja kuntaa sekä Finavia. Se todistaa, että olemme vahvasti sitoutuneita koko Suomen kehittämiseen. Raideliikenteeseen investoiminen on välttämätöntä, kun siirrymme kohti kestäväää liikkumista.

Arvoisa puhemies! Liikenteen päästövähennystavoitteilla vastataan Suomen sitoumukseseen hiilineutraaliudesta. Liikenteen päästöt vähennetään puoleen vuoteen 2030 mennessä askeleena kohti hiiletöntä liikennettä. Toimenpiteillä siirrytään kohti kestävämpiä liikkumismuotoja. Tässä vaiheessa tavoitteeseen pääsemiseksi osoitetaan rahoitusta raideinvestointeihin, julkisen henkilöliikenteen ilmastoperusteisiin toimiin sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen. Myös perusväylänpidon parempikuntoiset tiet vähentävät päästöjä. Vuonna 2021 kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen osoitetaan lähes 30 miljoonaa euroa, ja valtiovarainvaliokunta on mietinnössään ehdottanut lisättäväksi momentille yhteensä 750 000 euroa. Kiitän valiokuntaa myös tästä lisäyksestä.

Liikenteen ja viestinnän palveluiden määrärahat nousevat runsaat 20 miljoonaa euroa vuoden 2020 talousarvioon verrattuna. Niistä suurin osa osoitetaan koronapandemiasta kärsimään joutuneiden maakuntien lentoyhteyksien tukemiseen.

Haja-asutusalueiden ja maaseudun tietoliikenneyhteyksiä parantava Laajakaista kaikille -hankkeen toteuttamista jatketaan nyt ensi vaiheessa 5 miljoonan euron lisärahoituksella. Valtion televisio- ja radiorahastoon tehtävään siirtoon tehdään 11 miljoonan euron indeksikorotukset.

Tässä päällimmäiset. — Kiitoksia, puhemies.

Puhemies Anu Vehviläinen: Jatkamme aloitettua debattia.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

10.59 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan budjetti noudattaa hallituksen hyvää linjaa — sitä periaatteellista linjaa, että teitä, ratoja, kevyenliikenteenväyliä ja myöskin vesiväyliä parannetaan koko Suomessa sillä määrärahalta, mikä on käytettävissä. Ja erityisen tyytyväinen olen siihen, että siellä on nimenomaan pysyvästi se 300 miljoonan peruskorotus, mikä on sovittu yhteisesti parlamentaarisesti.

Erityisesti olen kiitollinen siitä, että nyt on yksityistiet myöskin huomioitu valtiovarainvaliokunnan mietinnössä erittäin hyvin ja että siellä on ensi vuonna 30 miljoonaa käytettävissä nimenomaan niihin peruskorjauksiin. Ja tyytyväinen olen myöskin siihen, että laajakaistahankkeella rakennetaan nyt ja tulevaisuudessa koko Suomeen. Itse toivon, että kun nyt tämä uusi laajakaistalaki, mikä on ollut, tulee ja se asetusluonnos, mikä on nyt saatu siitä, että ne lausunnot otetaan myöskin [Puhemies koputtaa] siinä asetuksessa huomioon ja sitä kautta saadaan paljon hankkeita liikkeelle.

11.01 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minuutissa ei kauheasti ehdi hallitusta kehumaan, kun pitää vähän kritiikkiäkin antaa. Mutta täytyy Saimaan kanavan tilanteesta sanoa, että on hieno juttu, että se tullaan rakentamaan, koska se oli aika ensiarvoisen tärkeää tässä vaiheessa vielä. Eipä siinä muuta vaihtoehtoa kauheasti ollutkaan.

Mutta romutuspalkkioon on pakko palata. Toivoisin todellakin vielä, että harkittaisiin tätä kokonaisuutta täydellisesti, koska on järjetöntä, että meillä romutuspalkkion saa ostamalla auton ulkomailta suoraan tai polkupyörän ostamalla ulkomailta suoraan, puhumattaakaan siitä, että polkupyörä voi olla käytettynä ostettu kaverilta, joka aiheuttaa kiusallisen tilanteen aika monellekin mennä harmaalle alueelle, koska kukapa niitä valvoo, onko niitä polkupyöriä, ja minkä arvoisia ne ovat. Toivon mukaan jatkossa, kun ainakin [Puhemies koputtaa] hallitus on kehunut, että tehdään hyviä päätöksiä, niin tällaisia ei tehtäisi jatkossa. — Kiitos.

11.02 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä on paljon hyviä asioita, sitä ei käy kiistäminen. Se on hyvä asia, ja tieliikenteeseenkin, mihin nyt keskityn, on paljon hyviä asioita vähäpäästöisemmän liikenteen mutta myös turvallisemman liikenteen saamiseksi aikaan. Mutta olen kuitenkin huolissani liikenneturvallisuudesta, ja siinä yksi osa-alue on entistä turvallisemmat autot. Ja sehän tahtoo sanoa sitä, nytkin siihen tavallaan pyritään, että jos tuo autovero asteittain poistettaisiin ja esimerkiksi ajoneuvoveroa korotettaisiin, saataisiin hieman kompensoitua tätä poistoa, niin me saisimme meidän teille turvallisempia autoja. Me tiedämme, että turvavarusteet ovat aivan eri luokkaa. Samoin loukkaantuneiden, menehtyneiden määrä vähenisi kokonaiskuvassa. Tämä olisi todella tärkeää inhimillisesti, mutta myös taloudellisesti. Elikkä toivoisin, että jatkossa lähdetäisiin tätä autoveron asteittaista poistoa viemään eteenpäin, jotta saisimme turvallisemman liikenteen autojen osalta. [Puhemies koputtaa] Toivottavasti ministeri tarttuu tähän.

11.03 Mirka Soinikoski vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Väitteet siitä, että hallitus olisi unohtanut autoilijat, ei yksinkertaisesti ole totta. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] Meistä jokainen täällä ymmärtää, että joukkoliikenne tai lihasvoimalla kuljetut matkat eivät ole mahdollisia kaikille tai kaikkialla. Autoilu ei kuitenkaan voi

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

enää 2030-luvulla nojautua fossiilisiin polttoaineisiin. Meidän on paitsi sähköistettävä liikennettä tuntuvasti ja kestävästi, myös lisättävä biopohjaisten polttoaineiden osuutta liikenteessä.

Luonnon tai ilmaston kannalta ei kuitenkaan ole yhdentekevää, miten ja mistä liikenteen polttoaineet valmistetaan. Kiertotalous tulee biopolttoaineiden osalta mukaan kuvioihin, kun polttoainetta tuotetaan eri alojen jätteistä ja sivuvirroista. Kiertotaloutta myös liikennesektorilla tulee ehdottomasti edistää. Biokaasua voidaan käyttää uusiutuvana polttoaineena sähkön ja lämmön tuotannossa sekä jatkojalostettuna liikennekaasuna. Jakeluvoitteen laajentaminen myös liikennekaasuihin voisi vauhdittaa biokaasuautojen yleistymistä ja jakeluverkoston laajentamista. Tämä olisi nähdäkseni juuri oikea suunta.

11.04 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri! Kiitos siitä, että liikenneverkon korjausvelkaa pienennetään, ja toivon panostuksia myös sinne valtion alempaan tieverkkoon.

Myös nämä laajakaistahankkeet ovat tervetulleita. Laajakaistat tulevat olemaan tulevaisuudessa kotiemme tärkeimpiä verkkoja.

Myös vaarallisten tasoristeysten poistamisesta annan kiitosta ja toivon, että pääratalinjaus tehtäisiin nopeasti tätä perinteistä pääratalinjaa Helsinki—Riihimäki—Hämeenlinna—Tampere.

Sitten tämä VR-kysymys, joka nousi tällä viikolla keskusteluun. Kerrottiin, että VR olisi romuttamassa käyttökelpoisia IC-vaunuja. Kysyisin teiltä, arvoisa liikenneministeri Harakka, pitääkö tämä tieto paikkansa ja eikö tällaista toimivaa kalustoa kannattaisi myydä jollekin, joka sitä voisi myöhemmin hyödyntää, tai sitten siirtää esimerkiksi kalustoyhtiöön ja sitä kautta käyttää [Puhemies koputtaa] hankittu kalusto loppuun asti.

11.05 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että hallitusohjelmassa liikennepolitiikka on noussut näin suureen rooliin. Se on tärkeää maakuntien elinvoiman ja aluepoliittisestakin näkökulmasta. Samalla sitten liikennesuunnittelussa on siirrytty pitkän aikavälin suunnitteluun liikennejärjestelmä 12 -työn myötä, ja hienoa, että työryhmä eilen on omalta osaltaan saanut paperit kasaan ja ne lähtevät sitten lausunnolle. On tärkeää, että meillä on pitkän aikavälin suunnitelma ja myös samalla rahoitus-suunnitelma olemassa.

Itseä lämmittää nyt tässä budjetissa jo aiemmin LTA nelosessa päätetty iso liikenneinfra-paketti, jolla on myös alueiden työllisyyden näkökulmasta todella iso merkitys, ja samoin perusväylänpidon pysyvä nosto. 2019 päällystettiin Suomessa teitä 1 700 kilometriä, viime vuonna yli 5 000 kilometriä ja todennäköisesti — elyltä olen selvittänyt — ensi vuonna pystytään jo jonkun verran siirtymään alemmallekin tieverkolle peruskorjausten osalta.

11.06 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin aloitan puheeni sanomalla ”hyvä ministeri”, sillä ministeri Harakka on ministeri Lintilän ohella noussut nopeasti suosikkiministerikseni. Toki myös Turun seudulla odotamme teiltä kaikkein eniten, mutta tämän varmasti tiedättekin. Kehun hallituksen esitystä erityisesti suhteessa perusväylänpitoon. Olette hyvin huomioineet myös sen, että meillä on pitkiä etäisyyksiä tässä maassa.

Mutta nopeat kolme kysymystä:

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Mitä kuuluu taksien kustannustuelle? Aiempi mallihan kohteli hieman eri tavalla yritys-muodosta johtuen, esimerkiksi toiminimet jäivät ulos. Nyt taksiyrittäjät tarvitsevat ratkai-sun hyvin nopeasti, ennen vuodenvaihdetta, koska moni pohtii lomautusten tarpeellisuutta.

Toinen kysymys: mitä kuuluu raskaan liikenteen kilpailuttamiselle ja tukitoimille? Ai-emmat tuethan kotimaisille varustamoille suunnattiin lähinnä risteilyaluksille eikä [Puhe-mies koputtaa] varsinaista raskasta rahtia kускаaville, kuten Finnlinesille.

Ja kolmannen otan sitten seuraavassa puheenvuorossa. — Kiitos.

11.08 Juho Kautto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin jatkan näitten kiitosten sarjaa ja kiitän ministeri Harakkaa ja hallitusta erityisesti siitä, että tosiaan saatiin se 300 miljoonan pysyvä lisäys tähän perusväylänpitohoitoon. Toivottavasti sen avulla sitten tulevana vuosina pystytään korjausvelkaa myös pienentämään.

Sitten näin alueellisesti keskisuomalaisena kiitän kyllä hallitusta myös siitä, että on hy-vin huomioitu sen alueen tarpeet. Kun muistetaan vielä, että Kaipola loppuu, niin sinne tu-lee nytten huomattavia liikenneinfran parannuksia rautatielle ja myös sitten Äänekoski—Viitasaari-väli, mihinkä tuli yli 21 miljoonaa. Sillä parannetaan sen osuuden turvallisuutta huomattavasti.

Sitten vielä: kun olen vähän huolestunutkin lähinnä näitten maakuntakenttien tulevai-suudesta, niin voisiko ministeri Harakka vielä vähän valottaa, minkälaisia suunnitelmia niiden suhteen on?

11.09 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olemme liikenneministerin kanssa keskustelleet lukuisia kertoja maakuntien henkilöjunaliiken-neyhteyksien kehittämisestä, ja puheenvuoroni käsittelee tälläkin kertaa sitä.

Maan hallitus on päättänyt satsata ilmastoperusteiseen rahoitukseen yhteyksien osalta 20 miljoonaa euroa, mutta hämmästykseni kuitenkin ensi vuonna henkilöjunaliiken-teen ostoihin on edelleen tämä 32 miljoonaa euroa. Ministeri tietää hyvin, että oma maa-kuntani Satakunta on myös kärsinyt tästä koronatilanteesta niin, että yhteyksiä Porista Tampereelle on karsittu. Ja sen lisäksi oma kotiseutuni, Rauman seutu, on jo pitkään toi-vonut, että henkilöjunaliikenteen yhteys tultaisiin käynnistämään uudelleen Kokemäelle ja sitä kautta taas Tampereelle, koska me olemme lähellä suuria seutuja, kuten Tamperetta ja Helsinkiä, mutta me jäämme silti sen kasvun ulkopuolelle [Puhemies koputtaa] pitkälti johtuen siitä, että yhteydet ovat heikkoja. [Puhemies koputtaa] Ja kysyn ministeriltä, miten suhtaudutte näihin ehdotuksiin.

11.10 Jari Ronkainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan kiit-tää ministeri Harakkaa hyvistä lakihankkeista. Muun muassa tämä taksilain korjaussarja etenee, pientä viilausta siinä saattaa vielä olla, mutta uskon, että siitä saadaan hyvä.

Liikenne- ja viestintäministeriön johtama fossiilittoman liikenteen työryhmän loppura-portti esittää tavoitteena jopa 700 000 sähköautoa Suomeen 2030 mennessä. Tavoite on minun mielestäni todella raju ottaen huomioon, että tällä hetkellä Suomen liikenteessä on vain noin 6 500 sähköautoa ja 34 000 ladattavaa hybridiä. Hallitus käyttää romutuspalkki-ota ja hankintatukea autokannan uudistamiseksi sekä vaihtoehtoisten käyttövoimien kan-nustimena. Toimenpiteet eivät kuitenkaan riitä, ja olemme vielä lähtöruudussa, mitä tulee esimerkiksi latausinfraan.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Minua vaan ihmetyttää se, että jos minä lämmitän omakotitaloni sähköllä, niin minä tuhoan ilmaston, [Puhemies koputtaa] mutta kun minä ajan sähköautolla, minä pelastan sen. [Puhemies koputtaa] Arvoisa ministeri, mitä eroa näillä sähköillä on?

11.11 Sandra Bergqvist r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaarinan ja Paraisien välissä oleva Kirjalansalmen silta on tullut elinkaarensa päähän. Silta on hälyttävän huonossa kunnossa, ja sillalla saa nyt ajaa vain viittäkymppiä ja vain yksi raskas ajoneuvo kerrallaan. Sillan käyttöaika päättyy viimeistään vuonna 25.

Tiellä kulkee 11 000 ajoneuvoa ja 700 raskasta ajoneuvoa päivittäin. Paraisilla tuotetaan merkittävä osa Suomen rakennusteollisuuden käyttämistä raaka-aineista, muun muassa sementtiä, betonia, laastia, kalkkia ja kivivillaa. Noin puolet koko maan sementtitarpeesta valmistetaan Paraisilla. Jos silta poistetaan käytöstä, yli 15 000 ihmistä ja 1 300 yritystä on ilman minkäänlaista yhteyttä mantereelle. Suurin osa Etelä-Suomen rakennustyömaista pysähtyisi kahdessa vuorokaudessa, koska eivät saa rakennusmateriaalia.

Arvoisa puhemies! Kysyisin ministeri Harakalta, miten saadaan uusi silta rakennettua mahdollisimman nopeasti. Suunnittelutyöt [Puhemies koputtaa] valmistuvat keväällä.

Förlåt att jag inte hann tacka, men regeringen har också gjort väldigt många goda saker.

11.13 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myös minä yhdyn kiitoksiin ministerille, mutta toivon, että tämä nyt ei saisi kovin ylpeäksi, että edelleenkin tämä hyvä yhteistyö meillä toimii, kiitos siitä.

Mutta minäkin haluaisin lähemmin vielä tietoa maakuntien lennoista elikkä ennen kaikkea siitä, että jos kumminkin viitenä tai seitsemänä päivänä on mahdollista liikennöidä, niin mikä on tämän koneen koko, kun ainakin ennakkotiedoissa, mitä tiedotteita on tullut, oli 29-paikkainen, ja se ei kotikaupunkiani Kajaania kovin tyydytä. Että onko mahdollista kilpailutuksessa mennä suurempiinkin yksikköihin? Elikkä alueitten saavutettavuus on erittäin tärkeää.

No sitten vielä nämä väylät. Elikkä väylät ovat elinkeinoelämän verisuonisto, ja siihen on todella hyvin panostettu, ja kiitos siitä ministerille. [Puhemies koputtaa] Metsäteollisuuden toimintaedellytykset on tällä tavalla turvattu. — Kiitos.

11.14 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän jaoksen puheenjohtajaa ja jaoksen kaikkia jäseniä. On erinomainen mietintö meillä saatu aikaiseksi.

Todellakin täällä puretaan nyt tievelkaa, korjausvelkaa, ja on hienoa, että se on suoraan budjetissa. Yksityisteiden rahoitusta tulee lisää 30 miljoonaa, myös kävely- ja pyöräilyhankkeisiin on.

Kysyn samaa kuin edustaja Marttinen kysyi, tästä lähijunapilottien jatkosta, myös ostojen velvoiteliikennesopimuksesta VR:n suuntaan. Missä vaiheessa nämä ovat?

Sitten vielä tästä liikennejaoksen kirjauksesta liikenneturvan osalta: Kun laitettiin sinne vahva kirjaus, niin millä tavalla tämä sitten muuttuu todeksi ensi vuoden aikana? Siitä olisi hyvä kanssa pari sanaa ehkä kuulla.

Kaikkenansa on hieno asia, että nämä yksityistiepohjat ja myös liikkuminen niin elintarvikkeiden kuin ihmisten kuten myös sitten metsäteollisuuden tuotteitten osaltakin saadaan

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

liikkeelle, ensin pienille teille ja sitten seututeille ja sitä kautta myös sitten pääväyläverkolle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Annan vielä tässä debatin osiossa yhden puheenvuoron, ja sitten ministeri, ja sen jälkeen jatketaan debattia.

11.15 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Mer än 10 procent av värdet på Finlands varuexport härstammar från landskapen Österbotten och Mellersta Österbotten. Jag vill här tacka ministern och regeringen för tryggheten av flygtrafikförbindelserna från Karleby och Jakobstad.

Toinen hanke: Merenkurkun ylittävästä sillasta Vaasan ja Uumajan välille on haaveiltu vuosikymmeniä. Nyt uutta potkua hankkeeseen on tullut siitä, että eräät tutkijat ovat tehneet sillasta uudet laskelmat. Merenkurkun silta avaisi Suomen teollisuudelle uudenlaisen portin Ruotsiin ja Norjaan ja sitä kautta koko Eurooppaan. No, miljarditason hanke ei ole suinkaan pikkujuttu, mutta tänä päivänä löytyy ulkopuolisia rahoittajia, jotka etsivät sijoituksia. Ja kokonaistaloudellisesti yhteys tulee maksamaan itsensä takaisin esimerkiksi käyttömaksujen kautta. Haluaisin kuulla ministerin ajatuksia ja pohdintaa tästä hankkeesta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa ministeri Harakka, 3 minuuttia.

11.16 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Kiitoksia, puhemies! Ja kiitos arvoisat kollegat näistä lämmittävistä kommenteista. Otan tässä nyt muutaman aiheen, mitkä ehdin, ja jatketaan sitten tätä hyvää, rakentavaa keskustelua.

Ihan alkuun haluaisin sanoa kiitoksen siitä, että olette lausumassanne nostaneet tämän liikenneturvallisuustyön rahoituksen takaamisen niin keskeiseen rooliin. Se on, kuten hyvin tiedätte, edistynyt Suomessa hienolla tavalla viimeiset vuosikymmenet, mutta nyt viimeisten vuosien aikana emme ole saaneet liikenneturvallisuudessa sellaista parannusta aikaan, joka olisi välttämätöntä. Tässä emme välttämättä ole budjettineuvotteluissa aina saaneet vastakaikua valtiovarainministeriöltä, mutta uskon, että jatkossa tämä viesti menee entistä voimakkaammin perille. Se on meillä tässä aivan yhteisenä tavoitteena, eli siitä lämmin kiitos.

VR:n kalustosta kysyttiin. Liikenne- ja viestintäministeriö on raideliikenteen lainsäätäjä, ja myöskin ostamme tätä tuettua liikennettä yhtiöltä, joten välttääksemme eturistiriitoja tämän yhtiön omistajaohjaus kuuluu ministeri Tuppuraiselle. Tähän liittyy todellakin tämä raideliikenteen hankinta, osto- ja velvoiteliikenne, joka nostettiin tässä esille. Siitä käyty neuvottelut ovat juuri päätöksessään, ja siitä saataneen valtioneuvoston esitys ja ratkaisu nyt tällä viikolla.

Kuten tiedätte, koko julkinen liikenne on koronan takia joutunut vaaraan, on suorastaan veitsenterällä, ja siksi olemme aivan poikkeuksellisesti 200 miljoonaa euroa lisätalousarvioissa myöntäneet sekä kaupunkien että haja-asutusalueitten julkisen liikenteen yhteyksien takaamiseksi. Myös VR on saanut nyt sitten koronatukea kahteen otteeseen 11 miljoonaa euroa. Ja tämä tarkoittaa sitä, että tavoitteemme on pitää myöskin raideliikenteessä, jossa matkustajamäärät ovat romahtaneet, yhteydet voimassa, vaikka tarjonta lähitulevaisuudessa on supistumaan päin eikä laajentumaan. Silti on hyvin tärkeää, kuten edustaja Pirttilahti tuossa totesi, että niistä aloitetuista lähiliikennepiloteista annetaan selkeä viesti

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Tampereen seudulle, että ne tulevat jatkumaan ja ne tulevat edelleen olemaan pysyvä osa tätä liikkumisen valikkoa myöskin Tampereella.

700 000 sähköautosta edustaja Ronkainen aivan oikein totesi, että se on erittäin kunnianhimoinen tavoite, mutta se olisi neljäsosa liikenteessä olevista henkilöautoista. Ja nyt ensirekisteröinneistä syyskuussa neljäsosa oli sähköautoja ja lataushybrideitä, joten jos tämä tahti jatkuu, niin tavoite ei ole suinkaan mahdoton. — Kiitos.

11.19 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenteessä meillä on kaksi tavoitetta, joista tämä sali on varmasti täysin yksimielinen: meillä pitäisi vähentää liikenteessä tapahtuvia kuolemia, ja välitavoite vuoteen 2025 on alle sata kuolemaa vuodessa, ja toinen on tietysti tämä päästöjen vähentäminen. Näyttää siltä, että monet asiantuntijatahot ovat fiksoituneet siihen, että polttoaine- ja korotuksilla hoidetaan päästöjen vähentyminen. Täytyy kyllä todeta, että se on niin sosiaalisesti epäoikeudenmukainen konsti, että sitä ei kannata ruveta poliittisesti edes harkitsemaan, koska se on mahdoton.

Yksi toive olisi ministerille, kun me teemme Suomeen nyt ainakin pääteille näitä ohituskaistoja. Se on aika hermostunut kolme kaistaa taas ja kolme kaistaa taas -ratkaisu. Voisiko ministeri edistää tällaisia nykyaikaista mallia, että rakennetaan vaikka pikkuisen vähemmän, mutta kun kone roudataan paikalle, niin tehtäisiin siitä neljä kaistaa ja siihen sitten kaide väliin, koska se on paljon järkevämpi ja liikenneturvallisuuden kannalta parempi ratkaisu?

11.21 Mikko Lundén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksiin liittyvä lakiesityksen luonnos on lähetetty lausunnoille. Esityksen taustalla olevan direktiivin mukaisesti lain voimaantulo on viimeistään 2. elokuuta 21, siis reilun seitsemän kuukauden kuluttua. Yksityishenkilöiden henkilöautojen vähäpäästöisyyden edistämiseksi voimassa on romutuspalkkiolaki, samoin tavaraliikenteen kaasuautojen hankintaan annettaneen valtiontukea.

Koronan myötä ahdingossa oleville taksiyrittäjille ei ole mitään kannusteita vähäpäästöisyyteen siirtymiseksi, vaikka julkisten hankintojen osalta vaatimukset ovat lausunnolla olevan esityksen mukaan erittäin kovia. Kysyisin ministeri Harakalta: aikooko hallitus esittää jonkinlaista vähäpäästöisten taksien hankintatukea, jotta maahamme saadaan riittävästi vähäpäästöisiä takseja liikenteeseen elokuun alkuun mennessä? Erityisen tärkeää tämä on nyt, kun korona on vienyt yrittäjän liikevaihdosta syksyn aikana noin puolet ja keväällä tilanne oli vielä pahempi. — Kiitos.

11.22 Marko Asell sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teiden, ratojen ja väylien rakentaminen, kunnossapito ja niiden korjausvelan pienentäminen on ollut Marinin hallituksen ohjelmassa alusta pitäen. Niihin on panostettu jo ennen korona-aikaa, mutta nyt näin haastavina taloudellisina aikoina, jolloin koronasta on aiheutunut talouden notkahduksia ympäri maailmaa ja työttömyysluvut ovat nousseet, näitä liikenneinfran panostuksia ei ole syytä jarrutella. Korjausvelka on nyt ensimmäistä kertaa pitkään aikaan kääntynyt niin, että se ei lisäännä. Lisäksi vuoden neljännessä lisätalousarviossa hallitus laittoi liikkeelle ennätyksellisen suuren 1,3 miljardin euron ilmastoelvytyspaketin. Panostukset raiteisiin tukevat ilmastokestävää liikkumista ja tukevat elinkeinoelämän tarpeita.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Haluan kiittää ministeri Harakkaa vielä siitä, että valtio on MAL-sopimuksessa sitoutunut kehittämään vahvasti lähijunaliikennettä Pirkanmaan seudulla. Lähijunapilotti esimerkiksi Nokia—Tampere-välillä saa jatkoa, ja asemanseudun kehittämiseen panostetaan. Sama koskee Tampere—Lempäälä- ja Tampere—Orivesi-väliä. Nämä ovat tärkeitä liikennepanostuksia alueellemme. Viedään niitä eteenpäin.

11.23 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erittäin tärkeä viesti tietysti tuo lähijunapilottien jatkaminen Tampereen seudulla. Tässä aikaisemmin ihmettelin, kun tuli niin paljon kiitosta oppositiolta, että onko tässä budjetissa nyt jotain hämää, kun näin kehutaan ja kiitetään. [Naurua] Mutta itse kiritän sitten hallituspuolueiden puolesta. Viime viikollahan perustettiin nämä osakeyhtiöt näistä junahankkeista. Erityisen tärkeänä tietysti pidän tuota Suomi-rataa. Se palvelisi koko Suomea. Se on meidän pääsuoni, valtaväylä, ei vain henkilöliikenteen vaan myöskin rahdin osalta. Eli tärkeää olisi kyllä se, että sitä pystyttäisiin viemään nopeasti eteenpäin ja selvittämään ja huolehtimaan siitä loppuun saattamisesta. En väheksy turkulaisia, mutta näin tamperelaisena tietysti pidän erityisen tärkeänä, että Suomi-rata, joka palvelee koko Suomea, ei vain tiettyä osaa Suomesta, viedään loppuun saakka.

11.24 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä juuri edustajalle huutelinkin, että itärata jäi kokonaan mainitsematta, että alkäämme unohtako myös itäistä Suomea, mutta siihen ajattelin puheenvuorossani palata kenties myöhemmin.

Oikeastaan haluaisin kommentoida tuota kokoomuksen esille ottamaa polttoaineverojen korotusta, sillä tuo korotus — emme tietenkään halua, että autoilu missään päin Suomea lopetetaan — vastaa normaalia hintakehitystä. Ei siis sen suuremmasta korotuksesta ole kysymys kuin ruokakoriinkaan kohdistuvista korotuksista. Samanaikaisesti pienituloisimpien tuloverotusta on laskettu, mikä kompensoi näitä indeksikorotuksia siltä osin, että ihmiselle jää palkasta enemmän käteen. Ja totta kai näiden pidempien kulkuyhteyksien takana asuvien huomioiminen on hallitukselle ja SDP:lle tärkeää, [Puhemies koputtaa] ja siksi kannattamme vähäpäästöisempään [Puhemies koputtaa] ja halvempaan liikkumiseen siirtymistä ensisijaisesti tukimuodoin.

11.25 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikennehankkeiden työllisyysvaikutus on merkittävä, ja on tärkeä ja hieno asia, että monta hanketta on tälläkin hetkellä menossa. Miljoonan panostus liikennehankkeisiin tuo noin 14 henkilötyövuotta, ja se on tärkeätä tässä tilanteessa. On tärkeää myös, että on mukana hankkeita, jotka vivuttavat alkuun elinkeinoelämää tukevia toimintoja ja varsinkin työllisyyttä kehittäviä investointeja. Tästä esimerkkinä esimerkiksi maantien 295:een Kärkölässä tehtävä liittymäinvestointi, ja näitä on täällä paljon muitakin.

Otan esille vielä tuon liikennejaoston ja valtiovarainvaliokunnan nostaman suuren huolen tuosta liikenneturvallisuustyön rahoituksesta. Teimme siitä vahvan lausuman, ja ministeri on luvannut ottaa sen vakavasti ja viedä asiaa eteenpäin seuraavien vuosien budjetteihin. Mutta ensi vuosi on kyllä todella tiukka, koska silloin, kun 8 miljoonan euron budjetista otetaan yksi miljoona [Puhemies koputtaa] pois, niin on totta, että se tulee näkymään, ja toivon, [Puhemies koputtaa] että kun lisäbudjetteja ensi vuonna arvioidaan, laaditaan, niin otetaan [Puhemies koputtaa] tämäkin huomioon.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

11.27 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Haluan vielä korostaa edustaja Bergqvistin viestin vakavuutta. Meillä on yksi silta Etelä-Suomessa, jonka kunnosta riippuu se, pysähtyykö rakentaminen Etelä-Suomessa. Tämä on syytä ottaa vakavasti, ja muutos voi tapahtua yön yli.

Kokoomus on puhunut siitä, että autovero pitäisi poistaa eli käytännössä poistaa kannustimen valita vähäpäästöinen auto oston hetkellä, ja sen sijaan korvata ajoneuvoveron korotuksella, joka taas tulee maksuun riippumatta siitä, ajaako vai ei. Tätä ei kukaan asiantuntija ole suositellut tai hyvin harva vähintäänkin, ja suhtaudun siihen kriittisesti.

Verotuksella sen sijaan on merkitystä. Itse olen nytten jonkun verran ajanut hybridiautolla ja pakko sanoa, että se on varsinaista viherpesua: akut ovat pienet, pitää ladata koko ajan — jos se on vielä työsuhdeauto, niin lataamisen kannustinta ei juuri ole. Siitä näkökulmasta on hyvä, että [Puhemies koputtaa] hallituksen esityksessä työsuhdeautoista [Puhemies koputtaa] on nimenomaan pysytty täyssähköautoissa, koska hybridejä siihen pakettiin ei kuulu [Puhemies koputtaa] lisätä.

11.28 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan aluksi haluan kommentoida tuohon edustaja Adlercreutzin kommenttiin kokoomuksen kannasta liittyen autoveron poistoon, että me ehdotamme sitä ihan yksinkertaisesti siitä syystä, että Suomessa on hyvin vanha autokanta verrattuna moneen muuhun Euroopan maahan, ja meidän mielestämme autoveron poistaminen esimerkiksi neljässä vuodessa olisi tähän hyvä ratkaisu. Me saisimme todellakin niitä uusia autoja, uusia vähäpäästöisiä autoja Suomen teille.

Mutta, arvoisa puhemies, haluaisin myös tässä yhteydessä kiittää valtiovarainvaliokunnan liikennejaostoa siitä, että kantatie 51 sai puoli miljoonaa valaistukseen Inkoo—Karjaa välille. Tässä on kyse älytieprojektista, ja tämä on nyt hyvä alku siihen, eliikkä vastaisuudessa voidaan turvallisuuteen panostaa paremmin.

Mutta, arvoisa puhemies, vielä ministerille esittäisin kysymyksen. Ministeri hyvin tietää, että me Espoossa ja me kokoomuksessa erityisesti vastustamme tietulleja, ja yksi [Puhemies koputtaa] syy siihen on se, että alle 4 prosenttia [Puhemies koputtaa] vuoden 2030 päästötavoitteista toteutuu [Puhemies koputtaa] tätä kautta. [Puhemies: Aika!] Aiotteko viedä tätä ensi vuonna eteenpäin?

Puhemies Anu Vehviläinen: Huomautan, että olisi suotavaa pysyttäytyä siinä minuutin aikarajassa.

11.29 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää merkittävistä panostuksista kestävään liikkumiseen, pyöräilyyn ja raiteisiin. Satsaukset pyöräilyyn ovat satsauksia paitsi ilmastoon myös ihmisten terveyteen. Turvallisilla kävely- ja pyöräteillä on tärkeä merkitys sille, voivatko lapset kulkea omin voimin turvallisesti kouluun. Meillä Espoossakin on useampi valtion omistama tienpätkä, jossa nimenomaan asukkaat ovat hartaasti pyytäneet näitä kevyen liikenteen väyliä tästä syystä. Toivonkin, että nyt näitä saadaan vauhdikkaasti eri puolilla Suomea eteenpäin.

Toisena nostan lähijunaliikenteen. Ensin kiitos joukkoliikenteen tukemisesta tänä vaikeana korona-aikana ja sen yli. Hyvä kuulla, että Tampereen seudun lähijunapilotti tulee jatkumaan, mutta myös muilla kaupunkiseuduilla on vastaavaa tarvetta, ja olisinkin kysynyt ministeriltä tulevaisuuden näkymistä, millaisia toimia on suunnitteilla lähijunaliikenteen lisäämiseksi eri puolilla Suomea.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

11.30 **Hanna Huttunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan ihan ensin kiittää kaikkia osapuolia, jotka ovat olleet vaikuttamassa siihen, että uhka maakuntakenttien yllä on hiipumassa ja olemme ostopalvelun kautta saamassa lentoliikennettä ihan käypäisilläkin lentoyhteyksillä eikä pelkästään kolmiolennoilla. Samalla haluan kiittää kaikkia osapuolia siitä hienosta päätöksestä, josta tänään kuultiin, että Joensuun lentokenttä päällystetään ensi kesänä, mikä on myös hyvä viesti maakuntaan.

Mutta minulla on huoli nopeista laajakaistayhteyksistä ja ennen kaikkea siitä roolista, mikä kunnille ollaan laittamassa yhteyksien maksajana. Nyt oli asetusluonnos lausuntokierroksella, ja tämän luonnoksen mukaan jopa kolmannes hankkeen kustannuksista tulisi kuntien maksettavaksi. Haluaisinkin kysyä, onko asetus muuttumassa lausuntokierroksen jälkeen, ja kun on ajateltu, että perinteisesti kuntien maksuosuudet on neuvoteltu eikä niihin ole ollut kiinteitä summia, niin tästä olisin halunnut ministeriltä tarkempaa tietoa.

11.32 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin kysynyt ministeri Harakalta, olen näistä välillä teidän kanssanne puhunut, Kehä vitosesta. Eliikkä tuolla kantatie 25:llä, Hanko-Hyvinkää-Mäntsälä-Porvoo-tie, on paljon raskasta liikennettä ja hyvin paljon myös autoilijoita, jotka kulkevat pendelöimään. Täällä on puhuttu hyvistä junayhteyksistä. Ne ovat tärkeitä, mutta esimerkiksi meillä Uudellamaalla paljon ihmisiä asuu tuossa Kehä vitosen varrella, ja jos he menevät autolla juna-asemalle, niin siellä sitten erittäin vaarallisissa tilanteissa liikutaan. Katsoin tuossa Uudenmaan kuntien tiedotetta, ja siellä on todettu kuntajohtajien toimesta, että ilman perusparannusta kyseessä on palvelutasoltaan Etelä-Suomen huonoin päätie, ja tiesittekö, että Kehä vitosella on nykyisellään enemmän onnettomuuksia kuin Kehä kolmosella suhteutettuna liikennemääriin? En ihmettele. Kysyn, milloin on Kehä vitoselle odotettavissa perusparannusta ja millä aikataululla?

11.33 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Iso käsi tietysti hallitukselle oman ohjelmansa noudattamisesta ja sitä kautta eteenpäin menemisessä liikenteen puolella. Korona on osoittanut nyt sen, että meidän tarvitsee tehdä tällä sektorilla myös valokuituloikka. Nyt tehdyt päätökset eivät oikein ole reagoineet siihen, mitä me tarvitsemme. Monipaikkaisuus työtekemisessä, maaseudun elinkelpoisuus ja yrittäjyys kaiken kaikkiaan: me tarvitsemme nyt erittäin suuria panoksia siihen, että meillä on valokuitu käytettävissä, koska myös mobiiliverkot sitä tarvitsevat. Me emme pysty ratkaisemaan vain mobiililla tätä asiaa. Sen kuorman me tarvitsemme tulevaisuudessa kulkemaan niin, että ihmiset pystyvät tekemään töitä kotona, tekemään töitä vaikka siellä huvilalla, samalla pidetään maaseutu ja maaseutuelinkeinokin pystyssä, joten me tarvitsemme nyt sen valokuituloikan. Toivotaan sitä.

11.34 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt tulevana budjettivuonna on tulossa poikkeuksellisia investointimahdollisuuksia tämän elpymispaketin kautta, ja kun varmasti myös kansallisia lisäbudjetteja valmistellaan, joissa on sisällä infrainvestointeja, niin kysyisin ministeriltä nyt, minkälaisia ajatuksia kevään lisäbudjetien osalta on, että saataisiin joko tähän EU-pakettiin tai sitten kansalliseen elvyttämiseen myös esimerkiksi näitä korkeimman hyötysuhteen raideinvestointeja mukaan ja toisaalta sitten juuri tätä elvytysvaikutusta ajatellen näitä teollisuuden tai yritysten käynnistymistä tukevia liittymä- ja vastaavia kiireellisiä liikennejärjestelyjä, jotka voisivat sitten auttaa isojen yksityisten investointien liikkeelle laukaisemista.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

11.35 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensi vuodelle kiinnostava hanke on tietenkin tämä fossiilittoman liikenteen tiekartan käynnistäminen ja toteuttaminen, ja haluankin kiittää ministeri Harakkaa, kuinka olette sitä vieneet asiantuntijatyönä eteenpäin.

Ajattelen itse, että fossiilittoman liikennejärjestelmän tulisi kannustaa vähäpäästöisten ajoneuvojen ja polttoaineiden käyttöön, ja ajattelen tässä kuten edustaja Adlercreutz, että täyssähköautot ovat erityisesti sähköisen liikenteen osalta se, mitä meidän tulee tukea ja verotuksella kannustaa käyttöön.

Järjestelmän tulee myös kannustaa vähentämään autoilua siellä, missä muita vaihtoehtoja on, eikä se myöskään saa osua vähävaraisiin, vaan kulut tulee kompensoida pienituloisimmille. Mikäli kerätään uusia verotuloja, niin ne tulisi kanavoida kestäviin liikennemuotoihin eli joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn kehittämiseksi, ja moni näistä asioista [Puhemies koputtaa] onkin jo tässä budjetissa lähdössä liikkeelle.

11.36 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Väylävirasto aloittaa 12-vuotiseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan liittyvän toteuttamisohjelman laatimisen vuodenvaihteen jälkeen. Maakunnissa kannetaan huolta laatimisprosessin vuorovaikutteisuudesta eli siitä, miten hyvin alueet tulevat kuulluksi.

Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla on tärkeitä investointeja rahoitusta vailla. Yksi tällainen on kauan toteuttamista odottanut valtateiden 3 ja 19 risteysalue, johon Kurikan kaupunkikin on panoksensa sitoutunut antamaan.

Pääradalla puolestaan on merkittäviä välityskyvyn puutteita välillä Seinäjoki—Tampere, joka on Suomen vilkasliikenteisin yksiraiteinen rataosuus. Rataosuuden välityskyvyn kehittäminen tulisi ehdottomasti mainita valtakunnallisessa Liikenne 12 -suunnitelmassa. Kysynkin ministeriltä: miten kattavasti maakuntia on tarkoitus kuulla tämän toteuttamisohjelman laatimisen yhteydessä?

11.37 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jonkun veran käytäväkeskustelussa ja muussa ollaan ministeri Harakan kanssa oltu hyvissä juttuyhteyksissä, ja usein tuntuu siltä, että minunkin ääneni jollain tavalla kuuluisi, mutta toivoisin vähän jotain konkretiaa. Esimerkiksi tässä romutuspalkkiohommassa se meni kyllä ihan ohi.

Meillä on tuolla valtatie 15 Kouvola—Kotka, joka tosiaan on yksi vaarallisin valtatie. Vaikka asunkin toisessa päässä sitä, niin en puhu niinkään sen takia, vaan tiedän sen tilanteen, kuinka haastava se on, koska siellä on suurin yleissatama, ja sen lisäksi meillä kun ei ole leikkaavaa sairaalaa siellä Pohjois-Kymenlaaksossa vaan Etelä-Kymenlaaksossa on meidän leikkaava sairaalamme, niin meillä on julmettu ambulanssiliikenne sen tien varrella. Toivoisin, että tämä olisi ehkä se kohde, jossa näkyisi se hyvä yhteistyö [Puhemies koputtaa] ja se, että tiedetään, että puheilla on merkitystä.

11.38 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan nykyinen hallitushan jatkaa sitä Sipilän hallituksen aloittamaa linjaa, jossa viimein useiden kuivien vuosien jälkeen meidän kansan tärkeimmän kansallisvarallisuuden eli tie- ja rataverkoston peruskunnossapitoon käytetään entistä enemmän varoja, ja se näkyy siellä ihmisten arjessa, se näkyy maakuntien ihmisten arjessa, kun liikutaan entistä parempia väyliä pitkin. Siinä työ on hyvässä alussa, ja valtiovarainvaliokuntakin lisäsi moniin tärkeisiin koh-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

teisiin omaan maakuntaan, mistä edustaja Kauttokin jo tässä mainitsi, monia hyviä pieniä kohteita — niistä kiitos.

Sitten toiseen asiaan, kysymys ministerille: Tälle niin sanotulle liikenteen infratuelle, sen kilpailutukselle, käytännössä kaasunjakelun ja sähkölatauspisteiden infratuelle, on koko ajan isompi kysyntä kuin mitä siinä kilpailutuksessa sitä on käytettävissä. Innostusta näihin kaasuinvestointeihin on ympäri maata. Tulisiko tähän varata ensi vuonna lisää rahaa tai kenties kehittää vielä uusi järjestelmä?

11.40 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Budjetin mukaan väylämaksut pysyvät puolitetuina samalla, kun merenkulun miehistötukea jatketaan. Molemmat toimenpiteet ovat yleisesti erittäin tärkeitä merenkululle, sekä Suomen merenkulupolitiikalle että alusten säilymiseksi Suomen lipun alla. Näin turvataan tärkeät työpaikat ja Suomen huoltovarmuus.

Koronapandemian takia merenkulku käy läpi nykyajan pahinta kriisiä. Hallituksen toimenpiteet miehistötuen korottamiseksi 7 miljoonalla eurolla ja tuki Traficomien liikenteen hankintaan ovat olleet erittäin merkityksellisiä. Kiitos tästä hallitukselle ja ministeri Harakalle.

Nyt horisontissa siintää valo, sillä rokote voi toivon mukaan normalisoida liikenteen. Todellisuudessa voimme valitettavasti varautua siihen, että joudumme vielä tovin odottamaan normaalin liikenteen käynnistämistä, kunnes tarpeeksi moni on saanut rokotteen. Siihen asti [Puhemies koputtaa] merenkulku tarvitsee lisätukitoimintaa selviytyäkseen [Puhemies koputtaa] kriisistä.

11.41 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Löfström itse asiassa viittasi tärkeään asiaan viitatessaan merenkulun kilpailukykyyn. Me olemme takamatkalla Suomessa ja varmastikin yhdessä haluamme löytää sellaisia keinoja tukea teollisuuden kilpailukykyä ensi vuoden vaikeissa suhdannetilanteissa, jotka olisivat erityisesti ympäristöneutraaleja, ja väylämaksu, johon Löfström tässä viittasi, olisi yksi sellainen. Voisimmeko vielä harkita, että puolittamisen sijaan poistaisimme väylämaksun merenkulun kuljetuksilta kokonaan? Ruotsissahan sitä ei peritä, vaikka jääolosuhteet ovat meidän leveysasteellamme tietysti samanlaiset, ja tämä olisi kyllä merkityksellinen tekijä vaikkapa, kun UPM harkitsee Kotkaan mahdollista uutta isoa biojalostamoinvestointia.

Toisena tulevaisuussuunnan kysymyksenä tässä fossiilittoman liikenteen tiekartassa ehkä turhan vähäisellä painolla ovat vetypolttoaineet. Voisitteko vaikuttaa siihen, että saataisiin nopeasti jakeluvelvoitteessa hyväksytyiksi polttoaineiksi myös suomalainen [Puhemies koputtaa] bensa ja diesel, jotka on tehty sähköstä ja vedystä?

11.42 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä puhuttiin tärkeistä hankkeista, ja pakko nostaa esiin E18, joka saikin suunnittelurahaa — kiitos siitä. Tämähän etenee Pohjois-Irlannista Pietariin, ja tästä on nelikaistaistamatta noin 15 kilometrin pätkä, joka sijaitsee Liedosta ja Kaarinasta käytännössä Naantaliin sijoittuvalla alueella.

Mutta vielä muistuttaisin ministeriä näistä kysymyksistä, eli taksien kustannustuki — milloin? — ja raskaan liikenteen käyttämä lauttaliikenne, siihen liittyvät tuet ja kilpailutus, milloin tämä tapahtuu? Ja sitten kolmantena ottaisin tämän raskaan liikenteen aikaperus-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

teisen tiemaksuratkaisun eli vinjetin. Tätähän on aika kauan pohdittu hallituksen piirissä, edellisellä kaudellakin, niin että milloin tämä mahdollisesti tapahtuu?

Kun edustaja Ovaska toivoi vähän arvostelua täällä, niin otan sitten tämän raiteen. Eli kun täältä Tampereelle menee käytännössä 2—3 raidetta ja kun Turkuun menee yksi raide ja lisää pitäisi kuitenkin saada sinne Tampereen puoleen, [Puhemies koputtaa] niin tämä on semmoinen kepulainen lehmänhännänveto.

Puhemies Anu Vehviläinen: Otetaan tähän kohtaan vielä kaksi edustajapuheenvuoroa ja sitten sen jälkeen ministerille 3 minuuttia.

11.43 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä talousarvioesitys ja valiokunnan mietintö ovat varsin miellyttävää luettavaa, ne ovat hyvin tasapainoinen ja hyvä kokonaisuus.

Valiokunnan puheenjohtaja totesi, että kuitenkin korjausrahoissa ollaan noin 50 miljoonaa vielä perässä päin, ja siihen tulisi löytää ratkaisu, ettei korjausvelka kasva. Täällä on valtavasti panostettu, kaikkiaan yli 40 miljoonaa, pyöräilyyn ja pyöräteihin ja niiden kunnostamiseen ja uudelleenrakentamiseen ja verkkojen rakentamiseen, ja pohdin tätä, onko tämä tasapaino nyt välttämättä oikea, kun korjausvelka on 50 miljoonaa ja sitten näin iso painopiste, melkein samansuuruinen, on pyöräilyn kehittämiseen. En vastusta pyöräilyä, mutta kysyn tätä tasapainoa tässä, mikä se ajatus siinä on.

Sitten onnittelen: Oinasjärventie sai määrärahan — todella merkittävä tie Varsinais-Suomessa, [Puhemies koputtaa] ja se tuli tänne lisättyä. [Oikealta: Kiitos!] Kiitos siitä.

11.45 Juha Pylväs kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että yksityisteille on määrärahaa runsaasti lisätty. Suomi seisoo edelleen puujaloilla, ja puuhuollon kannalta yksityistiet ovat merkittäviä, samoitte elintarvikekuljetusten osalta. Myös omaehtoinen luontomatkailu on lisääntynyt merkittävästi yksityisteiden varsilla, ja tämä lisäys yksityistieavustuksiin helpottaa huomattavasti tätä luontomatkailuakin, niitä, jotka sitä tekevät.

Sitten tämän perusväylänpidon osalta — vaikka täällä on nyt kiitelty huomattavasti näistä hyvistä hankkeista, mitä eri puolille Suomea on tullut — on keskeistä, että tämä kunnossapito ja huolto myös toimii niin, että nämä tiet, mihin niitä nyt sijoitetaan, säilyvät pitkään hyvässä kunnossa. Huolestuttavia esimerkkejä on julkisuudessa ollut siitä, että tien kunnossapito on rapautunut ja urakointijärjestelmä on mennyt vähän huonoon suuntaan ja sitä hyvin pitkälle venytetään ennen kuin sitä tietä lähdetään vaikkapa auraamaan tai suolaamaan ja laittamaan kuntoon. Kysyisinkin ministeriltä: onko pohdittu näitä uudenlaisia keinoja tämän kunnossapitojärjestelmän parantamiseksi niin, että myös tieverkosto säilyy hyvässä kunnossa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä vaiheessa ministeri Harakka, 3 minuuttia.

11.46 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Kiitos, arvoisa puhemies! Katotaan, mitä kaikkea ehditään käsitellä tässä puheenvuorossa — ainakin ilmailua ja meriliikennettä sen verran, että näiden viiden maakuntakaupungin lentoliikenteeseen on juuri eilen Traficom asettanut palveluvelvoitteen, mikä siis tarkoittaa sitä, että ne voidaan yhteiskunnan tuella sitten kilpailuttaa. Tavoitteena on, kuten meidän ripeästi toiminut työryh-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

mämme viime syksynä linjasi, että saadaan aikaan kustannustehokkaasti ja kestävästi yhteys näille kentille emmekä ole sitten riippuvaisia Finnairista. Ja kuten edustaja Laakso on joissain yhteyksissä todennut, niin sähkölentäminen voi olla jo lähivuosina ihan varteenotettava vaihtoehto, ja silloinhan meillä voi olla enemmänkin kenttiä käytössä kuin mitä Finavian nykyiseen verkkoon kuuluu.

Meriliikennettä on tuettu monin keinoin. Juuri hyväksyttiin eduskunnassa edustaja Löffströmin mainitsema esitys miehistötuen takautuvasta laajentamisesta. Varustamot ovat voineet hakea yritystukea ja valtion takauksia, ja kuten tiedätte, Huoltovarmuuskeskus ja Traficom ovat tukeneet useilla kymmenillä miljoonilla euroilla huoltovarmuuskriittistä kuljetusta, ja tuki tarvittaessa jatkuu ensi vuonnakin. Se on kohdentunut matkustaja-aluksiin sikäläkin, että suurin osa kappaletavarausta tulee matkustajalairojen kautta ja rahtilaitvoille tällainen tuki sopii huonommin, koska ne toimivat pääsääntöisesti rahtaussopimukilla.

Laitoin korvan taakse edustaja Meren huolen tästä kantatie 25:stä. Toivomme tietenkin, että Hanko—Hyvinkää-radan sähköistäminen, jota on todella kauan odotettu, nyt lähitulevaisuudessa tuo kilpailukykyisen vaihtoehdon sitten myöskin tavarakuljetukselle.

Mitä tulee Kirjalansalmen siltaan, niin sen huono kunto on ollut tiedossa pitkään, ja nämä rajoitukset ovat luonnollisestikin hyvin harmillisia, mutta Väyläviraston arvion mukaan on epätodennäköistä, että sillan käyttö ei olisi mahdollista ennen uuden rakentamista.

No tämmöisestä ehkä pienemmästä asiasta, sinänsä tärkeästä, tähän kaikkein isoimpaan asiaan: Edustaja Koskinen kysyi näistä EU-elpymisvälineen tuista. Se valmisteluhan on edelleen kesken. Se ohjelma tarkentuu tässä, mutta se, mitä itse olen tässäkin salissa pitänyt esillä, on nopeiden tietoliikenneyhteyksien ohjelman laajentaminen tästä nykyisestä 5 miljoonasta. Erittäin tärkeä hanke on niin sanottu Digirata eli siis se, että meillä olisivat kaikki raiteet digitaalisesti ohjattuja. Se lisäisi kapasiteettia huomattavasti, ja ilmastovaiutus olisi merkittävä. Ja täällä olen sanonut lisäksi, että hiilidioksidin jalostaminen sähköpolttoaineeksi edustaja Mykkäsen esittämällä tavalla — eli ensi vaiheessa perinteiseksi polttoaineeksi, sitten vedyksi — olisi ehdottomasti [Puhemies koputtaa] kannattava tulevaisuusinvestointi.

11.49 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä raideratkaisuthan tässä ovat liikennepoliittisesti suuria kysymyksiä, täällä on tänään niitä useisakin puheenvuoroissa tuotu jo esille.

Nostan yhden ilmansuunnan ja yhden rataratkaisun kehittelyn esille, eli tämän rantaradan, joka suuntautuisi tuonne itään. Haluaisin kysyä ministeriltä, missä sen kehittelyvaihe ministeriön puolella on suhteessa siihen, että tällä rataratkaisullahan me saisimme uuden työssäkäyntialueen rataverkoston piiriin ja kaiken lisäksi vielä Suomen suurimman vientisataman, jolla on myöskin tavaraliikenteelle suuri merkitys. Pidemmällä juoksulla sinne on tietysti suorin junayhteys sitten aikanaan, kun mietitään mahdollisesti näitä nopeita raideyhteyksiä tuonne Venäjän puolelle, mutta tämä kulma on tässä selkeästi jossain määrin jäänyt niin kuin takaperoiseen asemaan, kun puhumme raideliikenteestä. Halusin tiedustella ministeriltä, missä vaiheessa tämä hanke on.

11.51 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Harakka, kerroitte, että viidelle maakuntakentälle tulee palveluvelvoite. Satakunta on merkittävä vientimaakunta Suomelle, ja maakunnan lentoyhteys Helsinkiin on tärkeä. Porin kaupun-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

gille on myönnetty julkinen palveluvelvoite vuoden 22 loppuun asti, ja maakunnan lentoliikenne on hoidettu ostopalvelusopimuksella, josta Pori maksaa yli 11 miljoonaa euroa. Kysynkin teiltä, arvoisa ministeri: miten aiotte huomioida myös Satakunnan lentoyhteydet Porin kentältä tulevassa maakuntalentopaketissa?

11.51 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministeri Harakalle tomerasta toiminnasta. Edustaja Myllykoskelle annan isot kiitokset, hän käytti termiä ”valokuituloikka” — se taisi olla teidän terminne — ja sitä me tarvitsemme, arvoisa ministeri. 5G-yhteyksillä ei pystytä tätä maaseutuongelmaa hoitamaan. Jos me haluamme tasavertaisen Suomen, että tässä maassa toimivat terveystalvet, kauppa, pankit, kunnanvirastot ja niin edelleen, ainoa ratkaisu on valokuitu, muuta keinoa meillä ei ole, ikävä kyllä. Se tekniikka, mitä 5G:ssä on, se toimii toki täällä Helsingissä aivan erinomaisesti, ja täällä se on erittäin hyvä.

Toinen asia, mikä on tärkeä, mitä toivoisin, kun te, ministeri, olette monta isoa hyvää asiaa tehneet, on se, että teiltä vihdoin ja viimein kaivataan tukeanne siihen, kun alemman tieverkon hoitotaso Iloimantsissa ja itärajan kunnissa on aivan kelvoton. Iloimantsilainen rekkayrittäjä soitti minulle eilisäamuna, sanoi, että hän pisti miehet lomautukseen, kun paikallinen tienhoito ei yllä sinne asti. Siellä ovat tiet auraamatta ja valtavaan liukkaista, ja kuorma-auton kuljettajat olivat sanoneet, että hyö ei lähe ihteään tappamaan tuonne tielle. Oli kyllä mennyt tieto tienhoitajalle, että hiekoittakaa [Puhemies koputtaa] nyt edes vähäsen, mutta mitään ei ole tapahtunut. Pyydän teiltä apua tähän vakavaan ongelmaan.

11.53 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on pitkä ja hieno maa, ja tähän liittyen kaksi näkökulmaa: raskas liikenne ja lentoliikenne.

Aloitan lentoliikenteestä. Pitkässä maassa nämä maan sisäiset lentoyhteydet ovat aivan välttämättömiä ihmisten kulkemisen kannalta, elinkeinojemme, elinvoiman ja kilpailukyvyn kannalta. Kaikki ne puheenvuorot, jotka on käytetty meidän keskeisten seutukaupunkien ja maakuntien lentoyhteyksien puolesta, ministeri toivottavasti ottaa todella vakavasti. On tietysti tärkeää, että tässä hallitus pyrkii toimimaan, mutta kokisin, että vielä jämäkämpää toimintaa nyt tarvitaan.

Raskaan liikenteen osalta maassa olosuhteet ovat hyvin erilaisia, ja kieltämättä tuolla pohjoisessa ei ymmärretä sitä, miksei näitä raskaan liikenteen talvirengasmääräyksiä saada sellaisiksi, että ne takaisivat paitsi turvallisen liikenteen myös jossain määrin toisivat suomalaisia kuljetusyrittäjiä kohtuullisempaan kilpailuasetelmaan ulkomaalaisia, maamme läpi ajavia [Puhemies koputtaa] kuljetusyrittäjiä kohtaan. Ja vielä sitten tämä raskaan liikenteen tienkäyttömaksu tulisi ilman muuta saada [Puhemies koputtaa] ulkomaiselle raskaalle liikenteelle.

11.54 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeriltä kysyisin vielä, kun nyt tämä korona on vaikuttanut kumminkin aika merkittävästi meidän liikkumiseen ja etätyö on lisääntynyt ja täällä on puhuttu digiloikasta ja tämänäyttävistä, niin onko ministeriössä mietitty tai hallituksessakin mietitty erilaisia skenaarioita siitä, millä tavalla mahdollisesti liikkuminen vähenee, kun tehdään etätyötä entistä enemmän? Mehän semmoisella mietinnällä ja suunnitelmalla pystymme arvioimaan sitä, minkälaisia hankintoja tai kehittämiskohteita ja investointeja me voimme tehdä. Se, että ei tehdä vir-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

heinvestointeja ensinnäkään väyliin, on erittäin tärkeä asia. Lähinnä kysyisin siitä, onko suunnitelmallisuutta tähän asiaan. — Kiitos.

11.55 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Liikenneinfran merkitystä Suomen kaltaiselle vientivetoiselle taloudelle ei voi tarpeeksi korostaa. Ja nyt kun kriisin keskellä aivan oikeutetusti talouspolitiikka on ollut elvyttävää, niin on hieman ihmeteltävä hallituksen linjaa, jossa käsittääkseni perusväylänpidon määräraha laskee vuoden 2020 varsinaisesta talousarviosta. Pitääkö tämä oikeasti paikkaansa? [Suna Kymäläinen: Ei pidä!] Jos näin on, niin erityisesti nyt meillä olisi erinomainen tilaisuus kuroa jo koronaa edeltävääkin korjausvelkaa umpeen ja pitää huolta vientiteollisuuden edellytyksistä sitä hetkeä varten, kun maailmantalous alkaa jälleen vetämään.

Edustaja Meri toi myös huolen tuosta Kehä viitosen turvallisuudesta, ja itse yhdyin tähän huoleen ja todellakin toivon, että pääsemme [Puhemies koputtaa] vihdoin tätä Uudenmaan keskeistä poikittaisliikenteen väylää myöskin peruskorjaamaan, koska se on liikenteen kannalta merkittävä väylä.

11.56 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän ministeriä positiivisesta asenteesta 2:ta miljoonaa suomalaista koskevan itäradan suhteen. En tosin ole kiitollinen valtatie 15:n unohtumisen suhteen. Nykykuntoisena se vaikeuttaa lähes 100 000 ihmisen turvallista pääsyä sairaalaan.

Olen puhunut tässä salissa paljon suomalaisen yrittäjyyden ja teollisuuden roolista Suomen hyvinvoinnille. Tähän liittyen ennakoin suomalaisten vientiyritysten hätää jo viime keväänä ja tein lakialoitteen väylämaksun poistamiseksi. Nyt tämä hätä on konkretisoitunut, ja hallitus ei ole mielestäni tehnyt asialle riittävästi. Väylämaksun poistaminen olisi tuonut suomalaisen vientiteollisuuden samalle viivalle Itämeren muiden maiden kanssa. Sen hinta, 50 miljoonaa euroa, on mielestäni pieni hinta siitä hyvinvoinnista, mitä suomalainen vientiteollisuus suomalaisille tuo. Arvoisa ministeri, voisitteko vielä harkita tätä asiaa uudelleen? Kuitenkin uskon, että me kaikki tässä salissa ymmärrämme, että vientivetoisen Suomi ei nouse [Puhemies koputtaa] korkeilla veroluontoisilla maksuilla vaan yritysten kilpailukyvyllä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Jos kirjanpitoni pitää paikkansa, niin kaikki ovat saaneet vähintään yhden puheenvuoron. Ehdottaisin sillä tavalla, että otetaan vielä kaksi edustajapuheenvuoroa, ja sen jälkeen ministerille 5 minuutin loppupuheenvuoro tähän debattiosuuteen.

11.57 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy ensimmäiseksi sanoa tähän väylämaksujen poistoon, että kokoomuksella on pientä ristiriitaa tässä merenkulun tukemisessa, sillä samaan aikaan te olette esittäneet tuossa teidän Toivon polussanne, että viihdemerenkululta leikattaisiin miehistötukea ja näin Merimieseläkekassan valtionosuuksia. Tällä olisi vaarallinen vaikutus muun muassa sille, että meidän huoltovarmuuden kannalta tärkeät alukset ulosliputetaan, sillä tiedämme, että viihdemerenkulku on suorassa kytköksessä meidän rahdin kanssa.

Ja sitten kun te puhutte velkaantumisesta tai verojen kiristämisestä, niin jos tämä väylämaksu kokonaan poistettaisiin, niin kun niiden tuloilla tällä hetkellä pidetään muun muas-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

sa jäänmurtoa yllä, niin näiden tulojen poisto johtaisi suoraan velkaantumiseen tai sitten verojen kiristämiseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Otetaan tähän vielä edustaja Vestmanin puheenvuoro, ja sen jälkeen jaoston puheenjohtaja Jokinen, ja sitten ministeri Harakka, 5 minuuttia.

11.59 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Haluan nostaa esille Uudenmaan kannalta kaksi tärkeää asiaa.

Ensinnäkin erittäin vaarallisen Porvoonväylän, Lahdenväylän, Kehä ykkösen liittymäalueen, jossa pelti kolisee taajaan ja hengenvaarallisiakin onnettomuuksia sattuu usein. Tuo liittymä on suoranainen suunnittelun kukkanen, täysin epäonnistunut, jossa liikenne pysähtyy usein kuin seinään ja muodostuu erittäin pahoja sumppuja Lahdenväylälle asti. Onko tämän liittymäalueen korjaamisesta jotain suunnitelmaa? Tiedän, että suunnittelua on jonkun verran tehty. Se vaatisi kuitenkin parinkymmenen miljoonan euron määrärahan.

Toinen kysymys liittyy Kerava–Nikkilä-rataan, jonka tiedän, että ministeri tuntee. Tämä hanke olisi järkevä viedä eteenpäin, siis radan avaaminen henkilöjunaliikenteelle. Se auttaisi vähentämään päästöjä Uudellamaalla alueellisestikin merkittäväällä tavalla. Sipoon kunta on pyytänyt suunnittelulupaa tähän rataa ja olisi valmis sen [Puhemies koputtaa] ratasuunnitelman tekemisen maksamaan. Eteneekö asia?

12.00 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Radat ja tiet ovat välttämättömiä arjisessa liikenteessä, jotta yhteiskunta toimii, mutta yhä enemmän ja yhä enemmän palveluiden mennessä verkkoon ja etätöiden lisääntyessä tietoliikenneyhteydet, digitaaliyhteydet tulevat suurempaan merkitykseen. Valiokunta tuossa otti kantaa tähän laajakaistatukiohjelmaan ja se on todella, todella tärkeä asia. Ja edustaja Myllykoski piti erittäin ansioituneen puheenvuoron täällä laajakaistayhteyksien kehittämisestä, johon myös ministeri vastasi ihan myönteisesti. Toivotaan, että laajakaistayhteyksien kehittäminen etenee koko maassa ja sitä myötä kattaa palveluiden ja etätöiden mahdollistamisen.

Valiokunta otti kantaa myös Kyberturvallisuuskeskuksen resursseihin, ja sinnehan esitetään lisärahoitusta. Valiokunta painotti sitä, että jatkossa Kyberturvallisuuskeskuksen resursseista on myös huolehdittava, koska tietouhat ovat alati muuttuvia ja jatkuvasti tulee [Puhemies koputtaa] uusia tietoturva-uhasteita. Jotta verkot ovat luotettavia käyttää, myös tämä osa pitää huolehtia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Harakka, 5 minuuttia, ja sen jälkeen puhujalistaan.

12.01 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Kiitoksia vielä kerran tästä erinomaisesta, laaja-alaisesta keskustelusta.

Jos nyt vihdoinkin pääsen vastaamaan kysymyksiin ehkä takseista, raskaasta liikenteestä ja miksei myöskin kaupunkien välisestä kaukoliikenteestä, julkisesta liikenteestä: Nämä kaikki ovat, niin kuin tässä salissa olen moneen otteeseen sanonut, olleet korona-ajan suuria kärsijöitä. Olen jatkuvasti ollut erittäin huolestunut siitä, miten nämä yritykset jatkosakin pärjäävät. Taksien osalta on edelleen mahdollista osallistua seuraavaan kustannustuen jakoon, joka käynnistyy käsittääkseni jo ennen joulua. Lisäksi tietysti yksinyrittäjien tuki on sellainen, jonka soisi jatkuvan.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Mitä tulee sitten näihin puhtaisiin käyttövoimiin, niin meillä on tulossa käsittelyyn puh-
taiden ajoneuvojen direktiivi tänne eduskuntaan, ja siinähan haasteena on se, että kuntia
kannustetaan hankkimaan sekä ajoneuvoja että sitten kuljetuspalveluita, jotka vastaavat
sitten sekä näitä eurooppalaisia että meidän suomalaisten tavoitteita siitä, millä tavalla lii-
kenteen päästöt vähenevät. Tältä osin, kun ostetaan sitten näitä palveluita, tällä tavalla kun-
nat voivat itse, ja niitten pitääkin, suosia puhtaita ratkaisuja.

Tämä sama kysymys liittyy sitten saatavuuteen, joka tässä taksilainsäädännön uudistuk-
sessa on ollut ehkä se kaikkein kimurantein asia, mitä olen usean edustajan kanssa käynyt
läpi. Siinäkin taas pallo on sillä tavalla kunnilla, että kun hankitaan kuljetuspalveluita, esi-
merkiksi vammaiskuljetuksia, koulukuljetuksia, niin silloin on mahdollista niihin sisällyt-
tää sitten vuorostaan päivystysvelvollisuus, joka saattaa ehkä nostaa sen hankinnan hintaa
mutta varmistaa sen, mitä kysyjäkin tässä tarkoitti, että sen paikallisen taksiyrittäjän asema
tässä kilpailutuksessa voitaisiin turvata. Tässä kannattaisi kuntien nyt olla kaukonäköisiä.
Niillä on mahdollisuus auttaa taksialaa erityisen hyvin.

Raskaan liikenteen osalta olemme juuri saaneet ministerineuvoston päätöksen tästä eu-
rovinjettiasista, jota on useita vuosia pyöritetty ja jolla sitten on jäsenmailla mahdollisuus
EU:n sisäisten kuljetusten osalta määrätä tiemaksuja ja muita määräyksiä, mutta ne ovat
myös aivan kansallisesti ratkaistavia. Mutta siltä osin kuin kuljetukset tulevat kolmansista
maista, niin tällainen menettely onkin huomattavasti vaikeampaa.

Mitä liittyy sitten väylämaksuihin, niin se keskustelu, jota elinkeinoelämän kanssa olen
käynyt, on ollut sellainen, että he ovat halunneet näkymän lähivuosille siitä, mikä tulee ole-
maan väylämaksun taso, koska kuten edustaja Kymäläinen tuossa totesi, väylämaksuilla
kuitenkin huolehditaan esimerkiksi jäänmurrosta ja monista muista väylänpitoon liittyvis-
tä kustannuksista. Normaalisella se olisi 100 miljoonaa euroa vuodessa, ja kyllä minä nyt
sanoisin, että ei kukaan, joka on nyt veronmaksajien rahojen hyvästä käytöstä huolestunut,
tätä 100:aa miljoonaa nyt ihan heti olisi valmis heittämään kaivoon. Ja se puolitus on se,
mitä elinkeinoelämä ja esimerkiksi metsäteollisuus eniten haluaa. Jos me nyt sitten vielä
sen kokonaan poistaisimme, niin kannattaa huomata, että aika suuri osa tästä huojennuk-
sesta menisi Bahaman lipun alla seilaavien, Liberian ja muitten mukavuuslippulaivojen
hyväksi, niin että en ole ihan varma, haluammeko me tässä salissa siirtää suomalaisten ve-
ronmaksajien rahaa sinne tropiikkiin, mutta kaikkeahan saa esittää. [Petri Hurun välihuuto]

Erittäin tärkeä huomio oli puheenjohtaja Jokiselta tässä aivan lopussa tästä ajankohtai-
sesta kyberturvallisuuskysymyksestä, joka tietenkin Vastaamon tietomurron osalta on
noussut entistä merkittävämpään rooliin. Meillä on juuri toissa päivänä valmistunut kyber-
turvallisuustyöryhmän ensimmäinen väliraportti, jossa todetaan, että tämän kyberturvalli-
suuden kolmiossa nämä kärjet ovat selkeä säädäntö, viranomaisten saumaton yhteistyö ja
riittävät resurssit. Tässä otetaan oikea askel oikeaan suuntaan, mutta vielä kyberturvalli-
suus vaatii resursseja. Se meidän kaikkien on nyt syytä sisäistää, jos me haluamme huoleh-
tia siitä, [Puhemies koputtaa] että tämä äärimmäisen tärkeä turvallisuus tulee huolehdittua.

Ja, puhemies, jos sallitte, niin sanon vain kaksi sanaa Ilmatieteen laitokselle annetusta
lisämäärärahasta, joka on hyvin tärkeä. Uskallan sanoa, että tämä meidän osaamisemme
tässä ilmastotutkimuksessa tulee olemaan meille merkittävä kilpailukykytekijä ihan lähi-
tulevaisuudessa ja saamme olla ylpeitä siitä, että meillä on tällainen kansainvälisen ta-
son huippulaitos kuin Ilmatieteen laitos. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset ministerille, ja nyt puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

12.07 **Paula Werning sd:** Arvoisa puhemies! Vuoden 2021 budjetissa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle ehdotetaan 3,5 miljardin euron määrärahoja. Rahoitus pysyy suunnilleen samalla tasolla kuin viime vuoden esityksessä. On tärkeää kuitenkin huomioida, että tämä esitys on lähes 620 miljoonaa suurempi kuin vuoden 2019 budjetissa. Tähän sisältyy myös hallitusohjelman mukainen 300 miljoonan vuotuinen korotus korjausvelan lyhentämiseen sekä osaltaan keväällä 2020 neljännessä lisätalousarviossa sovittu mittava yli 1,3 miljardin euron ilmastoelvytys joukkoliikenteeseen, väylähankkeisiin sekä kaupunkiseutujen kehittämiseen MAL-sopimusten kautta. Hallitus esitti jo vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa 18 miljoonan euron lisäystä kävelyä ja pyöräilyä edistäviin toimenpiteisiin, ja tämän lisäksi nyt vuoden 2021 talousarviossa tullaan esittämään vielä 25 miljoonan euron lisäystä kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen.

Uusia kehittämishankkeita käynnistetään tämän budjetin avulla maltillisesti. Tältä osin hallitus toimi etupainotteisesti, ja nyt kuluvana vuonna neljännessä lisätalousarviossa kesäkuussa laitettiin liikkeelle merkittävä määrä uusia liikennehankkeita yhteensä yli 1,3 miljardin euron edestä. Nyt onkin ensisijaisesti tärkeä toteuttaa näitä jo päätettyjä hankkeita ja huolehtia niiden rahoituksesta. Tämän talousarvion osalta pidän hyvänä, että nyt käsitellyssä olevassa talousarviossa esitettävät uudet hankkeet jakautuvat eri kulkumuotoihin, niin vesi-, raide- kuin tieliikenteeseen.

Arvoisa puhemies! Saimaan kanavan sulkujen pidentäminen on eräs merkittävimpiä hankkeita Itä-Suomen elinvoiman, teollisuuden ja matkailun tukemiseksi ja edistämiseksi. Mikäli sulkuja ei pidennettäisi, liikennöinti kanavalla tyrehtyisi pitkälti nykyisen aluskaluston tullessa tiensä päähän. Sulkujen pidennys mahdollistaa modernin, tehokkaan ja vetoisuudeltaan suuremman aluskannan liikennöinnin kanavalla, mikä taas parantaa rahtien kustannustehokkuutta sekä vähentää rahdin yksilökohtaisia päästöjä. Hankkeella on myös merkittävä työllistävä vaikutus — arvioiden mukaan noin 1 000—1 200 henkilötyövuoteen. Hankkeella toteutetaan hallitusohjelman kirjauksia sisävesiliikenteen kehittämisestä osana tieliikenteen päästöjen vähentämiseen tähtäviä toimia.

Tampere—Jyväskylä-radan parantamisen ensimmäiselle vaiheelle on tärkeä myöntää rahoitus. Hankkeella on tarkoitus parantaa elinkeinoelämän ja työssäkäynnin edellytyksiä huomioiden Jämsän UPM:n Kaipolan tehtaan sulkeminen.

Vt 4:n Äänekoski—Viitasaari-ohituskaidan keskikaistaan investoitava summa on välttämätön, sillä ilman tätä hankkeen tiesuunnitelmaa se vanhenisi vuoden 2021 aikana eikä suunnitelman voimassaoloa voisi enää jatkaa. Hankkeen tavoitteena on liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantaminen.

Hankkeen Luumäki—Imatra—Venäjän raja -ratayhteyden parantaminen valtuutta tarkistetaan 30 miljoonalla eurolla 165 miljoonasta eurosta 195 miljoonaan euroon. Hankkeen kustannusarvio on tarkentunut hankkeen edetessä ja ratasuunnitelman valmistuessa. Valtuuden tarkistaminen tarvitaan hankkeen toteuttamiseksi alkuperäisessä laajuudessa.

Tässä puheenvuorossa en pysty käymään kaikkea lävitse, mutta tähän loppuun on pakko ottaa kaksi tärkeää asiaa vielä esille. On hienoa, että Suomi-radan ja Turun tunnin junan suunnittelu voi alkaa nyt, kun hankeyhtiön perustamista koskevat asiakirjat on allekirjoitettu.

Kiitos ministeri Harakalle siitä, että itäiseen Suomeen suuntautuvan raideliikenteen osalta tulette esittämään talouspoliittiselle ministeriövaliokunnalle linjausta lentorata—Porvoo—Kouvola. Haluan ystävällisesti edustaja Kiljuselle todeta, että tämä hanke kos-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

kettaa — tämä linjaus — 16:ta kaupunkia, seitsemää maakuntaa, 1,9:ää miljoonaa suomalaista, [Kimmo Kiljunen: Joilla on jo raideyhteys Helsinkiin!] 850:tä työpaikkaa.

Ja toinen asia, minkä vielä tässä loppuhetkillä totean valtatie 15:n osalta: Hienoa, että tämä tie todettiin yhdeksi tärkeimmistä ja suurimmista kehittämistarpeessa olevista tiehankkeista 12-vuotisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa, mutta haluan tässä vielä painottaa sen merkitystä terveydenhuollon näkökulmasta. Tässä puhutaan aidosti [Puhemies koputtaa] ihmishengistä. [Kiljunen pyytää vastauspuheenvuoroa]

12.13 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Fossiilittoman liikenteen työryhmä suositaa käytettäväksi kannusteita päästöttömään teknologiaan ja polttoaineisiin eli niin sanottua porkkanaa. Tähän kuuluvat esimerkiksi romutuspalkkiot ja hankintatuet, joita valtion keinovalikoimista on jo kokeiltukin. Ne ovat kuitenkin pienimuotoisia ja palvelevat sitä kansanosaa, jolla olisi muutenkin mahdollisuus uuden käyttövoiman vaihtoehtoisen ajoneuvon hankintaan. Loput ovatkin sitten niin sanottua keppiä, joka muodostaa ylivoimaisesti suurimman osuuden esitetyistä toimenpiteistä. Fossiilisen polttoaineen hinnoittelu — eli tieliikenteen päästökauppa ja polttoaineveron korotus — tulee kurittamaan autoilijoita ympäri Suomen, etenkin haja-asutusalueilla. Ruuhkamaksujen käyttöönotto rankaisee taas kaupungeissa työtä tekeviä ja eläviä.

Kun puheenvuoroni alussa mainitsin mittakaavasta, niin otetaan sitä lisää mukaan tähän keskusteluun. Suomen hiilidioksidipäästöistä 17 prosenttia tulee tieliikenteestä, ja henkilöautojen osuus kaikista päästöistä on noin 9 prosenttia. Kun otetaan huomioon, että koko Suomen päästöt ovat noin promillen verran maailman päästöistä, niin ei voi muuta kuin ihmetellä niitä perusteita, joilla 3,5 miljoonan ajoneuvon omistajia tullaan jatkossa kohteilemaan — puhumattakaan siitä, että tieliikenteestä kerätään jo nyt yli 8 miljardia euroa samaan aikaan, kun tieverkon rapistuvat ja korjausvelka kasvaa.

Hyvä hallitus, unohtakaa kunnianhimoiset ilmastotavoitteet. EU:kin tavoittelee hiili-neutraaliutta vasta vuoteen 2050 mennessä. Satsatkaa mieluummin kotimaisten yritysten kilpailukykyyn pitämällä infra kunnossa ja logistiikkakustannukset kohtuullisina. Luopukaa polttoaineen hintojen korottamisesta. Harvaan asutussa ja pohjoisen ilmanalan Suomessa autolla liikkuminen on välttämätöntä. Koronan jälkeen näkisin Suomen mieluummin jälleenrakentamassa kuin vyötä kiristämässä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen kunnianhimoinen tavoite on tehdä Suomesta fossiilivapaa vuoteen 2035 mennessä, mikä tarkoittaa valtavia muutoksia liikenteelle. Liikenne- ja viestintäministeriön johtama fossiilittoman liikenteen työryhmä selvitti liikenteen kasvi-huonepäästöjen puolittamista vuoteen 2030 ja nollaan pudottamista vuoteen 2045 mennessä. Työryhmän suositukset antavat mittakaavaa niistä menetelmistä, joita tavoitteeseen pääsemiseksi jouduttaisiin tekemään. Työryhmän mukaan päästöjen puolittamiseksi myös fossiilisten polttoaineiden kulutuksen tulee puolittua. Tähän ehdotetaan vaihtoehtoisia käyttövoiman lähteitä, kuten biokaasua, synteettistä polttoainetta ja sähkökäyttöisiä ajoneuvoja. Suomen sähköautotavoitetta tulisi työryhmän mukaan nostaa 700 000 sähköauttoon. Samaa 700 000:tä sähköautoa ilmastolääkkeeksi on aiemmin tarjonnut myös Sitra.

Tällä hetkellä Suomessa on täyssähköautoja 6 500 ja ladattavia hybridejä 34 000. 700 000 sähköauton tavoite tarkoittaisi, että joka vuosi seuraavan 10 vuoden aikana Suomessa myytäisiin 70 000 sähköautoa eli kaksinkertaisesti kuin mitä tänä päivänä liikenteessä on. Sähköautojen nykyisellä hintatasolla en pidä tuota lukua realistisena. Ja jos vaikka autoteollisuus pystyisi tuottamaan tuon verran sähköautoja, niin Suomi ei ole siihen vie-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

lä valmis. Latausinfra ja jakeluverkko puuttuvat. Sama pätee myös biopolttoaineisiin, joiden valmistusmäärät ovat niin pienet, että ne kattavat vasta viidesosan polttoaineen tuotannosta. Bensiiniä ja dieseliä tarvitaan vielä pitkään jo ihan huoltovarmuuskohdistakin.

Lisäksi sähköautojen valmistukseen liittyy ympäristöllisiä ja moraalisestikin kyseenalaisia seikkoja. Globaalin ilmaston kannalta ei taida olla väliä, tapahtuuko saastutus Suomen liikenteessä vai kiinalaisessa sähköautotehtaassa. [Puhemies koputtaa] Kysynnän ja vaikutuksen kasvulla on kuitenkin merkitystä esimerkiksi lapsityövoiman käytölle kongoalaisessa kobolttikaivoksessa.

12.18 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Kulunut vuosi on ollut monin tavoin erikoinen, ja se on saanut monet ihmiset arvostamaan terveyttä, turvallisuutta ja omaa tilaa entistä enemmän.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisa edustaja! Halutessanne voitte ottaa maskin pois siinä pöntössä puhuessanne.

Kiitos, käytän maskia. — Uudellamaalla tämä on näkynyt niin sanottuna Nurmijärvi-ilmiönä, jolla tarkoitetaan suurten kaupunkien lähellä olevia kehyskuntia ja niihin kohdistunutta muuttopainetta. Tilastoissa on näkynyt selviä merkkejä siitä, että kehyskunnat ovat onnistuneet houkuttelemaan asukkaita. Kuinka paljon pelkkä koronan vaikutus on tähän, sitä on turhan aikaista lähteä vielä arvioimaan, mutta selvää on, että muuttoliikhehdinnän kasvua kehyskuntiin on nähtävillä ja yksi vetotekijä asumiskustannusten, -tilan ja luonnonläheisyyden lisäksi on liikenneyhteydet ja hyvä saavutettavuus.

Arvoisa puhemies! Toimivat liikenneyhteydet ovat avainasemassa kuntien ja eri alueiden saavutettavuudelle ja samalla parantavat näiden kehittymisen edellytyksiä. Pelkkien teiden ja raiteiden lisäksi saavutettavuuteen liittyy olennaisena joukkoliikenneinfra. On totta, että auto on välttämättömyys todella monen ihmisen ja perheen arjessa, eikä tätä toiseikkaa pidä lähteä meidän kiistämään, mutta mikäli haluamme esimerkiksi vähentää liikenteen päästöjä, olisi meidän mahdollistettava, että yhä suuremmalle osalle ihmisistä esimerkiksi työmatkaliikenne olisi järkevää oman auton sijasta tehdä julkisilla liikennevälineillä. Ei syyllistetä autoilijoita vaan tarjotaan mieluummin mahdollisuuksia.

Sujuvat ja paremmat joukkoliikenneyhteydet ovat myös työvoiman liikkuvuuden kannalta ehdottoman tärkeitä, ja ne omalta osaltaan madaltaisivat kynnystä ottaa vastaan työtä nykyistä laajemmalla alueella. Työllisyysongelmiamme tämä ei tietenkään ratkaise, mutta suunta olisi kuitenkin oikea. Olen jättänyt talousarvioaloitteen määrärahan lisäämisestä pikavuoropysäkin rakentamiseksi Mäntsälän rautatieaseman yhteyteen Lahdenväylän varteen. Siitä tulemme huomenna vielä äänestämään. Joukkoliikenneinfraan on mielestäni syytä panostaa valtion tasolla, sillä hyödyt, kuten esimerkiksi liikenteen päästöjen väheneminen ja työvoiman liikkuvuuden parantaminen, jakautuvat tällöin laajalle alueelle. — Kiitos.

12.21 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Aloitan purkamaan tätä nyt kuultuani ministeriltä vammaiskyytien kuntien palveluttamisrakenteesta ja siihen liittyvistä mahdollisuuksista, siitä, että tulee olemaan sitten saatavuutta paremmin.

Minä toivoisin kuitenkin, että liikenneministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö löisivät nyt kättä päälle, että yhdessä tuumin ratkaistaan tämä Kela-kyytien ongelma. Uskon,

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

että välineet ovat olemassa. Tähän nykyiseen malliin, joka muljahti viime vaalikaudella ja jota nyt onneksi ministeri Harakka on lähtenyt korjaamaan, eli taksilakiin, liittyy erityisesti se, että minun mielestäni soteen ja Kela-kyyteihin liittyen tämä luo semmoisen uhkaku- van taksiliikenteelle kokonaisuudessaan, että siihen pitää nyt saada jonkun näköinen kor- jaus, ja toivottavasti liikenneministeriö olisi vähän ohjaamassa oikealle tielle näitten Kela- kyytien osalta. Viimeinen uutinen oli se, että alueellisen kilpailutuksen voittanut yritys ei tarvitse sadan pohjoissuomalaisen taksiryttäjän palveluita toteuttaakseen kilpailutuksessa saadun edun. Siinä on ikäviä piirteitä: jokainen ryttäjä joutuu tämän alueellisen kilpailu- tuksen osalta laskemaan omia hintojaan niin, että oikeastaan ei jää enää mitään viivan alle. Ja tämä kokonaisuus olisi hyvä kyllä purkaa, jotta me saamme tämän taksiliikenteen toi- mimaan tässä maassa. Se nyt ei ole ministeri Harakan murhe, mutta toivoisin, että yhteis- ymmärryksessä voitaisiin katsoa koko taksipalveluiden olemassaoloa yhdessä sitten Kela- kyytien kanssa.

Palaan tuohon valokuituun ja siihen, että me tarvitsemme sitä. Ja kun meillä on tässä maassa valtio-omisteinenkin alalla toimiva yritys, niin toivoisin, että me mahdollistamme tämän 5G-verkoston syntymisen ja me olisimme aktiivisia sen suhteen, että meillä tämä valtiollinen yhtiö voisi sitä valokuitua rakentaa, koska siellä on ansaintamahdollisuus, kun nämä kaupalliset 5G-verkon palveluita välittävät yritykset olisivat tavallaan kytköksessä siihen, että tästä meidän valokuidusta, mitä sitten rakennetaan ehkä vähän kauemmaksi- kin, meille tulisi oma kansallinen monopoli. Niitä pitäisi enemmän luoda, koska tämä tie- toyhteiskunnan saatavuus on yksi, sanoisin, monopoli, joka on aivan täysin välttämättö- myys. Toki nämä kilpailevat, mutta haluan enemmän sitä... Tämä korona on osoittanut, että etätyö on tulevaisuus ja välttämättömyys, ja siihen tarvitaan enemmänkin kuin vain mobiili- yhteyksiä. Me tarvitsemme todella raskasta tietoliikennettä välittävää valokuitua, jolla sitten mahdollistetaan mobiiliasemien parempi syntyminen.

Vielä viimeisenä asiana: On paljon raideliikenteestä puhuttu, ja toivonkin kyllä, että Suomi-rata on siellä ihan ykköskategoriassa, mutta nyt tämä 12-vuotinen suunnitelma an- taa mahdollisuuden, että tästä siltarumpupolitiikasta päästäisiin vieläkin paremmin irti. Ja ministeri on suosiollisesti nähnyt, että kaiken pitäisi olla kansantaloudellisesti ja laskennal- lisesti järkevää, jotta tämä politikointi voisi loppua. Siinä mielessä toivonkin, että erilaiset vaihtoehdot, kuten esimerkiksi Pori—Parikkala, koko poikittais-Suomen olevasta liiken- teestä vapauttaisivat Suomi-radan liikennettä. Kun tavaraliikenne voitaisiin ohjata poikit- tain, niin silloin nämä pääraatainvestoinnitkaan eivät olisi välttämättä niin suuria. Voisi- me aloittaa vaikka Pori—Haapamäestä.

12.26 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Olen erityisen iloinen, kun Marinin halli- tus on näin vahvasti liikennepolitiikan nostanut hallituksen agendalle.

Liikennepolitiikan ja saavutettavuuden merkitys aluepolitiikan ja Suomen menestymi- sen kannalta on äärimmäisen tärkeää. Maakuntien saavutettavuus on elinkeinoelämän ja matkailun elinehto yritysten kilpailukyvyn kannalta. Tärkeää on, että niin länteen, itään kuin pohjoiseen päästään suurin piirtein samoilla matka-ajoilla matkan pituus huomioi- den. Nythän on tilanne heikoin Itä-Suomen osalta, ja sen eteen on tehtävä töitä.

Liikennepolitiikassa on myös siirrytty aimo harppaus eteenpäin liikennejärjestelmä- suunnitelman 12-vuotisen työn myötä, josta eilen sitten työryhmä on luonnoksen hyväksy- nyt, ja se lähtee tuossa tammikuun puolessavälissä maakuntiin lausunnonle. Liikennejärjes- telmätöyön tavoite on taklata korjausvelkaamme pikkuhiljaa, tarkastella liikennehankkeita

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

pidemmällä aikavälillä ja ohjata rahoitusta saavutettavuutta edistävästi ja kestävästi ja tehokkaasti myös liikenneverkossa.

Hallinnonalalle esitetään 3,5 miljardin määrärahoja. Taso on yli 600 miljoonaa korkeampi kuin edellisen hallituksen rahoitus kausittain. Erityisen iloinen olen perusväylänpidon pysyvästä rahoituksen nostosta, ja se on näkynyt tuolla maakuntien tieverkon asfaltoinneissa. Niin kuin aiemmin totesin, niin viime kesänä yli 5 000 kilometriä päällystettiin, pääosin pääväyliä ja maanteitä ja kantaverkkoa.

Tässä budjetissa rahoitetaan myös LTA nelosen päätöksiä 1,3 miljardin infrapaketista, ja tällä on tässä suhdannetilanteessa myös erityisen suuri työllisyysvaikutus.

Itä-Suomen näkökulmasta Saimaan kanavan vedenpinnan nosto ja sulkujen pidentäminen on hanke, jota vesiliikenne ja rahtiliikenne ovat Itä-Suomessa odottaneet vuosikymmeniä. Elinkeinoelämä on vahvasti sitoutunut vesiliikenteen käyttöön ja kehittämiseen tavaraliikenteessä, ja kiitos ministeri Harakalle: hän kyllä ihan kohtuullisesti houkutteli heitä tähän hankkeeseen mukaan.

Itäradan linjaus ja Etelä-Karjalan puolella olevat raideliikennehankkeet ovat hyvä asia, mutta on huomioitava, että Joensuuhun päästään edelleen noin tunti 20 minuuttia hitaammin kuin samalla etäisyydellä olevaan Seinäjoelle. Tilanne ei ole hyvä, kun samaan aikaan myös lentoliikenne on minimissään ymmärrettävistä syistä.

Positiivista on, että maakuntien lentoliikenteen kilpailutus on käynnistymässä Joensuun, Jyväskylän, Kokkolan, Kajaanin ja Kemin osalta, ja uskon, että löytyy operaattoreita, jotka voisivat jatkossa sitten hoitaa markkinaehtoisesti yhteydet Helsinkiin. Olisin toivonut jo tässä vaiheessa vuoden 22 osalta optiota, mutta kiitos ministerille ja lentoliikennetyöryhmälle ripeästä toiminnasta ja rahoituksesta vuodelle 21 kilpailutuksen osalta. Esimerkkinä Joensuun 127 000 lentoa vuodessa, joista noin puolet on jatkolentoja maailmalle kaupantekoon. Tämän takia on tärkeää, maakuntien elinvoimaisuuden näkökulmasta, turvata lentoliikenne jatkossa. Liikennejärjestelmäsuunnitelmatyössä ja hallitusohjelmassahan on hyvin hyviä kirjauksia 3 tunnin saavutettavuudesta.

Budjetissa on paljon muitakin: yksityisteitten lisärahoitus, jalankulun ja pyöräilyn edistäminen ja laajakaistahankkeet, niin kuin on todettu. Itse toivoisin, että kunhan aikanaan keväällä elvytyspaketti tulee, pystyisimme myös sitten rataverkon ja liikennehankkeittemme suunnittelua viemään eteenpäin esimerkiksi Kouvola—Joensuu-peruskorjauksen osalta.

Lopuksi näistä kehuista MAL-sopimuksista. Ilman muuta tuen niitä ja toivon, että toisessa aallossa olevien Kuopion, Jyväskylän ja Lahden sopimukset etenisivät myös toteutukseen. Olisin kovasti toivonut, että myös muut maakuntakeskukset, joiden joukossa on noin 100 000 asukkaan kaupunkiseutuja, olisivat olleet MAL-menettelyssä mukana. Tässä vähän pelottaa, tuleeko tässä nyt sitten kahden kerroksen väkeä maankäytön ja liikenteen suunnittelun ja kehittämisen osalta, mutta toivotaan, että muut maakuntakeskukset tulisivat MAL-menettelyyn sitten myöhemmin. — Kiitoksia.

12.32 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Aivan alkuun muutama sana liikenneturvallisuustyöstä ja sen rahoituksesta. Valiokunta on ollut aika huolissaan nimenomaan tästä rahoituspuolesta tieliikenteen turvallisuustoiminnassa. Sinne osoitetaan ensi vuodelle 8,1 miljoonaa euroa, mutta se on miljoona euroa kuluva vuotta vähemmän ja aikaisempina vuosina valtiovarainministerit ovat hoitaneet tämän miljoonan sinne. Eliikä kiitokset tästä

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

ovat kuuluneet valtiovarainministeri Orpolle ja valtiovarainministeri Lintilälle aiemmissa budjeteissa, mutta valitettavasti nyt sitten tällä kertaa tätä miljoonan vajetta ei täytetty.

Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa keskusteluun kokoomuksen linjauksen siitä, että me pidämme tärkeänä päästöjen vähentämisen kannalta sitä, että Suomen autokanta uudistettaisiin. Meidän mielestämme autoveron asteittainen poistaminen esimerkiksi neljässä vuodessa olisi hyvä vaihtoehto tähän, ja sillä tavalla saisimme todellakin sitten uusia eikä pelkästään niitä tuontiautoja, jotka ovat usein enemmän päästöjä aiheuttavia, ja samalla myöskin sitten tästä myynnistä tulevat verot suoraan Suomeen. Mutta valitettavasti tämä politiikka, mitä hallitus on harjoittanut, ei ole nyt sitten toiminut tähän suuntaan, vaan siellä haetaan toisenlaisia keinoja, ja yksi niistä näyttää olevan nämä tietullit tai ruuhkamaksut, millä nimellä sitä nyt halutaan kutsuttavankaan. Olen aika monessa yhteydessä ollut kuulemassa siihen liittyviä linjauksia, muun muassa Espoon kaupunginhallituksessa, ja hiukan huolestuneenakin siitä, että onko nyt todellakin Uudellemaalle suunniteltu uusi työssäkäyntivero. Sen kustannushan voisi olla jopa 1 500 euroa vuosittaisella tasolla, ja se on huolestuttavaa sen takia, että se heikentäisi työvoiman liikkuvuutta, lisäisi työnteon kannustinloukkuja ja vähentäisi työllisyyttä. Esimerkiksi Göteborgissa, jossa tietullit on otettu käyttöön, ne ovat aiheuttaneet nettohaittoja asukkaille. On myös huomioitava se, että tietullit eivät loppujen lopuksi edes vähennä päästöjä sillä tavalla kuin mitä on suunniteltu. Itse asiassa asiantuntijat ovat esittäneet, että niiden osuus vuoden 2030 päästötavoitteesta olisi alle 4 prosenttia, eli ne eivät edes olisi kovin tehokas keino tähän.

Arvoisa puhemies! Hyödynnän nyt vielä sen, kun liikenneministeri Harakka on täällä paikalla, kysymyksen myöskin siitä, että kuka hyötyisi rahallisesti sitten tästä tietullista. Olisiko se valtiovarainministeriölle menevä veronluontoinen maksu, vai olisiko se HSL eli Helsingin seudun liikenne täällä pääkaupunkiseudulla, joka sen rahan saisi, vai olisivatko ne kunnat, jotka saisivat siitä omaan budjettiinsa lisäystä? Tässä on, arvoisa puhemies, lukuisia kysymyksiä vielä ratkaistavana ennen kuin tätä asiaa päätetään. Ja, arvoisa puhemies, haluan vielä myöskin korostaa sitä, että jos tässä asiassa edetään, niin on äärimmäisen tärkeää, että myöskin pääkaupunkiseudun kuntien kanssa käydään vuorovaikutusta siitä, mikä se suuruus on ja miten se toteutetaan. Mutta kuten sanottu, me kokoomuksessa olemme tätä vastaan — ei pelkästään sen takia, että se vähentää työllisyyttä, mutta myös sen takia, että me emme koe, että se olisi tehokas keino vähentää päästöjä.

Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä tässä yhteydessä uudestaan kiittää tästä valtiovarainvaliokunnan liikennejaoston tekemästä päätöksestä, jossa kantatie 51 saa valaistukseen välille Inkoo—Karjaa 0,5 miljoonaa euroa, ja sitä kautta päästään toteuttamaan paremmin myöskin älytiekanketta, joka on kantatielle suunnitteilla. Olisi ollut parempi, että tämä rahoitus olisi aloitettu välillä Siuntio—Inkoo, mutta ymmärrän, että tämä on ollut poliittinen päätös myöskin siinä mielessä, että saadaan sitten jotakin kautta ainakin tämä älytiehanke vireille ja mahdollisesti sitten ensi vuonna päästään muihin tieosuuksiin sitä rahoitusta lisäämään ja tässä hankkeessa eteenpäin.

12.37 Mirka Soinikoski vihr: Olemme vakaasti matkalla kohti fossiilitonta liikennettä. Osana vihreää elvytystä tehdyt panostukset joukkoliikenteeseen, raiteisiin sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen ovat historiallisen suuret, yhteensä lähes miljardi euroa. Budjettiriihessä työsuhte-edut uudistettiin vihdoon ilmasto aikaan. Työmatkaliikenteen päästöjä vähennetään vauhdittamalla täyssähköautojen käyttöönottoa verotusarvoa alentamalla ja verottomalla latausedulla. Lisäksi kannustetaan ihmisiä joukkoliiken-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

teen käyttöön ja muutetaan polkupyöräetu verottomaksi aina 1 200 euroon saakka. Vaikka työsuhdeautot koskevat vain pientä osaa suomalaisista, tämä uudistus näkyy muutaman vuoden sisään edullisempien käytettyjen sähköautojen markkinoilla. Ensi vuoden riiheen mennessä selvitetään, voisiko työsuhdeautojen veroalennusta laajentaa myös biokaasuautoihin. Seuraavaksi meidän on päivitettävä myös muut liikenteen maksut ja verot ilmasto-aikaan.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijoiden mukaan tähän saakka tehdyt päätökset eivät kuitenkaan ole riittäviä liikenteen päästöjen puolittamiseksi vuoteen 2030 mennessä, joten työreilun muutoksen edistämiseksi jatkuu myös tällä sektorilla. Ei siis riitä, että tehostamme liikennejärjestelmää, uudistamme autokantaa, tarkennamme liikenteen päästökauppaa, vähennämme liikennesuoritteita tai lisäämme päästöttömien polttoaineiden osuutta liikenteessä. Vaikuttavia tuloksia syntyy näistä kaikista yhdessä tutkittuun tietoon nojautuen.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnos valmistui kuukausi sitten, ja sen on määrä lähteä lausunnoille vuoden alussa. Liikenne 12 -ohjausryhmän suunnitelmalle määrittämät tavoitteet ovat liikennejärjestelmän kestävyys, tehokkuus ja saavutettavuus. Keväällä tämä parlamentaarisen valmistelun tuotos tulee eduskunnan hyväksyttäväksi.

Arvoisa puhemies! Romutuspalkkion käyttöä olisi voinut laajentaa niin, että sen voisi käyttää koko perheen polkupyörien hankkimiseen. Yksi auto on kuitenkin koko perheen kulkupeli. Tällä hetkellä uutisten mukaan sähköpyörän hankintaan käytössä oleva avustus on otettu ilolla vastaan. Jatkohankintaan pitäisi ottaa myös polkupyörien sähköistämisen korvaaminen kiertotaloutta ja kotimaista työllisyyttä tukemaan. Pyöräilyn lisääntyminen on tuonut lisää työpaikkoja sekä tuotantoon että myyntiin, mutta myös pyörien huoltoon ja kunnostukseen. Pyörätoimialalla on huutava pula osaavista pyörämekaanikoista, ja ensimmäisenä Suomessa koulutuspilotin aloitti Ammattiopisto Tavastia Hämeenlinnassa.

Arvoisa puhemies! Hämeenlinnalaisena päärata-aktiivina on vielä muistutettava taloustutkimuksen selvityksestä, jossa todettiin, että nykyisen pääradan kehittäminen on alueen taloudelle ja elinvoimalle selvästi parempi vaihtoehto kuin uusi, suora oikorata. Nykyraiteiden kunnostaminen ja välityskyvyn parantaminen ovat ykkösvaihtoehto myös Savo-Karjalan suunnalla. Päärata on liikennemääriltään aivan omaa luokkaansa, ja siksi sen suunnittelun pitäisi edetä nyt vauhdilla. Hämeen maakuntakaavassa on vain yksi ratalinjaus olemassa.

12.41 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Liikenteen päästöjen vähentäminen edellyttää panostuksia kestäväan liikkumiseen. Yksityisautoilun päästöjen vähentämisen lisäksi meidän on tärkeää vähentää auton käytön tarvetta. Se tarkoittaa joukkoliikenteen sekä pyöräilyn ja kävelyn tekemistä houkuttelevaksi vaihtoehdoksi yhä useammalle. Erityisen tärkeää ilman omaa autoa liikkumisen mahdollistaminen on heille, joille oma auto ei ole vaihtoehto, kuten lapsille ja nuorille.

Turvallisten pyöräily- ja kävelyteiden rakentaminen mahdollistaa arkiliikuntaa, joka on edellytys meistä jokaisen hyvinvoinnille. Liikunnallinen elämäntapa opitaan pienenä.

Korona on lisännyt työmatkapyöräilyä, minkä toivon jäävän pysyväksi trendiksi. Sähköpyörien yleistymisen tuo pyöräilyn vaihtoehdoksi yhä useammalle. Ensi vuonna voimaan tuleva työsuhdepyörän 1 200 euron verovapaus kannustaa toivottavasti yhä useampaa siirtymään työmatkapyöräilyyn. Tämä on erinomaista niin ilmastolle kuin terveydelle.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Kävelyyn ja pyöräilyyn satsataan ensi vuonna liki 30 miljoonaa euroa. Määräraha antaa hyvät mahdollisuudet toimeenpanna valtioneuvoston vuonna 2018 hyväksymää kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa, jonka tavoitteena on kasvattaa jalankulun ja pyöräilyn määrää vuoteen 2030 mennessä 30 prosentilla. Tätä pottia kannattaa nyt osoittaa kuntien pyörätiehankkeiden vauhdittamiseen. Näin saadaan rahalla aikaan enemmän, kun kunnat laittavat oman osuutensa. Ja tällä avustuksella on todella kova kysyntä, sillä vuonna 2020 eli tänä vuonna näitä investointiohjelman mukaisia valtionavustuksia haettiin noin 66,5 miljoonan euron edestä, kun käytettävistä oli 31,5 miljoonaa euroa.

Täytyy sanoa, että välillä yllättää se vastakkainasettelu, mitä halutaan rakentaa pyöräilyn ja autoilun välille. Kuitenkin tosiasia on, että pyöräilyyn osoitetut satsaukset ovat murto-osa tieliikennehankkeista ja niillä voidaan saada paljon hyvää aikaan.

Olen iloinen myös siitä, että valtiovarainvaliokunta lisäsi talousarvioon Pyöräiliiton ja Pyöräilykuntien verkoston työtä tukemaan 300 000 euroa. Nämä molemmat järjestöt tekevät tärkeää työtä pyöräilyn edistämiseksi.

12.43 Vilhelm Junnila ps: Kunnioitettu puhemies! Täällä pidettiin hyvä puheenvuoro tuossa vähän aikaa sitten edustaja Myllykosken toimesta. Hän mainitsi, että jos poikittaisyyhteyksiä kehittäisi, niin päärataan ei silloin tarvittaisi niin suuria investointeja. Hän on aivan oikeassa. Täällä monesti vertaillaan keskenään lukuja — esimerkiksi edustaja Ovaska tuossa aikaisemmin — missä ei lainkaan huomioida näitä poikittaisyyhteyksiä. Esimerkiksi maininta siitä, että pääradalla on merkittävästi tavaraliikennettä ja sen vuoksi se pitäisi asettaa etusija-asemaan, toisin kuin esimerkiksi Turun ja Helsingin välinen rataosuus, on jo lähtökohdaltaan siinä mielessä väärä, että varsinkin tämä niin sanotusti rantaradaksi kutsuttava Turun ja Helsingin välinen rataosuus on nimenomaisesti keskitetty ainoastaan matkustajaliikenteelle, koska raskas liikenne menee Turku—Toijala-radan kautta. Sitä käyttävät niin Uudenkaupungin autotehdas kuin Yara ja niin edelleen. Eli tästä syystä nämä luvut eivät ole vertailukelpoisia.

Mitä sitten tulee matkustajaliikenteeseen, niin kysymyshän on siitä, että Turun ja Helsingin välillä erittäin suurelta osalta menee ainoastaan yksi raide: jos siellä menee kaksi junaa, niin toinen odottaa, kunnes toinen tulee vastaan ja ohittaa. Sen vuoksi matkustajamäärät tietenkin ovat alhaisia, koska monella junayhteydellä kestää jopa linja-autoa kauemmin kulkea tämä pätkä. Eli nämä olisi hyvä huomioida, kun näitä tiettyjä raideosioita verrataan keskenään. On tietenkin aivan päivänselvää, että jos jossakin toisaalla on kaksi tai jopa kolme raidetta jo tällä hetkellä, niin matkustajamäärätkin ovat suurempia kuin siellä, missä sijaitsee yksi raide. Tämä tältä osin tähän keskusteluun.

Täällä ministeri Harakka mainitsi aiemmin taksiliikenteestä ja siitä, että tämä kustannustukiasia tulisi mahdollisesti hakuun sitten jo ennen joulua. Toivon todella, että tämä pitää paikkansa, ja erityisen tärkeää olisi myös se, että nyt myös toiminimillä olisi mahdollisuus tähän osallistua. Tämä aiempi pakettihan hiukan sorsi näitä toiminimiyrittäjiä, kun heitä ei lainkaan huomioitu yhtiömuodon perusteella. Toivottavasti tämä korjataan.

Ja otin erittäin myönteisesti vastaan myös ministeri Harakan maininnan tästä eurovinjetistä, kuinka sitä oli jo viety ministerivaliokuntaan ja sen käyttöönottoa valmistellaan yhdessä muiden EU-maiden kanssa. Tämä on erittäin tervetullut ja tärkeä viesti, ja toivon, että tätä vihdoinkin pyritään viemään eteenpäin, niin että myös kotimaisen raskaan liikenteen kilpailuetu meillä säilyy. Tällä hetkellähän me suunnittelemme kaikenlaisia muita ra-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

ta- ja [Puhemies koputtaa] tieliikenteeseen kohdistuvia maksuja, mutta ulkomainen rahti-liikenne on ollut näiden ulkopuolella. — Kiitoksia.

12.47 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Liikenneasiat ovat semmoisia, että ne puhuttavat, tieasiat varsinkin, ne puhuttavat hyvinkin paljon, ja se on näkynyt tässä keskustelussa, budjettikeskustelussa. Mutta ennen kaikkea tässä on nyt pitkstä aikaa hyvä ote sillä tavalla, että nämä puheenvuorot ovat olleet kehuja ja kannustavia ja sillä tavalla on nähty, että meillä on vielä tulevaisuutta tällä liikennepuolellakin.

Mutta ennen kaikkea haluaisin nostaa muutamia asioita esille.

Näillä elinkeinoelämän investoinneilla on merkittävä vaikutus raaka-aineiden liikennevirtoihin. Nyt tällä hetkelläkin ne investoinnit, mitä metsäteollisuus tekee, ovat merkittävästi vaikuttamassa liikennevirtoihin, ja on tärkeää, että ne otetaan huomioon ja niitä elinkeinoelämälle tärkeitä kohteita korjaillaan ja solmukohtia poistetaan. Ja tietenkin sitten myös alueille on tärkeää, että olemme linjanneet tuossa 12-vuotisessa suunnitelmassa, että kolmessa tunnissa täytyy alueet saavuttaa, ja se tarkoittaa kyllä tällä hetkellä lentoliikennettä esimerkiksi Oulu—Kajaani—Joensuu-vyöhykkeelle. Sen alle ei vielä raideliikenteellä päästä, mutta toivottavasti joskus on sekin mahdollista.

Sitten vielä sekin, miten tämä korona vaikuttaa kaiken kaikkiaan meidän liikkumiseen ja liikennöintiin, on kyllä tarkkaan mietittävä, niin että turhia investointeja tässä vaiheessa ei tehdä, koska näyttää siltä, etätyö lisääntyy ja sillä tavalla sitten ihmisten liikkuminen muuttuu. No, tietysti matkailu on yksi semmoinen asia, joka varmasti kaipaakin sitten näitä hyviä, joustavia liikenneyhteyksiä.

Mutta niin kuin täällä aikaisemminkin on mainittu, nyt menneenä kesänä saatiin päällystettyä merkittävä määrä päteitä, teiden pinnoitusta uusittua. Tässä meidän mietinnössä on 4 000 kilometriä, mutta tämä on aikaisemmin syksyltä saatu tieto, ja tämä lämmin syksy on varmaan mahdollistanut sen, että on pystytty tekemään sitten enemmänkin — elikkä kun täällä on tullut esille nyt tämä 5 000 kilometriä, niin se on varmasti lähempänä totuutta. Se on todella hyvä, että näin on pystytty pinnoitteita parantamaan.

No, tähän etätyöhön liittyy hyvin paljon sitten tämä laajakaista, ja nyt EU-elvytyspake-tistahan on mahdollista saada sitten rahoitusta tämäntyppisiin hankkeisiin. Minä toivon, että ministeri ottaa tässä nyt tämän laajakaistan yhdeksi merkittäväksi hankkeeksi parantaakseen sitä harvaan asutulla seudulla nimenomaan kuidun kautta, koska se tukee myös tätä 5G-verkkoa, elikkä siinä on sitten mahdollista saavuttaa hyötyjä varsinaiselle laajakaistalle ja sitä kautta sitten myös 5G-yhteydelle. Ja digitalisaatio kaiken kaikkiaan on erittäin tärkeää ja liittyy hyvin moneen asiaan, niin liikenteeseen kuin sitten myös tuohon viestintään.

Meillä oli liikennejaostossa nyt sitten mahdollista käyttää tätä niin sanottua jakamatonta varausta. Siinä oli 40 miljoonaa kaiken kaikkiaan tämä jakamattoman varauksen euromäärä, ja siitä 17,3 miljoonaa käytettiin sitten erilaisiin liikenneturvallisuutta parantaviin hankkeisiin, kevyen liikenteen väyliin ja solmukohtiin ja myös raskaan liikenteen risteyspaikkojen kehittämiseen — elikkä oli 42 kohdetta kaiken kaikkiaan ympäri Suomen. Tämä oli mielestäni merkittävä panostus. Vaikka nämä ovat summaltaan pieniä, niin niillä on kumminkin merkittävä vaikutus, ja se tuo alueitten ihmisille sen tunteen, että halutaan pitää koko Suomi asuttuna ja liikkumisen mahdollisuuksia sillä sektorilla parantaa. Kiitoksia tästä. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

12.52 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Liikenneasiat keskusteluttavat meitä varmasti hyvinkin paljon ihan sen takia jo, että liikenne koskettaa meitä joka päivä ja itse liikumme myöskin paljon. Myöskin suomalaiset ovat erittäin kiinnostuneita siitä, miten liikenneasiat ovat ja miten niitä parannetaan. Ja on erittäin hienoa kuulla tämä tämänpäiväinen keskustelu täällä salissa, kun yli hallitus—oppositio-rajojen ollaan melko tyytyväisiä nimenomaan hallituksen esitykseen ensi vuoden budjetista ja nimenomaan liikennepuolen budjetista ja sitä on kiitelty myöskin opposition suunnasta.

Tosiasia on, että perusväylänpidon, joka on tärkeä asia, rahoitustasoa on korotettu pysyvästi 300 miljoonalla eurolla ja tiestön kunnostamishankkeita on saatu käyntiin tuonne maakuntiin myös elinkeinoelämän kannalta alempiasteisille tieverkoille ja myöskin suuria tiehankkeita on lähtenyt liikkeelle jo tänä vuonna. Myöskin yksityistien valtionavustukset ovat ensi vuonna 30 miljoonaa euroa — tärkeää maa- ja metsätalouden ammattilaisille, maaseudulle ja monipaikkaisuudelle. Yksityistiet on erittäin tärkeä osa tätä meidän liikennejärjestelmää, ja on erittäin hienoa, että tämä määräraha nyt on tällä tasolla.

Ensi vuonna myöskin saadaan käynnissä olevia laajakaistahankkeita vietyä eteenpäin ja laajakaistarakentamiselle kaiken kaikkiaan saadaan jatkoa. Se ensi vuonna osoitettava 5 miljoonaa euroa on vielä kovin pieni summa, ja itse toivon, että EU:n elvytyspaketin kautta saadaan myöskin sitten lisää rahoitusta. Kaiken kaikkiaan, jos otan vielä tähän nopeiden laajakaistayhteyksien ulottamisen koko maahan, niin se on tärkeä tulevaisuusinvestointi nimenomaan monipaikkaisen asumisen edistämiseen, ja palveluiden tarjoaminen internetissä vaatii toimivia yhteyksiä, ja myös huoltovarmuuden näkökulmasta asia on erittäin tärkeä. Nyt asiasta on lähtenyt asetusluonnos lausunnoille, ja lausuntokierros on päättynyt aivan hiljattain. Ja nytten kun siellä lausunnot on saatu tästä asetusluonnoksesta, niin itse toivon vilpittömästi, että valtioneuvosto huomioi ne lausunnot ja myöskin muutetaan sitä asetusluonnosta tarvittavalta osin siten, että näihin nopeuksiin kiinnitetään huomiota ja kuntien maksusuudet saadaan kohtuulliselle tasolle. Niistä on tullut paljon huolenaiheita. Ja myöskin Suomessa tarvitaan tulevaisuudessa valokuituyhteyksiä, se on ainut toimiva yhteys monilla paikoilla, mutta tarvitaan myöskin mobiililaajakaistaa. Eliikkä molempia tarvitaan myöskin tulevaisuudessa.

Täällä keskustelussa nousi joittenkin taholta tämä romutuspalkkioasia esille. Kun nyt helmikuun alussa astuu voimaan tuo määräaikainen romutuspalkkiolaki, niin sen tulkinta on hieman hämmäntänyt. Tosiasiassa Traficom on tulkitsemassa romutuspalkkiolakia hieman oudolla tavalla siten, että romutuspalkkiota ei saisi, jos vaihtaa vanhan auton uuteen leasingautoon, koska laissa ei ole omaa pykälää auton pitkäaikaisvuokraamisesta. Itse toivon, että tähän liikenneministeri kiinnittää huomiota ja ottaa tästä asiasta selvää ja ehkä saataisiin tähän myöskin korjausta. Itse toivon näin.

Sitten on erittäin hyvä, että ensi vuonna Saimaan kanavan sulkujen jatkaminen saadaan työn alle. Ja itse toivon, että Liikenne 12 -työryhmässä nimenomaan saadaan tämä itäratalinjaus myöskin päätettyä. Ja toivon, että myöskin Savon ja Karjalan ratojen kunnostuksiin tulee määrärahoja myöskin tulevaisuudessa. Ne ovat erittäin tärkeitä hankkeita, ne ovat peruskorjauksen tarpeessa. Ja [Puhemies koputtaa] ykkösvaiheena nimenomaan on tärkeää, että Luumäki—Imatran kakkosvaihe toteutetaan. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Tässä lyhyesti.

12.58 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Satakunta on liikenteellinen pusinperä. Olemme lähellä Turkuja, Tamperetta ja pääkaupunkiseutua, mutta keuhkojen yh-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

teyksien vuoksi jäämme osin tämän Etelä-Suomen kasvun ulkopuolelle. Tämä ei ole hyväksyttävää. Satakunnan liikenneyhteyksiä pitää kehittää samalla tavalla kuin kasvukeskusten yhteyksiä kehitetään. Tämä tarkoittaa paitsi sujuvien tieliikenneyhteyksien kehittämistä myös toimivaa joukkoliikennettä, jotta eri puolilta maakuntaa on mahdollista valita myös toisenlainen kulkutapa.

Tällä hetkellä liikenne- ja viestintäministeriö neuvottelee uutta sopimusta junaliikenteen ostoista VR:n kanssa. Satakunta on nostanut esille voimakkaasti ensinnäkin sen, että tässä yhteydessä Porista perutut junavuorot Tampereelle täytyy palauttaa ja vastaavasti henkilöjunaliikenne pitää käynnistää Raumalle uudelleen. Perustelut tähän ovat vahvat, ja myös hallituksella on tahtoessaan kyky tämä toteuttaa. Ensinnäkin hallitus on lisännyt ilmastoperusteista rahoitusta julkiseen liikenteeseen 20 miljoonaa euroa, mutta jostain kumman syystä hallitus ei ole kohdistanut tätä rahoitusta henkilöjunaliikenteen ostoihin, jotka myös helpottaisivat ja tukisivat sitä, että myös muiden kuin suurten kaupunkien joukkoliikenneyhteyksiä voitaisiin kehittää. Tällä hetkellä tämä ilmastorahoitus on siis valumassa vain suurimpien kaupunkien ja kaupunkiseutujen tueksi.

Rauman henkilöjunaliikenteen käynnistämistä uudelleen on valmisteltu tosissaan pari vuotta. Väyläviraston suunnittelu on loppusuoralla uudesta seisakkeesta, ja asiasta on teetetty erittäin huolelliset ja hyvät asiantuntijaselvitykset. Rauma—Kokemäki-yhteysvälin matkustajapotentiaalin on arvioitu nousevan jopa 160 000 matkaan vuodessa. Määrä on huomattavasti korkeampi kuin rataosuuksilla Karjaa—Hanko tai Kouvola—Kotka, joita liikenne- ja viestintäministeriö tukee jo tällä hetkellä. Tätäkin taustaa vasten Rauman ja Etelä-Satakunnan vaatimus on täysin perusteltu. Myös VR ilmoitti tänä syksynä olevansa kiinnostunut liikennöimään Raumalle, mikäli liikenneministeriö on valmis ostamaan tätä liikennettä. Ministeriö ostaa vuositasolla siis 32 miljoonalla eurolla henkilöjunaliikenteen vuoroja VR-Yhtymältä. Rauman liikenteen vuosittaisiksi kustannuksiksi on arvioitu noin 1,7 miljoonaa. Se on pieni pisara meressä, ja käyttämällä tätä 20 miljoonan euron panostusta, mitä liikenneministeriössä on tehty julkisen liikenteen kehittämiseen, myös tämä Rauman yhteys voidaan käynnistää.

Herra puhemies! Nyt hallituksella ja liikenneministeri Timo Harakalla on näytön paikka. Liikenneministeriö neuvottelee tällä hetkellä uutta sopimusta junavuoroista VR:n kanssa tuleville vuosille. Uudessa sopimuksessa on ensinnäkin lisättävä takaisin vuorot Porin ja Tampereen välille, jotka on nyt päätetty lakkauttaa. Maakunnan pääkaupungista pitää olla sujuvat yhteydet kasvukeskuksiin.

Ja toiseksi, herra puhemies, Rauma—Kokemäki-henkilöliikenne on käynnistettävä uudelleen tehtyjen suunnitelmien pohjalta. Se parantaa merkittävästi paitsi Rauman myös Eurajoen, Euran ja Kokemäen saavutettavuutta ja sitoo Rauman seudun osaksi Etelä-Suomen kasvukolmiota.

Herra puhemies! Ei 50 000 asukkaan seutu kehity 2020-luvulla, jos sieltä ei ole hyvien tieliikenneyhteyksien lisäksi myös hyviä joukkoliikenneyhteyksiä suurempiin kaupunkeihin. Rauma on koko Etelä-Satakunnan kasvukeskus, jossa on erittäin vahvaa teollisuutta, iso opettajankoulutuslaitoksen yksikkö, jossa on yli tuhat opiskelijaa, ja kaupungissa on myös kaksi Unescon maailmanperintökohdetta, joihin tulee myös paljon turisteja. Myös näiltä osin tälle henkilöjunaliikenteen yhteydelle on paljon kysyntää ja käyttöä. Rauma ja Satakunta odottavat nyt liikenneministeriltä myönteistä ratkaisua seudun ja koko maakunnan kehityksen hyväksi.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja sitä jatketaan myöhemmin tässä täysistunnossa.

Täysistunto keskeytetään eduskuntaryhmien kokouksia varten, ja sitä jatketaan kello 16.00.

Asian käsittely keskeytettiin kello 13.02.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.18.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytynyttä yleiskeskustelua pääluokasta 31.

19.18 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Kuten aikaisemmin mainitsin täällä salissa, olen puhunut paljon suomalaisen yrittäjyyden ja teollisuuden roolista Suomen hyvinvoinnille. Ennakoin suomalaisten vientiyritysten hätää jo viime keväänä ja tein lakialoitteen väylämaksun poistamiseksi. Nyt tämä hätä on konkretisoitunut.

Väylämaksun poistaminen toisi suomalaisen vientiteollisuuden samalle viivalle muiden Itämeren maiden, siis kilpailijoiden, kanssa. Sen hinta, 50 miljoonaa euroa, olisi mielestäni pieni hinta siitä hyvinvoinnista, mitä suomalainen vientiteollisuus suomalaisille tuo. Väylämaksun poistoon liittyen arvoisa ministeri Harakka on täällä pelotellut meitä tropiikkiin karkaavista rahoista, ja kuten yleensäkin, hallituksella on ratkaisuna ollut suomalaisten yritysten korkeampi verotus siihenkin ongelmaan, ei siis kilpailukyvyn parantaminen kohtuullisella verotuksella, vaan koko vientiteollisuuden puristaminen tiukkaan nyrkkiin, ja lätkittää veroja niskaan, ja Suomi nousuun. Meriväylät ja niiden ylläpito ovat valtion perusinfraa, joiden ylläpito pitää rahoittaa valtion budjetista.

Ministeri Harakka mainitsi myös elinkeinoelämän toiveet liittyen väylämaksuun. Ministeri sanoi, että elinkeinoelämä toivoo pitkän ajan ratkaisua. Ministeri Harakka tosin unohti mainita, että jos yritykset saisivat valita pitkäksi ajaksi jatkuvan väylämaksun puolituksen tai pitkälle tulevaisuuteen jatkuvan väylämaksun poiston, niin eivätköhän yritykset valitsisi poiston. Esimerkiksi UPM:n Kotkaan suunnittelema biotuotetehdasinvestointipäätös tulisi varmasti sutjakkaammin, jos väylämaksu eli tämä veroluonteinen maksu olisi meidän kilpailijamaiden tasolla. Tämä ei ole ydinfysiikkaa vaan ymmärrystä siitä, miten verotus kuristaa suomalaista yrittäjyyttä täysin kohtuuttomasti.

Arvoisa herra puhemies! Toinen ehkä hieman paikallisempi asia eli valtatie 15 ja sen kunto: Valtatiellä 15 on elintärkeä rooli Kymenlaakson suurteollisuudelle, elinkeinoelämälle ja yhdyskuntien kehittämiseksi sekä nykyisin myös terveydenhuollon hälytysajoneuvoliikenteelle. Se on lisäksi Kymenlaakson kaupunkiseutujen työmatkaliikenteen pääväylä. Valtatie 15:n keskimääräinen arkiliikennemäärä on 6 500—10 200 ajoneuvoa vuorokaudessa, raskaan liikenteen osuus siitä on noin 20 prosenttia. Se on huomattavan korkea erityisesti satamien liikenteen takia. Liikenteen on ennustettu kasvavan jopa 30 prosenttia vuoteen 2040. Mutta ennen kaikkea haluan korostaa, että se on lähes sadantuhannen ihmisen väylä päästä turvallisesti sairaalaan. Nykykuntoisena se on vaarallinen ja aiheuttaa ihmisille liiallista ja oikeastaan aika surullistakin pelkotilaa siitä, että heidän terveydestään ei

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

pidetä tarpeeksi huolta. Yhteysvälin tiesuunnitelma valmistui vuonna 2019, ja rakennustyöt ovat aloitettavissa vuonna 2021 — eli saa tehdä.

Eipä minulla, arvoisa puheenjohtaja, muuta. Tässä oli minun terveiseni liikenne- ja viestintäministeri Harakalle ja koko hallitukselle. — Kiitos.

19.23 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala tässä käsittelemme. Nyt on käynyt ilmi, että tämä polttoaineveron korotus oli kyllä ihan virhe. Se pitäisi ehdottomasti perua. Ja nyt kun on sitten mietitty tällaisia väylämaksuja, että jos ne perustuisivat tällaisiin kilometrijuttuihin ja tällaisiin, minkä verran liikutaan siellä, niin ei se ihan yksinkertaista ole sekään. Toki meillä on jo nyt vastaava systeemi siinä, että minkä verran autoon tankataan, sen verran enemmänhän sitä polttoainetta menee ja siitä veroja maksetaan. Mutta jos tällainen kilometriperusteinen systeemi otettaisiin käyttöön, niin se ei todellakaan ole yksinkertainen. Autoihin pitäisi hommata semmoiset laitteet ja ne pitäisi olla jotenkin hyväksyttyjä, koska eihän se käy, että ne ovat ihan mitä sattuu. Jos enemmän maksettaisiin, kun ajettaisiin hienommilla ja paremmilla teillä kaupungin alueella, kuin sitten hiekkateillä, niin mitenkä sitä käytännössä seurattaisiin? Silloinhan pitäisi vähän niin kuin paikannuskin olla käytössä, ja paikannus taas ei taas voi olla käytössä, koska sehän menee jo seurannan piikkiin, mikä ei ole hyväksyttävää. Ehdottomasti tämä polttoaineveron korotus pitäisi nyt varsinkin tässä tilanteessa perua.

19.24 Ville Kaunisto kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Reijonen itse asiassa motivoi minut tähän puheenvuoroon. Paljon olen tosissaan puhunut yritysten kilpailukyvyistä, ja kyllähän se on aivan selvä asia, että nämä polttoaineveron korotukset ovat asioita, jotka haittaavat yritysten pärjäämistä ihan maan sisällä kuin kansainvälisestikin. Ja jos me ajattelemme sitä, millä Suomi tästä nousee — koska koronan jälkeen koittaa onneksi sekin aika, kun sillä on merkitystä, mitä poliittisia päätöksiä taloudellisesti on tehty — niin on mielestäni ihan kelpo ajatus tuo polttoaineveron korotuksen peruminen. Se olisi erittäin oikea signaali, ja se myös minun mielestäni olisi oikea signaali siitä, että Suomi on iso maa ja ihmisillä pitää olla vapaus ja mahdollisuus omilla autoillaan liikkua, käydä töissä, viedä lapset harrastuksiin. Itse kymenlaaksolaisena, kouvolaalaisena — Kaakkois-Suomessa meillä etäisyyksiä kyllä piisaa — ei ole mielestäni oikein, että ihmisiä rangaistaan kohtuuttomasti autoilun tarpeesta. — Kiitos.

19.25 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Ministerille on kiva kertoa semmoisia terveisiä, että kun liikenteestä puhutaan ja puhutaan näistä päästöistä, niin on otettava huomioon myös semmoiset asiat, mitä ei ehkä aina tule ajatelleeksikaan. Kuulin, että kertoman mukaan tuolla itäisessä Suomessa kun on losseja käytössä, ja kun losseilla on tietty kantavuus, minkä verran ne kantavat, niin sitten tulee ongelmia, kun on tällaisia isoja puutavara-autoja: on jopa jouduttu tekemään sillä tavalla, että kun isoja puutavara-autoja tulee sinne lossille, ne joudutaan käännettämään pois, koska meillä ei ole semmoisia losseja, joiden kantavuus riittää. Tämä on varsinkin Itä-Suomen ongelma. Että jos on näitä Green Deal -rahoja ja muita tulossa, niin onko mietitty, että voisiko tällamoista käyttää esimerkiksi näiden lossien hankintaan, että niissä se kantavuus riittäisi kuljettaa semmoisia autoja, ettei nyt tarvitse autoja käännättää takaisin sieltä lossin nurkalta — sehän ei nyt ole missään muotoa järkevää, että edestakaisin ajelutetaan autoja, kun ei losseissa riitä kantavuutta.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

3.7. Pääluokka 33 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt esitellään sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 33.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa 2 tuntia.

Keskustelun aloittaa edustaja Filatov valtiovarainvaliokunnan jaostojen puolesta.

Keskustelu

17.01 Tarja Filatov sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jaostossa oli esillä montakin asiaa, ja nostan niistä muutaman tässä nyt ensimmäiseksi:

Kaksi sellaista määrärahaa, joita vähennettiin budjetista, [Hälinää — Puhemies koputtaa] liittyy siihen, että lait eivät ole eduskunnasta valmistuneet ajoissa. Kyse on esimerkiksi vankiloissa tapahtuvan tupakoinnin kiellosta, ja sitten on kyse myös sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisen käsittelyn toimeenpanosta. Nämä määrärahat poistimme jaostokäsittelyssä — tai esitimme valiokunnalle, ja valiokunta ne poisti.

Sitten yksi pitkän aikavälin murhe, joka on ollut useassakin budjettimietinnössä esillä, liittyy sote-alan laaturekistereiden ylläpitoon, ja tässä valiokunta taas lisäsi 1,4 miljoonaa euroa. Näitä laaturekistereitähän on pilotoitu, ja oli ajatus, että pysyvä toiminta olisi voinut alkaa tämän vuoden alusta, mutta näin ei nyt sitten ole tapahtunut, ja talousarvioesityksessä ei ollut tähän resurssia. Sen vuoksi katsoimme, että tämä on tärkeä kohde, johon suunnata rahaa. Kyse on siis hoidon laadun ja vaikuttavuuden mittaamisesta ja parantamisesta ja esimerkiksi potilasturvallisuuden parantamisesta ja tiedolla johtamisen kehittämisestä.

Sen lisäksi yksi iso teema budjetin jakovaran kohdalla oli Istanbulin sopimus ja lähisuhdeväkivalta, ja tähän jaosto esitti 300 000 euroa lisää. Oikeusministeriön puolella puhuttiin jo aikaisemmin niistä lisäyksistä, eliikka summa oli yhteensä suurempi. Kyse on ollut näiden Istanbulin sopimuksen velvoitteiden toimeenpanosta, ja yksi osa siellä ovat muun muassa tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen estämiseen liittyvä ohjelma, väkivallan vastaisen työn koordinaation rahoitukseen liittyvät toimet ja sen lisäksi esimerkiksi turvakotipaikkojen määrän lisääminen.

Myös harvinaissairauksien koordinointi sai lisäresurssia 250 000 euroa. Tässähän kyse on sellaisista sairauksista, joissa sinänsä yhden sairauden kohdalla on vähän ihmisiä, mutta kun nämä kaikki harvinaissairaudet kerätään yhteen, niin puhutaan 300 000 suomalaisen sairauksista. Tämä hoito on jakautunut yliopistollista sairaalaa ylläpitäviin sairaanhoitopiireihin, mutta sen lisäksi me tarvitsemme valtakunnallista koordinaatiota, ja tähän tuo neljännesmiljoona oli tarpeen.

Ruoka-aputoiminta on ollut paljon tässä salissa esillä keskusteluissa, ja siinä eduskunta itse asiassa jo viime vuonna esitti, että pitää tehdä selvitys siitä, miten tähän löydetään kestävä ratkaisu. No, ministeriö on hyvin lähtenyt liikkeelle, ja tuota selvitystä tehdään parhaillaan ja siellä etsitään ratkaisuja. Ensi vuodelle budjetissa ei ole rahaa tähän käyttötarpeeseen, mutta kun hallitus lisäbudjetissa esitti kaksi miljoonaa lisämäärärahaa, niin

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

tämä raha on tällä hetkellä käyttämättä, ja valiokunta lausui, että se pitää käyttää mahdollisimman nopeasti ja laittaa jakoon, ja vuoden aikana pitää miettiä, että jos tämä resurssi ei riitä, niin sitten siihen palataan, jotta tuo raha saadaan liikkeelle, mutta sen sijaan budjetissa ei ollut tarvetta lisätä rahaa tähän tarkoitukseen.

Keliakiakorvaus oli yksi kysymys, josta myös eduskunnassa on puhuttu paljon, ja tässä valiokunta otti kantaa ja pitää välttämättömänä sitä, että keliakiakorvauksen palauttamista tarkastellaan ja asia otetaan huomioon kevään 21 kehysvalmistelun yhteydessä.

Veteraanien tukeminen oli esillä, ja valiokunnan saaman selvityksen mukaan kuntien veteraanien kohti käyttämissä määrärahoissa on edelleen suuria eroja. Siksi on tärkeää huolehtia kunnille suuntautuvasta tiedottamisesta ja sen riittävydestä.

Aika menee nopeasti, mutta vielä yksi asia, joka nousi voimakkaasti esiin, ja se liittyy yliopistolliseen terveyden tutkimukseen. Tässä meidän itse asiassa on löydettävä ratkaisut ennen sote-rakenteiden muuttumista, ja tähän valiokunta otti tiukasti kantaa. Meillä kunnat ovat resursoineet tätä nyt voimakkaammin, ja uusissa rakenteissa se ei ole mahdollista, mutta me emme voi päästää tätä tärkeää asiaa ikään kuin romahtamaan tässä maassa.

Sitten vielä mielenterveysasiat olivat voimakkaasti esillä, ja niissä tuli kiitosta muun muassa siitä, että tälle puolelle on suunnattu resurssia, mutta silti otimme lausuman siitä, että tämä korona on vaikeuttanut näitä tilanteita niin paljon, että pitää tarkastella myös sen resurssin riittävyttä.

Testaamisesta ja testausstrategiasta totesimme, että resurssia on riittävästi, mutta esimerkiksi hoivan puolella meillä on yhä edelleen ongelmia, ja sitä pitää seurata ja tämä resurssi turvata, vaikka esimerkiksi [Puhemies koputtaa] hoitovelan lyhentämiseen on kiitetty resurssia varattu. — Kiitoksia.

17.06 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa herra puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön talousarvio edistää hallitusohjelman sosiaalisen kestävyys tavoitteita. Toimeentulon turva ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut tuottavat hyvinvointia ja luottamusta siihen, että jokaisesta pidetään huolta. Hallitus on sitoutunut turvaamaan suomalaisten hyvinvoinnin kriisin yli mahdollisimman vähäisin inhimillisin ja taloudellisin vahingoin. Haluamme, että kaikki pysyvät mukana myös koronakriisin aikana ja sen jälkeen.

Ministeriön talousarvioesityksessä varmistetaan sosiaaliturvajärjestelmän rahoitus ja toimivuus poikkeuksellisessa tilanteessa. Koronakriisi vaikuttaa merkittävästi Kelan etuuksien, kuten työttömyysturvan, asumistuen ja perustoimeentulotuen, kasvuun. STM:n hallinnonalalle esitetään määrärahoja 17,7 miljardia euroa, mikä on 2,8 miljardia euroa enemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa. Määrärahaliisäykset aiheutuvat koronavirustilanteesta, erityisesti työttömyyden ja lomautettujen määrän arvioidusta kasvusta.

Poikkeuksellisin aikoina sosiaali- ja terveysalan järjestöjen rooli korostuu. Tämä on huomioitu hallituksen esityksessä kompensoimalla Veikkauksen tuottojen alenemaa STM:n osalta 149,2 miljoonalla eurolla. STEA-avustuksiin esitetään yhteensä 362,4 miljoonaa euroa. [Antero Laukkanen: Hienoa! Kiitoksia!]

Yhdyn talousarvion valiokuntakäsittelyssä nousseisiin huomioihin siitä, että sote-järjestöjen toimintamahdollisuudet tulee varmistaa myös jatkossa, ja tätä asiaa selvitämme parhaillaan.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Yksityisessä terveydenhuollossa tehdyistä koronatesteistä maksettavaa Kela-korvausta ehdotetaan korotettavaksi. Korotus rahoitetaan 45 miljoonan euron siirrolla momentilta ”Valtionavustus julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon covid-19-kustannuksiin”.

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto muuttuu 1.1.2021 alkaen siten, että jatkossa Kela järjestää opiskeluterveydenhuollon palvelut, jotka Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö tuottaa. Samalla säätiön tuottamat opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat myös ammattikorkeakouluissa opiskelevien käytössä.

Perhe- ja asumiskustannusten tasaukseen, perustoimeentulotukeen ja eräisiin palveluihin esitetään 4,5 miljardia euroa, ja tämä on 223 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa. Lisäys aiheutuu pääosin koronavirustilanteesta aiheutuvasta työttömyyden kasvusta, joka lisää yleisen asumistuen ja perustoimeentulotuen etuuskuja sekä Kelan toimintakuluja.

Kelan toimintakuluihin esitetään yhteensä 481 miljoonaa euroa, jossa on lisäystä 41 miljoonaa euroa vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Määrärahaa on huomioitu lisäyksenä 5,3 miljoonaa euroa etuushjelmien ja asiointipalveluiden kehittämiseen ja 3,5 miljoonaa euroa perhevapaaudistuksen toimeenpanoon.

Työttömyysturvaan esitetään määrärahoja 2,9 miljardia euroa, joka on noin 0,6 miljardia euroa enemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa. Vuoden 2020 loppuun voimassa olevia työttömyysturvan poikkeussäännöksiä jatketaan maaliskuun 2021 loppuun.

Yrittäjien työttömyysturvaoikeuden ja työttömyysturvan suojaosan korottamisen jatkamiseen ehdotetaan yhteensä 56,4 miljoonan euron lisäystä. Tällä on tarkoitus turvata palkansaajien toimeentuloa tilanteissa, joissa työllistyminen päättyy väliaikaisesti tai kokonaan koronan taloudellisten vaikutusten johdosta. Myös työn vastaanottamista ja työvoiman alueellisen liikkuvuuden tukemista jatkettaisiin esitetyillä lakimuutoksilla.

Aluehallintovirastojen työsuojeluresursseja ulkomaisen työvoiman valvontaan lisätään noin miljoonalla eurolla.

Sairausvakuutuksen rahoitukseen esitetään 2,2 miljardia euroa ja eläkkeiden rahoitukseen 5 miljardia euroa. Tämä on yhteensä 300 miljoonaa enemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa. Nämä lisäykset aiheutuvat tarvearvion muutoksista yksityisessä terveydenhuollossa tehdyistä koronatesteistä maksettavan Kela-korvauksen korotuksessa.

Hallitusohjelman tulevaisuusinvestointeihin esitetään vuodelle 2021 yhteensä 31,9 miljoonan euron määrärahaa, joka sisältää työkykyohjelmaan [Puhemies koputtaa] 1,4 miljoonaa euroa sekä työelämän ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelmaan 6 miljoonan euron lisäyksen. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että kuten valiokuntakäsittelyssä nostettiin esille, keliakiakorvauksen palauttamista tarkastellaan edelleen ja asia otetaan huomioon kevään 2021 kehysvalmistelun yhteydessä.

Puhemies! Ministeri Kiuru varmasti jatkaa omalta osaltaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ministeri Kiuru jatkaa.

17.12 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Alkuun haluan kiittää valtiovarainvaliokunnan jaostoa, erityisesti puheenjohtajaa ja kaikkia jäseniä ja varajäseniä siitä, että olette tehneet jälleen kerran erinomaista työtä. Olen henkilökohtai-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

sesti kovin iloinen niistä painopisteistä, jotka olette ottaneet tuohon jaoston lopputulemaan. Siltä osin saamme myöskin pään auki aika monessa tärkeässä asiassa, ja se kyllä ilahduttaa mieltäni.

Arvoisa puhemies! Jos sitten yleisesti budjettia katsotaan ensi vuoden osalta, niin on tärkeää huomata, että panostus ja investointi ihmisiin näkyy konkreettisesti jälleen kerran tässä budjetissa. Pääluokan määräraha on käytännössä 2,8 miljardia euroa enemmän kuin kulvana vuonna, mitä selittää erityisesti se, että koronapandemian hallinnan resurssit kasvavat nimenomaan siksi, että välittömät kustannukset korvataan yhteensä noin 1,6 miljardin euron edestä, mistä suurin osa kohdistuu testaukseen ja tartuntaketjujen jäljittämiseen. Hallitus sitoutui myös syksyn budjettiriihessä korvaamaan koronaan liittyvät kustannukset, kuten testaukseen, testauskapasiteettiin, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilaiden hoitoon, matkustamisen terveysturvallisuuteen sekä rokotteeseen liittyvät menot, täysimääräisesti niin kauan kuin tämä tilanne sitä edellyttää, ja tästä lupauksesta pidetään kiinni.

Arvoisa puhemies! Koronaviruksen lisäksi ensi vuonna STM:n pääluokassa on lisäystä nimenomaan sosiaali- ja terveydenhuollon sisältöuudistusten eteenpäinviemiseen, ja minusta nyt on kyllä aika sille, että me saamme myös sisältöä uudistettua ja asioita käytännössä parannettua. Kun sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on nyt annettu eduskunnalle suunnitellussa aikataulussa, on rakenneuudistuksen lisäksi aika käsitellä myös sisällöllisiä uudistuksia. Hallitus on jo hyvissä ajoin aloittanut terveystalouden ja sosiaalipalveluiden sisällöllisen uudistamisen, ja uudistustyö jatkuu myös tulevana vuonna. Meillä on koko sote-rakenteen ja palveluiden kehittämiseen ensi vuonna kaiken kaikkiaan 128 miljoonaa euroa. Se on todella iso panos, joka kertoo siitä, että me aidosti haluamme parantaa palveluiden saatavuutta, vahvistaa palveluiden monialaisuutta ja yhteentoimivuutta, ja sillä saadaan myös vaikuttavuutta ihmisten hoitoon. Siltä osin tämä on tärkeä nimenomaan ikäihmisten hoivan osalta, mutta kyllä siellä on sisällä myös panostuksia mielenterveyspalveluihin mielenterveysstrategian mukaisesti ja sellaisia yksityiskohtia, jotka auttavat meidän peruspalveluiden kehittymistä oikeaan suuntaan tässä ajassa.

Emme saa unohtaa myöskään vanhuspalveluiden kehittämistä, ja siitä ensimmäisen osan osalta vanhustenhuollon sitova henkilömitoitus on nyt turvattu lailla, ja tämä lakiuudistus astui voimaan lokakuun alusta. Asteittainen eteneminen on nyt edennyt siihen, että ensi vuonna jälleen tarvitaan lisää rahaa tuon uudistuksen toteuttamiseen, ja nämä summat ovat tässä jo sisällä. Yksi tärkeä huomio on myös se, että asiakasmaksulaki uudistuu, ja kiitos eduskunnan hienon työn, me saamme nyt ensi vuonna sitten laittaa toimeen myöskin rahoituksella tätä isoa kokonaisuutta, jossa pienennetään lähes miljoonan suomalaisen asiakasmaksuja, eli kyllä tässä on nimenomaan viivan alle nyt jäämässä. Nämä ovat tärkeitä hyviä panostuksia oikeisiin asioihin, eli siltä osin työ näkyy.

Arvoisa puhemies! Meillä on myöskin kohdennuksia muuhun sosiaali- ja terveysalan kehittämiseen ja innovointiin. Osa tätä on kasvustrategian tukeminen eli kansallisten osaamiskeskittymien toiminnan kehittäminen, ja siellä on monenlaisia näkökulmia. Tärkeää on myöskin Valviran resursseja tietojärjestelmien valvonnan osalta vahvistaa ja lähteä hakemaan myös tiedonhallinnan kehittämiseen ja toteutukseen uusia toimia. Tulevaisuusinvestointeja siis tehdään 32 miljoonalla eurolla näihin asioihin eli edellä mainittuun kasvustrategiaan, lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaan ja päihteitä käyttävien äitien palveluihin. Myös ihmisten työ- ja toimintakykyä tuetaan ensi vuonna työkykyohjelman laajenuksella ja kuntoutuksen kehittämishankkeilla, ja kuntoutus onkin saatava paljon tiiviimin osaksi ihmisten hoitopolkuja ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Arvoisa puhemies! Tässä joitakin sellaisia keskeisiä nostoja tästä jaoston puheenjohtajan erinomaisen esittelyn jälkeen. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Näyttää siltä, että täällä halutaan debattia — mikäpä siinä.

17.17 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun katsoo tätä budjettia ensi vuodelle, niin peräti 27,4 prosenttia siitä kokonaissummasta on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaa, ja kun katsoo, mitkä siellä ovat sellaisia eriä, jotka ovat nousua edellisestä vuodesta, niin kyllähän sieltä — kuten tuossa ministereiden esittelystä kävi ilmi — nousee totta kai tämä koronan vaikutus aivan erityisesti esille. Koronapotilaiden hoitoon ja jäljittämiseen sekä testaukseen varataan 1,7 miljardia euroa mutta sitten tämän lisäksi myös lisämenoihin, työttömyysturvaan, perustoimeentulotukeen, asumistukeen, yhteensä lähes miljardi euroa, ja tämä kertoo meille sen, että kun meillä tulee tällainen koronakriisi, joka aiheuttaa talouskriisin, niin valtion menotkin kasvavat myös tätä kautta, että työttömyys lisääntyy. Vaikka me nyt voimakkaasti velkaannumme, niin on tärkeää muistaa kuitenkin, että tulevaisuudessakin [Puhemies koputtaa] meidän hyvinvointimme rakentuu työnteolle, niin yksittäisen ihmisen kuin koko yhteiskunnankin näkökulmasta.

17.19 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa, että on ollut hyvin poikkeuksellinen vuosi, ja haluan ensimmäisenä kiittää ministereitä tärkeästä ja hyvästä työstänne. Nimenomaan monet kansalaiset, jotka ovat hyvin heikossa asemassa, ovat hyvin riippuvaisia näistä päätöksistä, palveluista ja toimeentulosta, jotka teidän hallinnonalallenne kuuluvat, ja siinä mielessä heidän suullaan kyllä haluan esittää suuret kiitokset tästä kuluneesta vuodesta.

Tässä on tärkeätä, että nyt annetaan edelleen kunnille ja sairaanhoitopiireille viesti, että kaikki kulut kompensoidaan täysimääräisesti ja tähän testaukseen käytetään rahaa, ja tämä on äärettömän tärkeää tässä budjetissa. Erityisen hyvää on tämä hoito- ja palveluvelan umpeen kurominen, koska me tiedämme, että se on hirveästi kasautunut tässä vuoden aikana, ja kun ollaan kuultu näistä hoitajoina ja kotihoitoon kasautuneesta paineesta, niin on hyvä, että näin merkittävä summa sinne on osoitettu.

Ja sitten nämä järjestöt, jotka tässä tulivat, erityisesti [Puhemies koputtaa] tähän yksinäisyyteen ja muuhun... — Kiitos, puhemies.

17.20 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoiset ministerit! Sotea suunnitellaan, ja on tärkeätä, että siinä otetaan huomioon tavallinen ihminen. Tässä tulikin jo ilmi, että hoidon laadun ja hoidon vaikuttavuuden mittaukseen tulee rahoitusta, ja on todella tärkeää nähdä, että sillä on merkitystä. Sillä on oikeasti merkitystä.

Tavalliselle ihmiselle vaikutusta on myös sillä, miten ne lähipalvelut pelaavat, ja toki on huomioitava terveysasemien läheisyys. Jos miettii, että nyt kun päätöksenteko siirtyy kauemmaksi, niin pikkuterveysasemat on paljon helpompi ehkä lakkauttaa — eikö se näin mene?

On myös huomioitava yliopistollisten sairaaloiden ja yliopistojen yhteistyö ja se, että niihin riittää rahoitusta.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Ja totta kai tavallista ihmistä kiinnostaa, mitenkä omaishoitajia tuetaan. Mitä on tähän mennessä suunniteltu, ja mitä on tehty tämän omaishoidon hyväksi?

On myös iso asia se, mitenkä hoitohenkilökunta saadaan pysymään tällä alalla. Onko siihen mietitty ratkaisua? — Kiitos.

17.21 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvät ministerit! Veteraanien kuntoutusrahoja tässä budjetissa leikataan. Se on tietyllä tavalla ymmärrettävää, kun veteraanien määrä vähenee, mutta toki heidän hoidon tarpeensakin koko ajan kasvaa, kun ikää tulee yhä enempi.

Tämä oli hieno uudistus, että veteraanit ja sotainvalidit tulivat samalle viivalle. Se oli erinomainen tasa-arvoteko ja kiitoksen osoitus.

Meillä on ehkä noin kymmenen vuotta vielä veteraaneja keskuudessamme. Joka päivä noin seitsemää veteraania kutsuu viimeinen iltahuuto, joukko harvenee kovaa vauhtia. Nyt on kuitenkin käynyt toteen, että varusmiehet eivät ole voineet toteuttaa tätä perinteistä veteraanikeräystä, ja veteraanijärjestöjen tuotot, jotka ohjataan veteraaneille, ovat vähenevässä noin miljoonalla eurolla. Kysyisin teiltä, ministeri Pekonen: onko mahdollista etsiä ratkaisua tämän keräystuottolaskun korvaamiseksi, sillä se on pois suoraan näiden veteraanien kuntoutuksesta? [Puhemies koputtaa]

Ja olemme yhdessä teidän kanssanne pitäneet esillä myös sotaorpoja, ja kysyisin, ministeri Pekonen: miten tämä sotaorpokysymys on edennyt?

17.22 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös minä haluan omalta osaltani kiittää ministereitä erinomaisesta kriisinkestävytydestä kuluvan vuoden aikana.

On tärkeää, että hoitajamitoituksen asteittainen voimaannpano on alkanut. Valtiovarainvaliokunta on budjettimietinnössään viitannut tuoreeseen tutkimukseen, jonka mukaan iäkkäiden hoidon kustannukset Suomessa olisivat ilman omaisten apua 3,1 miljardia euroa enemmän kuin nykyisin. Aivan kuten edustaja Reijonen viittasi tähän samaan aihepiiriin, kysyisin: mihin toimiin hallitus on ryhtynyt omaishoidon tilanteen parantamiseksi?

17.23 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perustason mielenterveyspalveluiden resursseissa, palveluvalikoimassa, osaamisessa sekä hoitoketjujen toimivuudessa on huomattavia puutteita, jotka ovat koronaepidemian vuoksi edelleen pahentuneet. Myös lasten ja nuorten mielenterveyden lähipalvelut ovat riittämättömät.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittääkin lausumaesityksessään, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin mielenterveyden hoitovelan kiinni kuromiseksi. Tämä edellyttää mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista ja hoitoon pääsyn nopeuttamista sekä tarvittaessa myös lisämäärärahaa mielenterveyspalveluiden kehittämiseen ensi vuodelle. Kysyisinkin ministeri Kiurulta: onko hallitus sitoutunut esittämään tarvittaessa lisämäärärahaa myös ensi vuonna mielenterveyspalveluiden kehittämiseen?

17.24 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kukaan ei lapsena toivo, että olisi aikuisena päihdeongelmainen, eikä kukaan varmasti toivo tilannetta, jossa oma läheinen on riippuvainen lääkkeitä, huumeista tai alkoholisti. Onneksi puhumme tässä yhteiskunnassa, esimerkiksi tässä salissa, jo paljon mielenterveydestä, mutta usein päihdeongelmista yhä vaietaan. Ja kuitenkin tiedetään, että päihdeongelmien taustal-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

la usein saattaa olla nimenomaan sitä mielenterveyden haastetta, jolloin pahaa oloa ja oireita päihteillä pyritään paikkaamaan.

Päihteiden käyttö ei kuitenkaan vaurioita vain niiden käyttäjää vaan myös läheisiä, joita meidän järjestelmämme tulisi nykyistä paremmin onnistua myös tukemaan. Erityisen haastava tilanne on kuitenkin silloin, jos päihdeongelmainen henkilö on raskaana. Me tiedämme, miten haitallista raskaudenaikainen päihteiden käyttö syntymättömän lapsen kehitykselle on, ja me tiedämme, että syyllistäminen ei auta, vaan tulee onnistua turvaamaan laadukkaat ja vaikuttavat palvelut jokaiselle odottavalle perheelle. Näin ollen haluan kiittää jokaisesta lisäyksestä, joka tämän hallituskauden aikana ja tässäkin kohtaa on nyt tehty näiden perheiden ja raskaana olevien henkilöiden auttamiseksi.

Samoin haluan kiittää päätöksistä turvata järjestöjen resurssit [Puhemies koputtaa] myös ensi vuodelle, sillä juuri järjestöissä usein tätä matalan kynnyksen työtä tehdään.

17.25 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on ollut kova koronavuosi. Tämä on ollut kova vuosi koko suomalaiselle yhteiskunnalle ja erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluille. Tosin tämä on ollut kova vuosi myös päätöksenteolle, ja yhdyn osaltani kiitokseen myös ministeriölle ja koko sosiaali- ja terveysministeriön valmistelevalle henkilöstölle myös.

Vaikka tämä korona toivottavasti ensi vuonna saadaan akuutisti pois päiväjärjestyksestä, niin koronan aiheuttama hoitovelka on pitkään keskuudessamme mutta myös sosiaaliset ongelmat, jotka ovat pahentuneet ja syventyneet koronavuoden ja koronan takia. On äärimmäisen tärkeää, että myös näitä sosiaalisia ongelmia, mitä koronakriisin seurauksena on aiheutunut, pyritään vähentämään ja hoitamaan suunnitelmallisesti.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan lausuma mielenterveyden hoitoon pääsyn parantamiseksi on erittäin tärkeä, ja uskon, että koko eduskunta yhtyy tähän toiveeseen, että viiveet ja puutteet mielenterveyspalveluissa [Puhemies koputtaa] saadaan pian hoidettua.

17.26 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! I nästa års budget finns det många anslag för viktiga förebyggande verksamhetsformer. Att reagera i preventivt syfte sparar på sikt samhällets kostnader. Den utbredda psykiska ohälsan och svårigheterna att med låg tröskel få rätt vård tas på stort allvar, och finansutskottet har en kläm om att snabba insatser behövs för att åtgärda problemet. Koordineringsarbetet kring sällsynta sjukdomar beviljas ett extra anslag så att förverkligandet av det nationella programmet kan komma igång med jämlikare vård som följd.

Arvoisa puhemies! Ensi vuoden talousarvion hyviin ennaltaehkäiseviin toimiin kuuluvat määrärahat rokotehankintoihin ja kansallisen rokotetutkimuksen edistämiseen. On myös tärkeää, että koronarokottamisen suururakka voidaan aloittaa heti vuoden alusta ja rokote on kaikille kansalaisille ilmainen.

Olen erityisen iloinen siitä, että kansallinen rokoteohjelma laajenee pneumokokkrokotteella riskiryhmille. Seuraavaksi toivottavasti myös kaikki yli 65-vuotiaat voivat saada tämän keuhkokuumeeseen tehokkaan rokotteen.

17.28 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ajassa koronavirusepidemian sanelu on aika raakaa, ja se sanelee pitkälti myös sosiaali- ja terveysministeriön toimia ja sen, miten selvittää itse sairauden kanssa ja saadaanko epidemia hallin-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

taan, miten turvataan meidän terveydenhuollon kantokykyä. Tämä on jatkuvaa taistelua ikään kuin aikaa vastaan, kunnes saadaan rokotekattavuutta.

Kuten edustaja Sarkkinen tuossa hyvin puhui, itseänikin huolestuttaa tietysti se, että tämän koronan seuraukset näkynevät meillä myös sosiaali- ja terveysministeriön budjeteissa vuosia tästä eteenpäin. Erityisesti kannan huolta meidän sosiaalipuolesta ja siitä, miten tämä rupeaa näkymään sitten pitkässä juoksussa siinä palveluntarpeen kehittämisessä. Tästä syystä haluan erityisesti kiittää turvakotipaikkojen lisäämisestä, panostuksista päih-teitä käyttävien äitien palveluihin ja siitä, että nyt mielenterveysongelmat otetaan tapetille ja niitten resursseista puhutaan, [Puhemies koputtaa] mutta myös päihdepalveluihin toivon huomiota.

17.29 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En voi väit-tää, ettenkö olisi ollut viime perjantaina hieman pettynyt budjettimietintöä katsellessani, kun jouduin toteamaan, ettei koronakoiriin liittyvään tutkimukseen ja niiden koulutukseen sekä toimintaan oltu valmiita rahoitusta antamaan. Tietenkin aiheeseen liittyy edelleen tar-vetta tutkimukselle, eikä tämän koskaan ole ollut tarkoituskaan olla jonkinlainen taikakei-no, jolla koronatestaamiseen liittyvät kustannukset, jonot ja epäluotettavuusongelmat rat-kaistaan sormia napsauttamalla, mutta koirien mahdollistama potentiaali on suuri ja mie-lestäni meidän olisi tullut tätä tutkimusta ja toimintaa tukea, jotta se ei jäisi vain potentiaa-liksi. Lisäksi jo kerran hajuerottelumenetelmällä koulutetut koirat voidaan kouluttaa tun-nistamaan koronan lisäksi myös muita asioita, joten tämä potentiaali ei jäisi varmasti hyö-dyntämättä tulevaisuudessakaan. Olisin kysynyt, onko koirien potentiaalia tarkoitus hyö-dyntää jatkossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt edustaja Laukkanen.

17.30 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia. Kärsimättömänä odotin, että saisin hieman kehua tätä esitystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt siihen on tilaisuus.

Nimittäin sosiaalinen oikeudenmukaisuus tässä esityksessä korostuu erityisesti pienitu-loisten ja vähävaraisten osalta, ja siitä annan kyllä hallitukselle runsaasti kiitosta. Erityises-ti järjestöjen toiminnan turvaaminen ja tarttuminen siihen, sanoisin, kahdella kädellä ja isolla sydämellä lämmittää mieltäni.

Tietenkin myös tämä ruoka-aputoiminta, jonka jaoston puheenjohtaja nosti ja hyvin sel-vitti tässä, lämmittää mieltäni ja se, että tähän asiaan nyt pitkäjänteisesti tartutaan ja saa-daan tämä asia yhdessä kuntoon. Tietenkin kun tässä nyt tänä vuonna jaetaan viime vuo-den rahoja, niin olisin toivonut tähän pientä rahasummaa, mutta se, että tässä on selkeä lu-paus siitä, että tilannetta seurataan ja lisätalousarvioissa voidaan rahaa lisätä tähän ruoka-aputoimintaan, mieltäni lämmittää.

Joten kiitoksia, varsin onnistunut ja tasapainoinen ja oikeudenmukainen esitys.

17.31 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Voin samassa hen-gessä kuin edustaja Laukkanen äsken todeta, mahtaako missään muussa pääluokassa val-lita yhtä suuri konsensus — kun nimittäin katsoin, että muutosesitykset muodostavat alle

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

yhden tuhannesosan, siis alle yhden promillen, koko tästä kokonaisuudesta. Edustajakollega Lohi täällä totesikin, että tähän on suurten lukujen pääluokka, 17,6 miljardia, johon itse asiassa kuuluisi vielä sieltä valtiovarainministeriön pääluokasta peruspalvelujen valtionosuus, jolloin me käsittelemme tässä oikeastaan yli kymmentä prosenttia bruttokansantuotteesta. Ja tietenkin se johtuu siitä, että täällä on työttömyysturva, täällä ovat toimeentulotukiasiat, täällä on asuminen, täällä on kuntien tukemista ja perhe-etuuksia ja niin edelleen.

On ollut erittäin miellyttävää kuunnella tätä keskustelua, jossa vallitsee voimakas konsensushenkisyys ja korostetaan nimenomaan tätä perusturvanäkökulmaa. Kiitän hallitusta osaltani tästä.

17.32 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osaltani myös haluan kiittää hallitusta siitä, että ette ole unohtaneet köyhiä ja vähävaraisia, ja tällainen lähimmäisistä huolehtiminen menee yli hallitusrajojen, kuten esimerkiksi tämän erittäin tärkeän ruoka-aputyön osalta, joka valtakunnallisesti on saanut erittäin paljon arvostusta — siitä kiitos.

Olisin kysynyt kuitenkin tähän tematiikkaan liittyen, kun hallitus on valmistelemassa tätä tartuntalain uudistusta ja siinä tartuntalain uudistuksen kohdassa halutaan puuttua yrityksen toimintaedellytyksiin ja esimerkiksi järjestöjen kokoontumisoikeuksiin ja seurakuntien kokoontumisoikeuksiin: Lähtökohtaisesti ymmärrän sitä asiaa, mutta sitten siellä sisällössä on kuitenkin monia sellaisia kysymyksiä, jotka herättävät pientä huolta. Nimitäin karanteenissa, eristyksessä on myös ymmärtääkseni mahdollista, kun karanteeniin mennään alkuperäisesti vapaaehtoisesti, että sitten jos ei haluta vapaaehtoisesti mennä, niin voidaan myös vastoin tahtoa määrätä ja toteuttaa tämä jossain terveydenhuollon yksikössä, ja tämä karanteeni voidaan toteuttaa myös ei pelkästään sairaalle vaan myös altistuneelle tai [Puhemies koputtaa] siitä suuressa epäilyksessä olevalle henkilölle, joka voisi olla uhkana. Ja onko tosiaan niin, [Puhemies: Aika!] että tätä halutaan käyttää myös altistuneiden henkilöiden osalta tahdonvastaisesti, jos välttämätöntä on?

17.34 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On kyllä pakko kiittää ja todeta, että tämän hallituksen sosiaalipolitiikka näkyy tässä budjetissa, ja se on erinomaista, että meillä vähävaraiset ja vähäosaiset ovat saaneet sen, mitä he kaipaavat — eivät tietenkään vielä niin riittävästi kuin sitä tulisi pystyä jakamaan.

Mutta kun viivan alle pitäisi aina sitten jotakin jäädä ja säästöjäkin saada aikaiseksi ja myös niin, että palvelut olisivat ihmistä lähellä, niin haluan kysyä ministeriltä, minkälainen näkemys on siitä, että me olemme saaneet taksiuudistuksen jälkeen ja Kelan kilpailutuksen jälkeen erittäin paljon negatiivista viestiä ja osallaan on jopa kuljetuksia ollut vähemmän, koska ihmiset käyttävät omaa rahaa saadakseen mieleistään palvelua. Lapissa yli sata autoilijaa jää vaille sote-kyytejä tämän epädemokraattisen kilpailutuksen takia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan vielä edustajat Werning, Ollikainen ja Filatov ja sen jälkeen ministereiltä vastaukset.

17.35 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä vuosi on ollut erittäin haasteellinen ja työntäyteinen, ja täytyy sanoa, arvon ministerit, että ansaitsette kaikki ne kiitokset, mitä olette tässä salissa kuulleet.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Itseäni erityisesti ilahduttaa, kuten täällä edustaja Laukkanenkin totesi ja moni muukin, järjestöjen huomioiminen. Me emme tule jatkossakaan toimeen ilman kolmannen sektorin vahvaa panostusta, [Antero Laukkanen: Ei niin!] ja on tärkeätä, että se on nyt hoidettu. Pidän tärkeänä myös sitä, että tulevaisuuden kannalta kestävä rahoitusmallia pohditaan ministeriössä tällä hetkellä.

Toinen asia, mitä ei ole nostettu tässä juurikaan esille, mutta itse hoitajana näen sen tärkeyden, on nimittäin se, että nyt on siellä huomioitu sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisen tietohallinnon menoihin ehdotetut lisäykset. Ja tämä on tosi tärkeätä siitä syystä, että sote-alalla, jos missä, toimivilla tietoyhteyksillä on suuri merkitys, niillä voi olla jopa ihmishengen pelastava merkitys.

Kaiken kaikkiaan kiitos erittäin hyvästä budjetista, missä huomioidaan kansalaiset tasapuolisesti. Tässä näkyy myös vahva inhimillisuus. — Kiitän.

17.36 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Trycket på social- och hälsovården har varit massivt i år, och också i nästa års budget syns det att vi satsar en hel del. Många satsningar är coronarelaterade: där har vi testning, spårning och förstås också vaccinet.

Här finns också satsningar på vårdreformen så att det blir bra i fortsättningen, det är en väldigt bra sak. Och precis som här har noterats tidigare är det bra att det finns pengar för organisationerna. Den här budgeten ser människan — tack för det.

Hyvä, että nyt löytyy tarpeeksi rahoitusta just koronatestaukseen, jäljittämiseen ja sitten rokotteisiin myös.

Tässä on puhuttu aika paljon nyt mielenterveydestä ja sen hoitovelasta, ja myös lasten ja nuorten mielenterveyspuoli on todella haasteellinen. Kysyisin ministereiltä hoitovelasta: nyt on puhuttu mielenterveydestä, mutta missä muualla on suurin hoitovelka tällä hetkellä?

Ja vielä yksi asia: haluan onnitella jo tänään ministeri Kiurua huomisesta merkkipäivästä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Onneksi olkoon. — Ja huominen on merkkipäivä myös edustaja Filatovilla. Edustaja Filatov, huomenna puhemies. — Nyt on mikrofoni pois päältä.

17.37 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on joku ongelma tämän mikrofoniin kanssa, minä unohdan sen aina.

Itse asiassa kiinnitin huomiota samaan kuin edustaja Lindén, eli aika yksimielisiä me olemme siitä, mihin nämä sosiaali- ja terveydenhuollon ja STM:n panokset tehdään, koska tämä on aika ohut ollakseen budjetin vastalause, ja sitten täällä on aika paljon lausumia, ja lausumista iso osa on sellaisia asioita, joita hallitus on jo valmistelemassa — eli on sitä yhteistä tahtoa — ja ne euromuutokset ovat hyvin pieniä, mitä oppositiosta on tullut.

Yksi iso haaste meillä tämän koronan ohella on se, miten se hoitovelka kurotaan umpeen. Hallitus on vuosille 21—23 hyvin varannut siihen 450 miljoonaa euroa, mikä on mitava panostus, mutta kun tämä on kolmen vuoden aikana ja meillä koko ajan jää sitä velkaa jälkeen, niin siinä mielessä se on iso haaste.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Ja kun tässä talossa on puhuttu paljon terapiatakuusta ja valiokunta on aika tiukin sanoin linjannut sen, että tämä terapiatakuuajatus [Puhemies koputtaa] pitää kytkeä tänne hoito-velan sisään, niin kysyisin, minkälaisia ajatuksia ministereillä on tästä.

17.39 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa herra puhemies! Kiitos edustajille kiitoksista. Täytyy sanoa, että ehkä hieman tässä häkellyin, kun harvemmin täällä salissa kuitenkaan ministerinä näin paljon kiitosta tulee kuin mitä tänään olemme saaneet ministeri Kiurun kanssa, mutta ehkä se kertoo siitä, että tämä budjetti on ollut onnistunut.

Edustaja Lohen, valiokunnan puheenjohtajan, puheenvuoroon suomalaisesta sosiaaliturvasta haluan todeta, että meidän sosiaaliturva, suomalainen sosiaaliturva, on tämän kriisin aikana näyttänyt toimivuutensa mutta toki myöskin heikkoutensa, mutta ylipäättänsä sen, että kun tällainen vakava kriisi tuli, joka myöskin vaikutti erittäin monen ihmisen talouteen monella eri tavalla vakavasti taloutta heikentäen, niin meillä on olemassa kuitenkin turvaverkosto, sosiaaliturvajärjestelmä, jonka avulla me pystymme tukemaan suomalaisia. Mutta toki siellä oli myös niitä pieniä puutteita, joihin voimme nyt hakea sitten yhdessä parlamentaarisessa sosiaaliturvan uudistuskomiteassa ratkaisuja, jotta saamme tästä sosiaaliturvaverkostosta, -järjestelmästä entistä toimivamman. Me olemme todella tehneet — niin kuin puheenjohtaja Lohi tuossa omassa puheenvuorossaan totesi — erittäin monia toimia, joilla on pystytty turvaamaan ihmisten toimeentuloa eri sektoreilla, kun on ollut työttömyyttä tai muuta koronan aiheuttamaa tulonmenetystä perheessä.

Haluan kiittää myöskin valiokuntaa näistä erittäin hyvistä puheenvuoroista, tästä hyvästä työskentelystä, jota olette tehneet tämän budjetin kanssa — erittäin hyviä näkökulmia.

Ehkä haluaisin todeta vielä tuohon ensi vuoden toimintaan ja talouteen liittyen, että nyt käsitellyn budjetin lisäksi myöskin tulee sitten tulevien lisätalousarvioiden kautta lisäyksiä sekä EU-elpymisrahastosta saatavien varojen kautta sitten kohdennuksia eri toimiin, erityisesti omalta osaltani myöskin tuonne työhyvinvoinnin kehittämiseen.

Edustaja Myllykoski nosti omassa puheenvuorossaan nämä Kela-taksit, tärkeän huomion esille, ja vaikka se ei varsinaisesti tähän budjetin käsittelyyn kuulu, niin haluan kuitenkin todeta edustaja Myllykoskelle, että olemme käyneet Kela-taksi-kilpailutuksen ongelmista keskustelua ministeriössä ja myöskin Taksiliiton kanssa ja tulemme palaamaan tähän asiaan myöhemmin.

17.41 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, niin kuin tässä jo ministeri Pekonen totesi, tänään olen kyllä jotenkin todella iloinen ollessani täällä esittelemässä tätä budjettia myöskin ensi vuoden osalta. Valiokunnan tekemä työ ja erityisesti nämä jaoston, voisiko sanoa, pienet viilaukset tekevät mieleni iloiseksi, koska siellä ihan oikeisiin kohtiin on kiinnitetty huomiota ja kaikkeen siihen, mitä emme ole vielä saaneet kuntoon, sieltä tulee vetoapua. Ja se kyllä riemuitsee tässä sydämalassa.

Iloitsen myöskin niistä edustaja Mattilan ja Nurmisen ja Werningin ja monien muiden kansanedustajien tsempeistä tänä vaikeana aikana. Voi sanoa, että koskaan elämässäni en ole ollut vaikeammassa paikassa. Ja kun ottaa huomioon nämä edustaja Ollikaisen terveiset, niin kysymys ei ole siis syntymäpäivän merkkipäivästä, vaan kaksituhatta päivää tulee huomenna ministerivastuuta täyteen, eli siltä osin kiitoksia tästä huomioimisesta jo ennakoon. Siinä on sekä vaikeita että hiukan helpompia päiviä. Siinä on saavutuksia ja myös monenlaisia asioita, jotka jäävät vielä tehtäväksi, eli päiviin on mahtunut monenlaista.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Tänään olen iloinen siitä, että me voimme jälleen kerran sanoa, että tällä syksyn työllä on ollut vaikuttavuutta. Me olemme tässä ensi vuoden esityksessä saamassa aika monia asioita kuitenkin oikealle tolalle. Joitakin esimerkkejä:

Tähän omaishoidon kysymykseen on ensinnäkin sanottava, että tämä vanhuspalvelulainsäädännön kakkosvaiheen uudistus on tehtävä. Sen valmistelu on hyvin pitkällä, ja tältä osin me pääsemme varmasti aika nopeasti kysymään nyt mielipiteitä myös kentältä siinä, ja omaishoidon kehittäminen on siinä painopiste, kuten myöskin kotihoidon kehittäminen — minkälaisia toimia valitaan. Minä itse olen hyvin huolissani erityisesti niistä omaisista, joilla on tämä vastuu, hoidon näkökulmasta, mutta omankin terveyden osalta tarvittaisiin tukea ja apua ja sitä jaksamista. Siellä on paljon kehittämisen arvoisia asioita, ja on sanottava, että hintalaput niissä ovat sellaisia, että kaikkea ei pysty kerralla tekemään, mutta se kokonaisuus on aika iso, ja minä haluan, että ne rahat menevät aidosti siihen, mitä laki velvoittaa, eivätkä vain valtionosuuksien pitkiin pohjiin. Tässä pitää nyt olla tosi tarkkana.

Toisaalta tässä oli paljon hyviä kysymyksiä mielenterveyden lähipalveluista ja niiden puutteesta. Minusta tämä valiokunnan tekemä teksti on kyllä erinomainen, niin että jos nopea johdatus siihen, mistä on kysymys, pitäisi hakea, niin tässä sitä on. Tämä on vähän märkä haava suomalaisessa yhteiskunnassa. Meidän olisi pitänyt laittaa näitä mielenterveyden palveluita jo aikaisemmin kuntoon, se on ihan vissi. Nyt me olemme tilanteessa, jossa todella kovalla kädellä heti syksyllä, viime syksynä, aloitettiin tämä. Me olemme nyt noin vuoden yrittäneet korjata tätä laivaa, ja rahataso täytyy olla jatkossa vielä parempi, se on aivan selvä. Meillä on monenlaisia eri eriä nyt siellä sekä tulevaisuuden sote-keskuksen kehittämiseksi eli peruspalveluihin, lähipalvelut mielenterveyteen, [Puhemies koputtaa] mutta myöskin kouluihin matalaan etulinjaan nämä palvelut ja myös tähän kehittämistyöhön. Tähän kokonaisuuteen me joudumme vielä moneen kertaan palaamaan, ja hoitovelan lyhentämiseksi tätä rahaa tullaan käyttämään tähän.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Jatketaan sitten debattia. Jos vielä haluatte käyttää puheenvuoroa, niin V-painike ja ylös nousemaan. Kohta laitetaan varausmahdollisuus kiinni.

17.45 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta lausunnossaan valtiovarainvaliokunnalle nostaa esiin yhden erityisen huolen, joka on hyvin vakava huoli siitä, että hoitoonpääsy on heikentynyt tämän koronaepidemian aikana. Monen potilasryhmän tutkimus ja hoidon aloitus ovat viivästyneet, ja tämä voi huonontaa hoidon lopullista tulosta ja siten aiheuttaa sekä inhimillistä kärsimystä että myös merkittäviä lisäkuluja raskaampina ja kalliimpina hoitoina. Tästä jonkun verran jo ministerit omissa puheenvuoroissaan mainitsivat, mutta haluan vielä sen verran jatkaa, että tämä on kyllä tulevanakin keväänä ja ensi vuonna erittäin tärkeä asia kiinnittää huomiota, ettei kävisi niin, että me toisaalta tätä vakavaa covid-19-epidemiaa torjumme, mutta samalla meillä käy niin, että toisaalla ihmiset eivät pääse hoitoon ja sairastuvat enemmän. Tämä on varmasti meidän kaikkien yhteinen huoli, ja haluan sen tässä nostaa aivan erityisesti esille, että pyrimme kaikki tekemään tässä parhaamme.

17.46 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jouduin olemaan muualla, niin en ole varma, oliko tämä jo esillä, mutta tämä keliakiakorvaus on nyt uudelleen valtiovarainvaliokunnan mietinnössä mukana vahvasti. Sen sisäänojalon kuitenkin

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

kin näin valtavan isossa pääluokassa ei pitäisi olla niin iso ongelma, että se kestää vuosia. Kuitenkin tämä ongelman vakavuus on entistä laajemmassa tiedossa, se, että se usein johtaa sitten paljon vakavampiin sairauksiin ja seurausvaikutuksiin, jos tähän ruokavalioon ja muuhun hoitoon ei kunnolla kiinnitetä huomiota, ja erityisesti nämä kalliit elintarvikkeet ovat siinä monella perheellä esteenä. Toivoisin, että nyt löytyisi tämän vuoden aikana sitten se reitti, millä päästäisiin palaamaan siihen keliakiakorvauksen maksamiseen.

17.47 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoiset ministerit! Varmasti korona-aika on ollut ministereillekin aika vaikeata aikaa. Ja korona-aikana suun terveydenhuolto tulee korostumaan. Se ei ehkä nyt vielä näy, mutta sitten myöhemmin nämä hammaspuolen hommat tulevat kyllä varmaan räjähtämään käsiin. Kun tästä koronasta ruvetaan selviämään, niin nähdään, mitä sieltä maskin alta paljastuu. Eivät toki maskeista johdu ne hammasvialat, mutta muutenkin, kun ovat hoidot tahtoneet viivästyä ja muuta, ihmiset eivät ole menneet hammaslääkäriin ja ovat pelänneet sitä koronaa ja muuta. Onko tätä mietitty, että mitä tälle aiotaan tehdä? Onko tähän tulossa lisää panostusta mitenkä reilusti?

Toisena asiana: Perussuomalaiset ovat panostaneet myös siihen, että pitäisi olla tämä saattohoitoasia kunnossa. Näemme, että se on hirveän tärkeä asia, kun ihminen on viimeisiä hetkiään elämässä. Haluaisin kysyä: Kuinka tähän on mietitty panostuksia? Onko mitään uutta siihen luvassa?

17.48 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! No, annetaan vielä vähän kiitosta. Annetaan kiitosta koronatestien korvauksesta myös yksityiselle. Se on erittäin tervetullut asia.

Olette tänään päättäneet poistaa yli 55-vuotiailta työntekijöiltä eläkeputken. Kysyisin teiltä, arvoisa ministeri: millä tavalla se kohtelee yli 55-vuotiaita työntekijöitä? Monet voivat olla huolissaan, mitä heille käy esimerkiksi tämän muutoksen myötä.

Mutta sitten vähän kyllä moitteita. Mikä ihme tällä hallituksella on terapiatakuuta vastaan? Miksi se ei etene? Kun nuoren mieli murtuu, silloin pitäisi hoitoon päästä, ja terapiatakuu olisi siihen tehokas.

Viimeisenä tietysti huoli tästä sote-uudistuksesta: Miksi te päädyitte malliin, jossa menee miljardi lisää rahaa mutta ei lääkäreihin, ei lisähoitajiin, ei parempaan hoivaan vaan ainoastaan lisähallintoon? Onko tässä mitään järkeä?

17.49 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt on pakko tässä kiittää vielä kun mahdollisuus on, että on aivan mahtavaa, että kunnat ovat saaneet sen rahoituksen, mitä tämä korona vaatii. Ja heillä on nyt tiedossa, että se tuki ei ole loppunut, vaan että se myös tulee.

Mutta sitten tulee kritiikkiä vähän tuolta yksityisten hoivapalveluiden osalta, että kun sitä rahaa on mennyt kunnille, niin kuntien pitäisi yhtä lailla olla myös sitten yksityisten hoivapalvelujen osalta kustantamassa näitä maskeja. Nyt tarvittaisiin semmoinen mahtikäsky, että nyt tämä asia pitää hoitaa, koska kyllä meidän pitää nähdä, että niilläkin käsillä, jotka ovat siellä yksityisellä puolella ja hoitavat meidän vanhuksia, kuuluu olla samanlainen oikeutus niihin ison maskimäärän ja suojavälineiden korvauksiin, joihinka kuitenkin on satsattu rahaa. Nyt se pitää saada kohdennettua.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

17.50 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on täällä eduskunnassa keskusteltu viimeisten viikkojen aikana oikeastaan todella paljon meidän nuorten pahoinvoinnista, joka on ilmentynyt viime aikoina väkivaltaisena käyttäytymisenä. Ja eilen tietysti sisäministeriön pääluokan alla kun keskusteltiin, niin monta kertaa se keskustelu menee siihen, miten poliisivoimia lisätään ja miten me järjestyksen valvontaa lisäämme ja muuta kaikkea, kun ne syyt ovat ihan jossain muualla ja juurisyyssä, joista sitten tämä väkivaltainen käyttäytyminen kumpuaa.

Yksi asia, mikä tietysti puhuttaa tähän liittyen, on nuorten päihteidenkäyttö ja alaikäisten päihteidenkäyttö, joka jatkaa kasvamistaan. Ja monta kertaa me puhumme niistä mielenterveysongelmista ehkä enemmän kuin siitä päihdepuolesta. Hallitusohjelmassa on kirjaus alaikäisten päihdepalveluiden turvaamisesta, ja haluaisinkin kysyä siitä, miten on karotettu, missä tilanteessa meillä kunnissa tässä asiassa ollaan, ja mitä sille ollaan oikeasti tekemässä.

17.51 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisin kysynyt, arvoisa ministeri Pekonen, vielä tästä taksilain kilpailutuksesta sen verran, että on tullut huolestuttavaa tietoa siitä, että esimerkiksi Taksi Helsinki hävisi kilpailutuksen näistä Kela-kyydeistä sillä perusteella, että heidän tarjouksensa oli liian edullinen. Tosiaan se oli edullinen, se oli jotakin 40 prosenttia edullisempi kuin toisen, mutta tässä tilanteessa, kun kuljettajat tie-naavat muutaman kymppin päivässä, jos sitäköön, Taksi Helsinki katsoo parhaaksensa laittaa hinnan niin alas, että ne kymmeniä vuosia alalla olleet saisivat työtä. Ja nyt heidät vain tiputettiin pois tuosta vain, ja perustelu oli mielestäni erittäin huono tässä tilanteessa. Aiotteko korjata tämä virheen, mikä Kelassa on tehty? Itse siellä hallintoneuvoston jäsenenä en voi tällaista menettelyä hyväksyä.

Itse kysymys, johon äsken en saanut vastausta, koskee myös tätä tartuntalakia. Voimassa olevan tartuntalain mukaan eristettynä oleva voidaan lääkittää tahdonvastaisesti. Tämä nykyinen tartuntalaki pitää sisällään myös sellaisen mahdollisuuden, että karanteeni tai eristys voidaan toteuttaa tahdonvastaisesti, ei ainoastaan [Puhemies koputtaa] sairaalle vaan myös niille, joiden oletetaan olevan sairaana, esimerkiksi vaikkapa altistumisen johdosta. Onko tämä [Puhemies: Aika!] teidän mielestänne oikea linja, että voidaan jopa näin järeitä toimia käyttää henkilöille, joista ei tiedetä, ovatko he sairaita?

17.53 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toisena kysymyksenä haluaisin esittää tämän perusturvan tason nostamisen aikataulun. Laskelmien ja arvion mukaan perusturvan taso on noin 300 euroa liian pieni suhteessa elinkustannusten nousuun. Laskelma perustuu ajatukseen, että koko ajanjaksolla vuodesta 1995 vuoteen 2018 eriarvoisuus on kasvanut. Hallituksen tavoite, jota tuen, on hyvä: että eriarvoisuuskehitys pysähtyy. Kysyn nyt: olisiko mahdollista esimerkiksi tässä, kun sosiaaliturvauudistus on parhaillaan työn alla, ikään kuin valmistelevana työnä esimerkiksi perustaa parlamentaarinen työryhmä, joka käsittelee tätä asiaa niin, että tämä perusturvan taso saataisiin vastaamaan elinkustannusten nousua ja se tulisi sille tasolle, että esimerkiksi nämä leipäjonot tulisivat tarpeettomiksi?

17.54 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lienee tullut selväksi, että jostain syystä pidän numeroista, ja minulla on tässä yksi ilouutinen vielä edelleen kerrottavana. Oma laskelmani osoittaa, että kun olemme varanneet ensi vuodelle 1,6 miljardia

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

euroa kuntien tukemiseen koronakriisin hoidossa ja siitä ymmärtääkseni 1,4 miljardia on tarkoitettu testien tekemiseen — ensimmäiseen miljoonaan testiin Suomessa kului aikaa maaliskuusta lokakuuhun, toiset miljoona testiä tehtiin loka—marraskuussa kahden kuukauden aikana — niin nyt tuo määräraha riittää ensi vuodelle siihen, että tehtäisiin noin miljoona testiä kuukaudessa, siis 30 000 päivässä, ja sillä keskimääräisellä kustannuksella juuri tällainen määrä pystytään tekemään. Nyt jos kuitenkin saamme rokotuksen hoidettua ja meillä tulee ensi vuonna mahdollisesti rauhoittumaan, ainakin loppuvuonna, tämä koronatilanne, niin vapautuuko tästä määrärahaa, jonka voimme käyttää joihinkin muihin tarkoituksiin?

17.55 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Virta nosti tässä aikaisemmin esille nämä päihdeongelmaiset ja heidän omaisensa. On hyvä, että heihin on tehty näitä satsauksia.

Sitten kysyisin siitä, kun meillä on tämä kansallinen päihdestrategia vuodelta 1997, mutta tässähän on 20 vuoden aikana maailma muuttunut aika kovastikin — esimerkiksi päihteidenkäyttöpainopiste on muuttunut kovastikin, hoitolinjaukset ovat tulleet toisenlaisiksi — joten näkisin myös hyvin tarpeellisena, että omaiset huomioitaisiin entistä väkevämmin. Kysyisinkin sitä, onko näköpiirissä, että tämä kansallinen päihdestrategia päivitetäisiin jollekin ajalle.

17.56 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hallitukselta aina ministeriöineen ja virkamiehineen iso ponnistus, että myös sote-uudistus sekä rakenne- että sisältöuudistuksineen saadaan etenemään tämänkin vaikean vuoden keskellä, sillä nyt varmasti vielä enemmän tarvitaan sellaisia rakenteita ja sisältöjä, että jokainen sitä apua saa. Me tiedämme, että hoitojonot ja hoitovelka kasvavat jatkuvasti päivä päivältä ja työvuoro työvuorolta. Onkin äärettömän tärkeää, että kun näitä hoitojonoja lähdetään nyt purkamaan, niin se tehdään kohdennetusti mahdollisimman järkevästi ja hyödyntäen moniammatillista kenttää, joka tuolla työtä tekee.

Kiitoksen arvoista on myös se, että palveluja viedään enemmän siihen suuntaan, että apua saa sieltä yhdeltä luukulta, ja erityisesti lasten ja nuorten ja perheiden kohdalla tämä korostuu. Kysyisinkin arvon ministereiltä: miten perhekeskusmallin edistäminen ja kehittäminen tällä hetkellä edistyvät?

17.57 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liityn myös tähän kiitoksien antajien joukkoon tällä toisella kierroksella ja haluan kiittää ministereitä ja erityisesti hallitusta siitä, että iäkkäiden palveluiden parantamiseksi on nyt ryhdytty useisiin toimenpiteisiin. Muun muassa ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksella varmistetaan nyt, että välittömään asiakastyöhön on käytettävissä asiakkaiden tarpeita vastaava henkilöresurssi, ja kuten ministeri Kiuru tässä edellisessä puheenvuorossa sanoi, niin tähän ei pääty tähän vaan vanhuspalvelujen uudistaminen jatkuu, ja uudistuksen toisen vaiheen teema painottuu justiin muun muassa kotihoidon ja omaishoidon kehittämiseen, mikä on erityisen tärkeää.

Haluan myös yhtyä edustaja Laukkasen ja Werningin antamiin kiitoksiin siitä, että tämä rahapelituottojen laskun aiheuttama leikkaus kompensoidaan nyt kansalaisjärjestöille, mutta haluaisin tähän loppuun kysyä ministeri Pekoselta, onko nyt suunnitelmia, mitenkä tästä mennään eteenpäin. Tämähän ei nyt vielä riitä, vaan pitää löytää vielä entistä, [Puhe-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

mies koputtaa] voisiko sanoa, kattavampi järjestelmä, millä rahoitetaan näitä kansalaisjärjestöjä tulevaisuudessa.

17.58 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten on tullut ilmi, tässä esityksessä näkyvät nimenomaan ihminen ja inhimillisyys, ja täytyy sanoa, että politiikalla on merkitystä, koska toisenlaisiakin esityksiä täällä salissa on nähty.

Itse kiinnittäisin kanssa huomiota tähän vanhuspalvelulain uudistamiseen. Tässä on vuosikaudet vain heikennetty, ja siinä mielessä on äärettömän tärkeää, että ensimmäistä kertaa saadaan merkittäviä panostuksia sinne ympärivuorokautiseen hoitoon. Kuten edustaja Berg tässä mainitsi, saadaan nimenomaan lisää henkilökuntaa ja työnjakoa selkiytettyä.

Tässä tuotiin esille myös tämä kotihoidon vahvistaminen, ja mielestäni oli hyvä, että, ministeri, toitte esille, että nyt tässä toisessa osassa sitä vahvistetaan. Ja tästä omaishoidosta, mikä täällä salissakin on ollut keskustelussa, itse ajattelisin niin, että nyt kun kunnat ja kuntayhtymät järjestävät ja tuottavat sitä ja luku on sadoissa, niin nyt kuitenkin, kun hyvinvointi-alueet, vain reilu parikymmentä, tätä hoitavat, jo siinä pystytään selkeyttämään näitä kriteerejä ja muuta. Näettekö, että myös tällä tavalla voidaan parantaa omaishoitajien asemaa?

17.59 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän valiokuntaa erittäin ansiokkaasta mietinnöstä ja näistä poiminnoista. Valiokunta kohdentaa lisäämäärärahoja sote-alan laaturekistereille. Näen sen erittäin tärkeänä, sillä laaturekistereiden avulla voidaan parantaa potilasturvallisuutta ja antaa työkaluja tiedolla johtamiselle. Olisi tärkeää, että jatkossa toiminnan rahoitus saataisiin pysyväälle pohjalle. On ongelmallista, jos tällaista tärkeää perustoimintaa rahoitetaan tämäntyyppisellä epäjatkuvalle tavalla, joten kysyisin ministeriltä: onko mahdollisuuksia siirtää tätä perustoiminnan rahoituksen alaisuuteen?

Valiokunta nostaa esille päihteitä käyttävät äidit ja korostaa, että palveluihin on varattava riittävät resurssit, ja hallitus onkin niitä lisäresursoinut. Tämä on ihmisryhmä, jonka palveluiden erityisesti toivoisi olevan kunnossa. Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kiinnitettiin huomiota samaan ihmisryhmään ja päädyttiin asiakasmaksulainsäädännön uudistuksen yhteydessä poistamaan päihteitä käyttävien raskaana olevien poliklinikkamaksut. [Puhemies koputtaa] Toivon, että tämän palvelusegmentin huomiota jatketaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten ministerit, kummallekin noin 3 minuutin vastaus.

18.01 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Koskiselle vastaan tästä keliakiakorvauksesta. Käsittelin sitä tuossa aloituspuheenvuorossani, mutta totean vielä, että hallitusohjelman mukaisesti hallitus on siis tehnyt selvityksen siitä keliakiakorvauksen palauttamisesta ja se saatiin valmiiksi lokakuun loppuun. Ja ehkä täytyy todeta, että vaikka voisi kuulostaa yksinkertaiselta vain palauttaa jokin keliakiakorvaus, niin se vaatisi lainsäädäntömuutoksen tämän meidän selvityksen mukaan, joten ihan yksinkertaisesta toimesta ei sikäli ole kysymys. Mutta kuten tosiaan valiokuntakäsittelyssä nostettiin esille, tämän keliakiakorvauksen palauttamista tarkastellaan edelleen, ja tämä asia otetaan huomioon kevään 2021 kehysvalmistelun yhteydessä.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Edustaja Heinonen kysyi eläkeputkesta. Hän ei ole täällä salissa — ehkä hän on siirtynyt seuraamaan viisikon tiedotustilaisuutta liittyen eläkeputkeen, joka on juuri nyt alkanut.

Edustaja Laukkanen otti esiin perusturvan tason, joka on liian matala — siitä Suomi on saanut myöskin huomautuksia. Hallitushan tarkastelee vuosittain mahdollisuuksia tehdä lisäpanostuksia köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseksi. Pidän hyvänä tätä edustaja Laukkasen esiin nostamaa ajatusta siitä, että perusturvan korottamisen mahdollisuuksia pohdittaisiin laajemmin esimerkiksi tämän parlamentaarisen sosiaaliturvakomitean yhteydessä, mutta en näe tarpeelliseksi perustaa mitään uutta komiteaa tai ryhmää tämän asian ympärille.

Edustaja Niikolle totean, että kuten aikaisemminkin totesin, tuo taksilaki ei tähän budjettikeskusteluun kuulu, ja palaamme siihen asiaan. Tämä asia on meillä selvittelyssä tällä hetkellä ministeriössä, ja suoraan sanon, että en osaa vastata tähän edustajan esittämään kysymykseen tällä hetkellä, mutta palaan tähän sitten myöhemmin. — Kiitos.

18.03 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Aloitetaan tällä kertaa noista päihdepalveluista. Käytännössä meillä on tarkoituksena uudistaa lainsäädäntöä myös päihdepalveluiden puolelta, ja minusta nämä keskustelunavaukset, joita teitte, ovat erittäin kannatettavia. On pakko sanoa, että emme ole vielä ehtineet. Minä olen myös luvannut, että me käymme laajasti alan kanssa keskustelua pyöreän pöydän merkeissä, ja siitä sitten lähdetään tähän uudistustyöhön. Me emme ole pystyneet vielä aloittamaan tätä kokonaisuutta, mutta se on tulossa. Tämä on vakava juttu. Minun on sanottava, että me olemme hyvin pirstaleisen palvelumaailman keskellä eläneet kaikki nämä vuodet, ja päihdepalvelut toimivat tässä maassa hälyttävällä tavalla. Se on ihan aidosti aihe, josta meidän täytyy pystyä oppimaan.

Ja edustaja Viljanen kysyi vielä tähän liittyen, että entäs nämä alaikäisten päihdepalvelut. Olen tässä salissa monta kertaa sanonut, että osa ei edes tunnusta, että alaikäiset tarvitsevat päihdepalveluja. Tämä on niin vakava asia, että jos me aiomme saada lastensuojelun asiakkaiden asiat kuntoon, niin meidän on tunnustettava, että maailma on, kuulkaas velisemme, muuttunut, ja näihin on vain lähdettävä hakemaan ratkaisuja.

Edustaja Nurminen kysyi tästä omaishoitajien aseman parantamisesta, että miten se liittyy myöskin sote-uudistukseen. Kyllä se liittyy: 22 yhdenvertaista aluetta, joita myöskin strategisesti tullaan tällä rahoituksella ohjaamaan. Minä uskon, että käy niin kuin edustaja Nurminen totesi, että kyllä yhdenvertaisuus lisääntyy. Nyt tämä on täysin järjestäjistä riippuvaa, 195 järjestäjää, ja kirjo on kyllä monenlainen. Uskon, että ainakin maakunnallisesti tähän tulee parannusta, siis siihen yhteiseen linjaan.

Mitä tulee tähän kysymykseen ruoka-avusta, niin haluan siitä myös sanoa, että minusta on hyvä, että me otamme yhdessä tämän ruoka-avun käsittelyyn. Edustaja Laukkaselle totean, että esimerkiksi te olette tehnyt tässä ansiokasta työtä. Minusta sellainen fiksu asenne tässä on nimenomaan se, että meillä on ollut rahoitusta ruoka-apuun, mutta kaikkea rahaa ei ole vielääkään saatu menemään, 332 000 on vasta jaettu tästä kierroksesta, mikä selittää sitä, että jouduin aprikoimaan, laitetaanko jo uusi erä hakuun ennen kuin on vanhaakaan jaettu. Tämä on ihan näin. Samaan aikaan olemme ajatelleet, että me kuitenkin laittaisimme tämän erän nyt tässä kevään aikana hakuun, niin kuin tässä myöskin jaosto toivoi.

Ja tämä on vaikea kysymys, mistä sitä ruokaa saadaan, miten EU:n ruoka-apu saadaan varmistettua jatkossakin ja miten hävikkiruokan vähetessä tämä koko toiminta pystyy jatkamaan, ja millä tavalla me opimme siitä, mitä tähän asti on tehty. Eli tämä selvitys on olen-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

nainen, ja se valmistuu ihan näinä viikkoina. Kyllä siinä on paljon vielä mietittävää, ja minusta se on myös asia, mistä pitää käydä keskustelua.

Valiokunnan puheenjohtaja Lohi nosti tämän palveluiden viivästymisen ja hoitovelan ja palveluvelan esiin, ja tässä on kyllä sellainen asia, niin kuin tuossa kyselytunnilla jo totesin, että meidän pitää pystyä myös katsomaan näitä kapeikkoja. Yksi asia on se, että meillä on kasvanut ihan valtavasti erikoissairaanhoidon mielenterveyspalveluiden tarve. Meillä ihan pursuaa, tiedätekö, tämä väkimäärä, jolla on palveluiden tarvetta, ja se on varmasti yksi tämän koronan ihan kriittisiä juttuja. Se on johtanut siihen, että kun peruspalveluita ei paikoitellen näille ole, niin sitten väki ohjautuu erikoissairaanhoidon, ja sieltä alkaa loppua resurssi kesken. — Että kyllä tässä on paljon tekemistä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja sitten siirrytään puhujalistaan.

18.06 Heidi Viljanen sd: Arvoisa puhemies! Ensi vuoden talousarviota on laadittu hyvin poikkeuksellisissa oloissa, ja luonnollisesti sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala on koronapandemian kannalta kaikkein keskeisin sektori taistelussa itse virusta vastaan mutta erittäin tärkeässä roolissa myös reagoinnissa viruksen aiheuttamiin seurauksiin sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Selvitäksemme parhaillaan käynnissä olevasta kamppailusta koronaviruksen kanssa on koronatoimien tehokkuus keskeisessä roolissa. Testaamiseen, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilaiden hoitoon, matkustamisen terveysturvallisuuteen sekä rokotteeseen liittyvät menot on hallitus sitoutunut korvaamaan kunnille ja sairaanhoitopiireille täysimääräisesti. Nämä menot korvataan kehyksen ulkopuolisina menoina niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät.

Koronaepidemiaan varauduttaessa jouduttiin kiireetöntä hoitoa terveydenhuoltojärjestelmässämme rajoittamaan, ettei ajauduttaisi palvelujärjestelmän ylikuormittumiseen, ja toisaalta haluttiin varmistaa potilaiden mahdollisimman hyvä hoito. Tästä on seurannut luonnollisesti hoitoonpääsyn heikentymistä ja hoitojonojen pidentymistä. On tärkeää, että hallitus on sitoutunut purkamaan hoito- ja palveluvelkaa 450 miljoonalla vuosina 2021—23.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnitti omassa lausunnossaan huomiota monien potilasryhmien tutkimuksen ja hoidon aloituksen viivästymiseen, joka voi huonontaa hoidon lopullista tulosta ja siten aiheuttaa inhimillistä kärsimystä mutta myös raskaampien ja kalimpien hoitojen tarvetta ja siitä syntyviä lisäkuluja.

Lasten ja nuorten hyvinvointi on turvattava aina, mutta tämänkaltaisessa kriisitilanteessa on erityiselle huolelle aivan erityinen aiheensa. Koronaepidemia on vaikuttanut kielteisesti monien lasten, nuorten ja perheiden elämään, ja etenkin perheiden eriarvoisuus on lisääntynyt. Monien palveluiden saatavuus ja käyttö on heikentynyt: esimerkiksi neuvoloissa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa jäi maaliskuun—elokuun aikana yli puoli miljoonaa vastaanottokäyntiä käyttämättä. Alaikäisten patoutunut avuntarve on syksyn aikana alkanut purkautua myös lastensuojeluun, ja tämä kehitys tulee eittämättä jatkumaan.

Kunnille vuoden 2020 aikana lisätalousarvioissa osoitetut lisäresurssit erityisesti lasten, nuorten ja perheiden palveluihin ovat tulleet todella tarpeeseen. Lastensuojelu on jo ennestään varsin kuormittunut. Asiakasmäärät ovat liian suuria, ja pulaa sosiaalityöntekijöistä on kaikkialla. On erittäin tärkeää, että talousarviossa on huomioitu lastensuojelun valvonnan tarpeen lisääntyminen, mutta edelleen on kiinnitettävä erityistä huomiota ennaltaeh-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

käisevien palveluiden riittävään resursointiin. Koronakriisillä on kauaskantoisia vaikutuksia lasten ja nuorten elämään. Tarvitaan kokonaisvaltainen suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Tällä viikolla kävimme tässä salissa kauan odotetun sote-uudistuksen lähetekeskustelun. Uudistuksessa perustason palveluihin panostetaan voimakkaasti ja palveluita kehitetään niin, että kansalaisten yhdenvertaisuus palveluiden saatavuudessa ja saavutettavuudessa toteutuisi. Palvelujärjestelmän kehittämisen 128 miljoonan euron määrärahoista suurin osa käytetäänkin tulevaisuuden sote-keskus -ohjelmaan, joka on koko sote-uudistuksen keskiössä. Lisäksi 4 miljoonaa käytetään kuntoutuksen kehittämiseen sekä 1,4 miljoonaa työkykyohjelman resursointiin.

Samalla kun sote-uudistusta tehdään peruspalveluja ja hoitoonpääsyä kehittäen, on syytä kehittää myös perustason mielenterveyspalveluja, joissa on tällä hetkellä merkittäviä puutteita. Erityisesti lasten ja nuorten mielenterveyspalveluista tulee huolehtia. On arvioitu, että mielenterveyden ongelmien suorat ja epäsuorat kustannukset Suomessa ovat noin 11 miljardia euroa vuodessa. Näiden ongelmien hoitamattomuuteen meillä ei ole varaa. Varaa ei ole myöskään enää päihdeongelmien hoitamattomuuteen. Sote-uudistuksessa tärkeää on, että ihminen saa apua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa peruspalveluissa. Kun hoito ei viivästy, myös euroja säästyy.

Koska kiirehdin tätä puhetta, niin käytän vielä tilaisuuden myös minäkin tässä ja kiitän ministereitä. Olette tehneet kovaa työtä tänä vuonna koronaepidemian hoidossa, ja ne panostukset ja satsaukset ovat kyllä lämpimän kiitoksen arvoisia.

18.11 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Tänä poikkeuksellisenä vuonna 2020, jota varmaan tullaan historiankirjoissa nimittämään koronan vuodeksi, on monista ammattikunnista nimenomaan hoitoalan henkilökunta joutunut taistelemaan virusta vastaan etulinjassa, ja heille kuuluu iso kiitos siitä. Korona on vaikuttanut talouteemme ja elinkeinoelämäämme ja on aiheuttanut kunnille ja sairaanhoitopiireille merkittäviä menolisiä, joista ne eivät ikinä selviäisi ilman valtion auttavaa kättä.

Korona tulee varjostamaan myös vuotta 2021, joten on kuntien ja sairaanhoitopiirien kannalta ensiarvoisen tärkeää, että hallitus on sitoutunut korvaamaan koronaan liittyvät kustannukset, joita on syntynyt testaukseen, jäljittämiseen, karanteeneihin, potilaiden hoitoon, matkustamisen terveysturvallisuuteen sekä rokotteeseen liittyvien menojen muodossa. Kyseiset menot korvataan täysimääräisesti kehyksen ulkopuolisina menoina niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano vaativat. Kyseisen momentin määrärahasi on kirjattu 1,6 miljardia euroa, josta 1,4 miljardia euroa on osoitettu koronaviruksen testaukseen sekä jäljittämiseen ja 30 miljoonaa euroa koronaviruksen testausteknologiaan. Määrärahasta on myös korvamerkitty 30 miljoonaa euroa rajanylityspaikkojen terveysturvallisuuden vahvistamiseen ja 200 miljoonaa euroa kuntien, kuntayhtymien ja Ahvenanmaan maakunnan muiden välittömien koronakustannusten korvaamiseen.

Myös me kansalaiset pystymme omalla käytöksellämme vaikuttamaan siihen, että koronakompensaatiota ei tarvitse kasvattaa. Toivotaan, että tautitilanne hellittää seuraavien 10 viikon aikana. Ratkaisevaa hoitokapasiteetin kannalta on esimerkiksi joulunaika, joka on perinteisesti ollut yhteen kokoontumisen aikaa. Nyt joulu suositellaan tartuntojen välttämiseksi vietettäväksi niiden henkilöiden kanssa, jotka ovat samaa perhettä ja taloutta.

Vaikka korona on sosiaali- ja terveysministeriön toimialalla kaikkea läpäisevä teema, on tärkeää, että poikkeusaikana syntyneitä hoitojonoja puretaan. Hallitus aloittaa monivuoti-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

sen hoito- ja palveluvelan purkamiseen kohdentuvan, sote-palveluiden saatavuutta tukevan uudistuskokonaisuuden valmistelun. Kaiken kaikkiaan hoito- ja palveluvelkaa on sitouduttu purkamaan 450 miljoonan euron kokonaisuudella vuosina 2021–2023.

Arvoisa puhemies! Eräitä merkittävimpiä Marinin hallituksen tähänastisia saavutuksia on hoitajamitoitusta määrittävän vanhuspalvelulain hyväksyminen tämän vuoden kesäkuussa. Ensi vuonna alkaa hoitajamitoituksen asteittainen voimaantulo. Iäkkäiden palvelujen parantamiseksi on ryhdytty useisiin toimenpiteisiin. Muun muassa ympärivuorokautisen hoidon henkilöstön mitoitusta koskeva lainmuutos astui voimaan tämän vuoden lokakuussa, josta lähtien henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,5 työntekijää asiakasta kohti. Henkilöstömitoitus vähintään 0,7:stä työntekijästä asiakasta kohden tulee täysimääräisesti voimaan huhtikuun alussa 2023. Tämän vuoden lokakuussa tulivat voimaan myös säännökset välittömän asiakastyön ja välillisen työn erottamisesta sekä henkilöstön rakenteesta ja osaamisesta. Näin varmistetaan, että välittömään asiakastyöhön on käytettävissä asiakkaiden tarpeita vastaava henkilöstöresurssi.

Iäkkäiden henkilöiden tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon henkilöstömitoituksen vuoksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta korotetaan ensi vuonna 52,8 miljoonalla eurolla. Tyytyväisyyttä herättävät vuosille 2020–2023 laadittu laatusuositus sekä ikäohjelma, jotka käsittelevät muun muassa toimintakykyisen ikääntymisen turvaamista, ikäystävällistä asumista sekä asiakaslähtöisesti toteutettuja palveluja. Vanhuspalvelujen uudistamisen toisen vaiheen teemat painottuvat muun muassa kotihoidon ja omaishoidon kehittämiseen, johon momentin määrärahasta on varattu 22 miljoonaa euroa. Valiokunta pitää näitä painopisteitä perusteltuina ja korostaa, että jatkovalmistelussa varmistetaan kuntien mahdollisuudet suoriutua tehtävistään.

Arvoisa puhemies! Omaishoidon merkitys kasvaa nykyisestä. Omaishoitajien tukipalvelut ja jaksamisen muu tuki pitää saada kunnissa kuntoon, jotta he jaksaisivat tehdä tärkeää työtään ja hoitaa omaisiaan.

18.16 Sofia Virta vihr: Arvoisa herra puhemies! Kun me aikuiset kuvailimme tätä kulu- nutta vuotta, se on meistä monelle koronavuosi. Se on vuosi, jolloin yrityksiä kaatui, työ- paikkoja menetettiin, terveydenhoitokapasiteetti ja henkilöstömme olivat ääriarjoilla ja sekä yhteisöt että yksilöt kohtasivat menetyksiä eri muodoissa. Mutta uskon, että jos lap- semme kuvailisivat tätä vuotta, niin kertomuksiin mahtuisi aika paljon muutakin. Siellä pu- huttaisiin varmaan aina hiekkalinnoista piparkakku-ukkoihin.

Meidän onkin hyvä muistaa, että tämä vuosi ei ole vain koronavuosi vaan se on pala lap- suutta, aikaa, jota ei voi myöhemmin korvata. Tuo lapsuus rakentuu aina siellä meidän ai- kuisten arjessa, ja silloin kun meidän aikuisten arki syystä tai toisesta järkkyy, ovat lapset täysin riippuvaisia siitä, miten meidät aikuiset saadaan pysymään jaloillaan, miten meidän aikuisten voimavaroja vahvistetaan, jotta me aikuiset kykenemme kohtaamaan jokaisen lapsen, tukemaan heidän tarpeitaan ja turvaamaan sitä kaikkein tärkeintä, heidän lapsuut- taan. Sen takia nyt esimerkiksi panostukset sosiaaliturvaan ja yleisesti sosiaali- ja terveys- palveluihin ovat äärettömän tärkeitä jokaisen lapsuuden kannalta.

Olemme varmasti kaikki tässä salissa yhtä mieltä siitä, että koronakriisi ei saa jättää var- joa yhdenkään lapsen lapsuuden ylle. Kriisin aikana tehdyt panostukset lapsiin ja nuoriin ovat korvaamattomia, mutta ne eivät vielä riitä sellaisinaan.

Monien palveluiden saatavuus ja käyttö on heikentynyt, ja arviolta esimerkiksi äitiys- ja lastenneuvoloissa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa jäi tämän vuoden maalīs—

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

huhtikuussa puuttumaan lähes 590 000 vastaanottokäyntiä. Se on 590 000 mahdollisuutta vähemmän kohdata ja kysyä, miten jaksatte, kohdata, tarjota apua ja huomata lapsen mahdollinen hätä.

Me tiedämme, että alaikäisten patoutunut avuntarve on syksyn aikana odotetusti alkanut purkautumaan lastensuojeluun, aivan kuten edustaja Viljanen puheenvuorossaan toi esiin. Me myös tiedämme, että tämän kriisin vaikutukset tulevat lasten ja nuorten kautta kokonaisuudessaan näkyviin vasta paljon, paljon, mahdollisesti jopa vuosia myöhemmin. Sanotaan, että lapset ja nuoret purkavat pahaa oloaan silloin, kun sille muodostuu tilaa. Jos kotona vanhempi tai vanhemmat voivat huonosti, jää lapselle helposti hiljainen huolenkantaajan rooli. Jos kotona korkki aukeaa, jää lapselle tehtäväksi vain selviytyä.

Meillä on velvollisuus pitää huolta siitä, että vanhemmuuden tuki toteutuu kriisienkin keskellä ja että esimerkiksi aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelut toimivat saumattomina ketjuina ja että lasten ja nuorten asema niissä huomioidaan. Silloin kun ne omat voimavarat eivät siellä kotona riitä, on äärettömän suurta rohkeutta hakea apua kodin ulkopuolelta. Kun tuo kynnys avun hakemiseen on ylitetty, on meidän päättäjinä pidettävä huolta siitä, että apua silloin myös saa ja että sitä saa riittävän nopeasti.

Lasten ja nuorten kanssa työskentelevät tahot tekevät korvaamatonta työtä, ja heidän resurssiensa vahvistaminen on tärkeää. Talousarviossa ensi vuodelle tehtävät lisäykset lastensuojeluun ja sen valvonnan voimavaroihin ovat kiittämisen arvoisia, samoin päätökset yhä parantaa ja arvioida maamme turvakotiverkoston riittävyttä, sillä on aivan selvää, että tässä maassa jokaisella tulee olla paikka, johon matalalla kynnyksellä ja helpolla saavutettavuudella voi hakeutua silloin, kun koti ei ole turvallinen.

Arvoisa puhemies! Julkisten palveluiden rinnalla järjestöillä on aivan uniikki paikkansa avuntarjoajina, ja päätökset turvata järjestöjen toiminta ensi vuodelle ovat korvaamattomia. On aivan selvää, että jatkossa meidän tulee kuitenkin löytää aidosti niin taloudellisesti kuin eettisesti kestävämmät keinot rahoittaa tätä tärkeää esimerkiksi sote-järjestöjen kenttää.

Ja lapsuuden turvaamista, sitä ei voi koskaan sortua tarkastelemaan vain yhden hallinnonalan tai ministeriön alla. Se on yli sektorirajojen ja hallintorajojen tehtävää työtä. Kentän ammattilaiset osaavat jo monin paikoin erittäin hyvin tuon moniammatillisen työteen, mutta välillä tuntuu, että meillä päättäjillä on yhä vielä harjoiteltavaa sen käsittämisessä, miten monet päätökset ja miten monilla hallinnonaloilla lapsuuden rakentumiseen todellisuudessa vaikuttavat. Tämän tueksi olisikin äärettömän tärkeää saada jatkossa yhä vankemmin mukaan lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi.

Haluan vielä aivan lopuksi kiittää valiokuntaa äärettömän tärkeistä päätöksistä lisätä rahaa lähi- ja perheväkivallan torjuntaan sekä tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen estämisen toimeenpano-ohjelman edistämiseen. Nämä lisäykset eivät vielä yksinään riitä torjumaan näitä järkyttäviä ilmiöitä kokonaisuudessaan, mutta suunta on nyt oikea.

18.20 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa herra puhemies! Meillä kaikilla on oikeus hyvään mielenterveyteen. Tämän pitäisi olla itsestäänselvyys. Tämä oikeus ei valitettavasti kuitenkaan voi toteutua, ellei asialle myös tehdä jotain. Erittäin huolestuttavaa on, että tänä päivänä tilanne on kuitenkin se, että mielenterveyden ongelmat ovat nousseet yleisimmäksi työkyvyttömyyden syyksi. Jonot ovat pitkiä, eikä mielenterveyspalveluita ole läheskään aina saatavilla niitä tarvittaessa. Mikäli palveluita ei ole saatavissa tai jonot ovat kohtuuttoman pitkiä, ongelmat jäävät hoitamatta ja ne pahenevat entisestään: työpoissaolot lisää-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

tyvät, syrjäytymisriski kasvaa, yhä useammat joutuvat turvautumaan kalliiseen erikoissairaanhoidon, ja tilanteen pidentyessä ja jatkuessa inhimillinen kärsimys pahenee. Läheisen sairastuessa myös monen muun elämä muuttuu.

Arvoisa puhemies! Ennen koronaakin nuorten mielenterveysongelmat olivat lisääntyneet, nuorten ja lasten masennuslääkkeiden käyttö lähes kaksinkertaistunut ja nuorten itsemurhatilastot todella järkyttävällä tasolla. Nämä nuoret ansaitsevat ja tarvitsevat hoitoa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Yksilötason tragedioiden lisäksi kysymys on myös valtavasta taloudellisesta kysymyksestä. OECD:n arvioiden mukaan Suomessa mielenterveyden häiriöiden kokonaiskustannukset ovat noin 11 miljardia vuodessa. Panostamalla matalan kynnyksen palveluihin ja varhaiseen puuttumiseen hyötyisimme siis niin yksilön kuin yhteiskuntamme tasolla.

Terapiatakuu-kansalaisaloitteella juuri tähän olisi tarkoitus puuttua, ja sen toteutuessa hoidon tarve arvioitaisiin heti ja tarvittava hoito olisi aloitettava kuukauden sisällä. Tämän toteuttamiseksi olemme kokoomuksessa esittäneet vaihtoehtobudjetissamme vaadittavaa 35 miljoonan euron pysyvää rahoitusta terapiatakuun toteuttamiseksi. Kansalaisaloite on annettu eduskunnalle jo yli vuosi sitten, ja asia ei vain tunnu edistyvän, eikä rahoitusta hallituksen taholta tunnu löytyvän millään, vaikka tänä vuonna rahaa on tuntunut kaikkeen muuhun riittävän. Tämä on valitettava tilanne erityisesti tällaisena aikana, kun mielenterveysongelmat vain kasvavat entisestään. Tässä tilanteessa meillä ei ole varaa odottaa hallituskauden lopulla valmistuvaa hoitotakuuta. — Kiitos.

18.23 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Kysyin tuossa jo ministereiltä, että mitähän kehuttavaa vielä keksisin — pajatso on aika lailla tyhjä. [Naurua] Tällä hetkellä hyvälle hallitukselle ja hyvälle ministereille tietysti ne kiitokset kuuluvatkin.

Nostan kuitenkin muutaman itselleni tärkeän asian, jotka liittyvät sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan. Tässä edellä kuultiin tärkeitä näkemyksiä siitä lasten ja nuorten osalta. Me olemme voineet seurata trendiä, joka on kehittynyt nuorten alkoholinkäytön osalta erittäin positiiviseen suuntaan, mutta ehkä meillä on liiaksi jäänyt huomioimatta se, että niiden tilalla on muita päihteitä, päihteitä, jotka aiheuttavat paljon enemmän ja vielä vakavampaa haittaa nuorille ja nuorten mielelle sekä yhteiskunnalle väkivalta- ja omaisuusrikkoksina. Eli meidän on huomattavasti nopeammin pystyttävä tarttumaan nuorten ongelmiin, ja pitää edelleen kehittää meidän neuvolatoimintaa niin, että olemme perheiden tukena, jotta pystytään tarttumaan aikaisessa vaiheessa näihin ongelmiin, joita nuorilla on.

Ministereiltä haluaisin kysyä erityisesti sitä, että kun me olemme tässä koronatilanteessa, onko meillä järjestelmä, jolla tallennamme nämä kokemukset. Nyt olisi erityisen tärkeää, että meillä olisi jo ohjattu ajatus siitä, kuinka tallennamme nämä kaikki. Varmasti eri sairaanhoitopiireissä on erilaisia toimintamalleja — vaikka ministeri on ohjeistanut erilaisissa toiminnoissa — varsinkin kokemuksista siitä, mitä henkilöstö on itsessään päässyt tekemään ja tekee. Se olisi tässä tulevassa sote-uudistuksessa erittäin tärkeää... [Puhuja keskeyttää puheensa ja katsoo ministeriä] — Anteeksi, jos minä häiritsen. — Olisi erittäin tärkeää saada haltuun se kaikki tietämys ja kehittämistoiminta, mitä henkilöstöllä on. Itselläni on se kokemus, että terveydenhoitojärjestelmä on erittäin byrokraattista, ja uskon siihen, että jos henkilökunta itsessään saa ruveta organisoimaan sitä työtä, niin ettei siellä ole niin, että ensin on apuhoitaja, joka törmää sairaanhoitajaan, sairaanhoitaja, joka törmää ylihoitajaan, ylihoitaja, joka törmää lääkäriin ja niin edelleen... Eli se byrokraattinen ratas täytyy pystyä muuttamaan sisältäpäin niin, että henkilökunta on täysillä mukana.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

On hyvä tietää ja olen tunnistanut sen, että ministeri Kiuru on tuonut sen esille, että henkilöstön pitää olla näissä prosesseissa mukana, ja se on ehdottoman tärkeää, jotta voimme siten päästä eteenpäin.

Sitten eräs kysymys, joka ei tässä budjetissa nyt ole, mutta kannan siitä huolta ja murhetta. Meillä on 30 kunnassa sosiaalinen luototus, sen luototuksen piirissä on noin 40 prosenttia Suomen kansalaisista. Nyt kun tämä sote tulee näitten hyvinvointialueitten osalta, niin kuinka varmistamme, että tähän ei tule nyt katkosta, että kaikki hyvinvointialueet ottavat tämän sosiaalisen luototuksen käyttöönsä? Hallitusohjelmassa on hyvä kirjaus, että selvitetään koko maan käsittävä sosiaalisen luototuksen mahdollisuus, mutta nyt kun tämä palikka tulee tähän väliin, niin että meillä ei olekaan nyt semmoista ehkä yhtä aikaa liikkeelle lähtevää sosiaalisen luototuksen mahdollisuutta, niin minä haluaisin tietää, olemmeko me oikeasti nyt huolehtimassa siitä, että tämä erittäin hyvä järjestelmä toimii.

Sitten vielä: Kuinka usein, kuinka hyvin tässä prosessissa ollaan pystytty kilpailuttamaan testien hintoja? En tiedä, onko se urbaania legendaa, mutta kovasti puhutaan, että testien hinnat lähtevät jo 50 eurosta — joku sanoi, että 35 eurollakin pystytään hankkimaan testitulokset. Ja nyt tavallaan — tämän edustaja Lindén on ottanut esille — näitten asioiden kanssa pitää olla tarkkana, jotta me voimme olla niin sanotusti kuin porkkana.

18.28 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Muutamia nostoja tästä valiokunnan mietinnöstä:

Maailmalla on otettu takapakkia Istanbulin sopimuksen toimeenpanossa. On tärkeää, että Suomi osoittaa päinvastaista suuntaa, sillä eurooppalaisissa tilastoissa emme perheväkivallan suhteen pärjää. Lisärahoitusta ohjataan nyt naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjuntaan ja turvakotipaikkoihin, sillä riittävä paikkamäärä pitää pystyä turvaamaan. Rahoitusta lisätään myös tyttöjen ja naisten silpomisen ehkäisyyn.

Korona on lisännyt lasten ja nuorten ja perheiden pahoinvointia. Alkuun pääsy koulu-terveydenhoitoon ja lähipalveluihinkin ei ollut mahdollista, kun moni lasten ja nuorten hyvinvointia turvaava on joutunut väliaikaisesti siirtymään koronatehtäviin. Haluankin oikeastaan kysyä, kuinka jatkossa vahvistetaan lasten ja nuorten pahoinvointia ennalta ehkäisevää työtä mahdollisimman matalalla kynnyksellä — onnistuneet ja tehokkaat perustason palvelut kun vähentävät raskaan tason palveluiden tarvetta.

Vielä haluan nostaa valiokunnan tekemän lausuman mielenterveyden hoitovelan kuroimisesta, mistä on täällä jo paljon puhuttu. OECD:n tilastonkin varmaan osaamme jo kaikki ulkoa. Sen raportin mukaan mielenterveyden suorissa ja epäsuorissa kuluissa olemme OECD-maiden suurimpien joukossa, ja vuositasolla syntyvä kulu on 11 miljardia euroa. Hoitoonpääsy on liian hidasta — tähän tarvitaan pikainen korjaus. Koronan myötä avuntarve on kasvanut entisestään, emmekä halua, että jäljet näkyvät vielä kymmenien vuosien päästä.

Vielä haluan viitata viime vuonna hyväksytyyn lausumaan. Siinä eduskunta edellytti, että tutkimusrahoituksen riittävyys varmistetaan uudessa sote-rakenteessa. Lisäksi edellytettiin, että valtion tutkimusrahoitusta terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen vahvistetaan. Tällä hetkellä erwa-alueet rahoittavat tutkimusta myös kuntien rahoituksella. Valiokunnassa painotimme tämän haasteen ratkomista ennen soten voimaantuloa.

Lopuksi kiitokset ministereille, olette jouluvapaanne ansainneet. Toivottavasti te, kuten muutkin suomalaiset, saatte ja osaatte huilia.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

18.31 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Suomalaiset eivät tällä hetkellä saa sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluja tasavertaisin ehdoin. Hoitoa ja palveluita voi joutua tällä hetkellä odottamaan todella pitkään, ja palveluketju voidaan keskeyttää syystä tai toisesta useita kertoja. Tästä syystä onkin erittäin tärkeää, että hallitus on varannut talousarviossaan palvelujärjestelmän kehittämiseen kaikkiaan 128 miljoonaa euroa, josta suurin osa käytetään Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan. Tavoitteena on vahvistaa sote-uudistuksen rinnalla nykyistä palvelurakennetta ja parantaa peruspalvelujen saatavuutta, ikäihmisten hoitoa ja hoivaa sekä kehittää mielenterveyspalveluja mielenterveysstrategian mukaisesti. Sote-keskus-ohjelman toimenpiteillä tähdätään myös osaltaan hoitotakuun toteuttamisen edellytysten parantamiseen, mihin on varattu sekä tälle että ensi vuodelle 60 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Kuntien ja sairaanhoitopiirien kannalta on erittäin tärkeää, että hallitus on sitoutunut korvaamaan kaikki koronaan liittyvät kustannukset täysimääräisesti niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät. Resurssien riittävyyttä on silti edelleen seurattava ja varmistettava, että sairaanhoitopiirit pystyvät vastaamaan myös kiireettömän hoidon kasvun tuomiin paineisiin ja huolehtimaan hoitojonojen purkamisesta. Kyse ei ole yksinomaan lisärahoituksen tarpeesta vaan myös osaavan henkilöstön riittävyydestä. On myös erittäin tärkeää, että hallitus aloittaa monivuotisen hoito- ja palveluvelan purkamiseen kohdentuvan uudistuskokonaisuuden valmistelun ja on talousarviossa sitoutunut purkamaan hoito- ja palveluvelkaa 450 miljoonan euron kokonaisuudella vuosina 21—23.

Arvoisa puhemies! Perustason mielenterveyspalvelujen resursseissa, palveluvalikoimassa, osaamisessa sekä hoitoketjujen toimivuudessa on huomattavia puutteita, jotka ovat koronaepidemian vuoksi edelleen pahentuneet. Merkittävimmät puutteet ovat etenkin niiden nuorten, työikäisten ja ikääntyvien kohdalla, joilla ei ole mahdollisuuksia hyödyntää työ- ja opiskeluterveydenhuollon tarjoamia palveluja. Myös lasten ja nuorten mielenterveyden lähipalvelut ovat riittämättömiä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittääkin lausumaesityksessään, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin mielenterveyden hoitovelan kiinnikuromiseksi. Tämä edellyttää mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista ja hoitoonpääsyn nopeuttamista sekä tarvittaessa myös lisämäärärahaa mielenterveyspalveluiden kehittämiseen ensi vuonna.

Koronakriisillä on kauaskantoisia vaikutuksia varsinkin lasten ja nuorten elämään, mistä syystä tarvitaan kokonaisvaltainen suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Jatkotoimien arviointia varten onkin tärkeää, että kansallisen lapsistrategian valmistelussa on tarkasteltu koronakriisin vaikutuksia lasten oikeuksiin ja asemaan.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää hallitusta erityisesti siitä, että iäkkäiden palvelujen parantamiseksi on ryhdytty useisiin toimenpiteisiin. Ympäri vuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksella varmistetaan, että välittömään asiakastyöhön on käytettävissä asiakkaiden tarpeita vastaava henkilöstöresurssi. Uusien tehtävien vuoksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta korotetaan ensi vuonna 52,8 miljoonalla eurolla. Vanhuspalveluiden uudistaminen ei pääty kuitenkaan tähän, vaan uudistuksen toisen vaiheen teemat painottuvat muun muassa kotihoidon ja omaishoidon kehittämiseen. Tähän tärkeään uudistukseen on varattu ensi vuoden talousarviossa 22 miljoonaa euroa. Omaishoidon kehittäminen on perusteltua niin inhimilliseltä kuin kansantalouden kannalta, joten sen resursointiin on tärkeä kiinnittää huomiota myös pitkällä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan vielä todeta, että on erittäin tärkeää, että rahapeli-tuottojen laskun aiheuttama leikkaus kansalaisjärjestöjen rahoitukseen kompensoidaan jär-jestöille arpajaisveroa laskemalla ja käyttämällä niin sanottujen jakamattomien voittojen kokonaisuutta. Kansalaisjärjestöjen rahoituksen turvaamiseksi tulee kuitenkin löytää mah-dollisimman pian myös pysyvämpi ratkaisu, jolla varmistamme tämän ensiarvoisen tär-keän järjestötyön jatkumisen myös tulevaisuudessa.

18.36 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Hoitotakuu tuli voimaan vuonna 2005. Seurauksena oli hyviä asioita, kuten että erikoissairaanhoidon jonot lyhentyivät, yhdenver-taisuus maan sisällä parani ja julkisen terveydenhuollon palveluvalikoima selkeytyi. Sivu-vaikutuksena tapahtui myös muita asioita: hoitojärjestelmä vinoutui kohti erikoissaira-anhoitoa ja siellä selkeästi mitattavien toimintojen, kuten erityisesti operatiivisen toiminnan, suuntaan.

On vaikea jälkikäteen ymmärtää, mitä ajateltiin, kun terveyskeskuksen hoitoonpääsyn määrääjäksi asetettiin kolme kuukautta. Seurauksena suurin osa lisäresursseista ja lääkäri-vakansseista on hoitotakuun jälkeen sijoitettu erikoissairaanhoidon. Julkisen perustervey-denhuollon palvelutaso ei ole seurannut kansalaisten odotuksia. Terveysvakuutukset ja yk-sityissektori ovatkin kasvaneet jyrkästi.

Perusterveydenhuollon lisäksi psykiatria putosi kolkasta, koska hoitotakuu ei paranta-nut psykiatrisen hoidon saatavuutta eikä siksi myöskään psykiatrian resursseja. Ongelmaa pahentaa se, ettei yksityissektori ole kyennyt korvaamaan mielenterveyspalveluiden saata-vuutta. Pääsy tähän on vakuutusyhtiöissä, jotka eivät korvaa psykososiaalisia hoitoja. Psykiatrisista häiriöistä johtuva työkyvyttömyys on kasvanut ja ohittanut muut työkyvyt-tömyyden syyt. Kelan kuntoutuspsykoterapian käyttö kasvaa jyrkästi. Kummankaan pää-syy ei ole suomalaisten hulluuntumisessa vaan psykiatrisen palvelujärjestelmän surkeutu-misessa suhteessa tarpeeseen.

Hoitotakuu on toiminut odotetusti ja vinouttanut suomalaista palvelujärjestelmää. Tasa-paino palautuu vain säätämällä perusterveydenhuoltoon viikon hoitotakuu ja mielenter-veyspalveluihin terapiatakuu.

Korona ei rokotteiden valmistuttua enää kelpaa tekosyyksi viivästykselle. Nykytilanne loukkaa julkisen perusterveydenhuollon käyttäjiä ja psykiatrisen avun tarvitsijoiden oi-keuksia. Terapiatakuun kustannuksiksi on arvioitu 35 miljoonaa euroa. Kelan kuntoutus-psykoterapian kulut ovat 90 miljoonaa euroa ja mielenterveysongelmien kokonaiskustan-nukset 11 miljardia. Hoitotakuun korjaamisen viivyttely loukkaa myös veronmaksajien oi-keuksia, koska perusterveydenhuolto ja matalan kynnyksen terapiat ovat kaikkein kustan-nusvaikuttavimpia palveluita.

Olen tottunut siihen, että jos siteerataan, niin kerrotaan siteerauksen lähde. Luin äsken entisen työtoverini, hyvin monipuolisen terveys- ja sosiaalivaikuttajan Samuli Saarnin tuo-reen kolumnin lähes kokonaisuudessaan. Ehkä jonkun sanamuodon siinä olisin itse sano-nut toisella tavalla, mutta hän oli erinomaisen hyvin tiivistänyt, varsinkin sen, että terapia-takuu ja perusterveyden hoitotakuu ovat yksi yhteen -asia, koska jo siinä Terapiatakuu-aloitteessa lähtökohtana on se, että jotta terapiatakuu voisi laueta käyntiin, ihmisen pitää ensin päästä terveyskeskukseen, jossa arvioidaan hänen mielenterveyshoidon tarpeensa. Ei meillä voi olla sellaista terapiatakuuta psykoterapian aikaansaamiseksi, joka on irrallaan perustason muusta hoitotakuusta. Ne ovat kuin kaksi marjaa, niin kuin tuossa Samuli Saar-nikin erittäin perusteellisesti totesi. Se oli se viesti, jonka halusin tulla tällä kertaa sano-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

maan, ja kunnia tämän sisällöstä menköön sille, joka on tekstin kirjoittanut. Käytin tätä foorumia sen lukemiseen. — Kiitoksia.

18.40 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Nyt jos koskaan voi sanoa, että voin täysin yhtyä edelliseen puhujaan tai edellisen puhujan lainaamaan erittäin hyvään asiantuntijapuheenvuoroon liittyen hoitotakuuseen ja mielenterveyden hoitotakuuseen. Toivon todella, että pääsemme pian eduskunnassa käsittelemään hoitotakuulainsäädännön uudistusta, aivan kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössään esitetään siitä toivomus ja vaatimus.

Olen tässä jo keskeisiä asioita mietinnöstä poiminut, mutta vielä muutama poiminta valiokunnan erinomaisesta mietinnöstä:

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että yliopistotasaisen terveystutkimuksen määräraha on ollut jo pitkään laskussa. Tämä on merkittävä ongelma, sillä kliininen tutkimus on keskeinen tapa tehostaa ja parantaa hoidon laatua ja vaikuttavuutta sekä kustannustehokkuutta. Toivon, että tämä painava huomio on sellainen, mihin tulevien vuosien aikana päästään parannusta hakemaan.

Valiokunta on lisännyt määrärahoja Istanbulin sopimuksen toimeenpanoon eli naisiin kohdistuvan väkivallan vastaiseen työhön. Lisäksi valiokunta on lisännyt määrärahoja turvakotipaikkoihin. Nämä ovat erittäin tärkeitä lisäyksiä, mutta pidän valitettavana, että väkivallan vastainen työ ja uhrien auttaminen ovat yhä osittain epävarman, tällaisen vuosittaisen lisärahoituksen varassa. Me tiedämme, että lähisuhdeväkivalta on lisääntynyt koronan aikana, ja me tiedämme, että naisiin kohdistuva väkivalta ja lähisuhdeväkivalta ovat Suomessa valitettavan yleisiä, joten toivon, että tämä tärkeä työ tulee pysyväksi osaksi meidän palvelujärjestelmää ja meidän rahoitusjärjestelmää.

Kuten moni on täällä jo todennut ja kuten mietinnössä todetaan, niin on äärimmäisen tärkeää, että järjestöjen ensi vuoden rahoitus on turvattu veikkausvoittovarojen laskusta huolimatta, ja on hienoa, että hallitus on siihen ratkaisun löytänyt. Kannan kuitenkin muiden tavoin jo suurta huolta tulevista vuosista, ja kestävä rahoitusmallin rakentamiselle on kovat odotukset.

Totean lisäksi, että on hienoa, että eduskunta on hallituksen esityksestä päättänyt vanhusten ympärivuorokautisen hoivan hoitajamitoituksesta ja sen myötä hoivan laadun paranimisesta ja sille lisäresurssit on osoitettu. Tämä on yksi hallituskauden tärkeimmistä päätöksistä. Kuitenkin pidän erittäin tärkeänä, että jatkossa kiinnitämme kasvavaa huomiota kotihoitoon ja omaishoitoon. On kuitenkin niin, että suuri osa meidän palveluita tarvitsevista ikäihmisistä on kotona palveluiden tai omaisten hoidon turvin.

Sitten lopuksi haluan tuoda ministeri Kiurun tietoon sen, kun täälläkin on tartuntatautilaista kysytty, että tartuntatautilain muutokseen liittyen leviää tällä hetkellä erittäin paljon väärää tietoa, misinformaatiota, erityisesti karanteenikäytäntöihin liittyen ja tätä epäluottamusta nyt tunnutaan lietsottavan tuolla internetissä. Tämä on hyvä ministeriössä tiedostaa ja tähän kenties myös viestintäponnisteluissa kiinnittää huomiota.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Meillä on nyt noin varttitunti aikaa, ennen kuin seuraava pääluokka alkaa. Jos on salista vielä kysymyksiä ja kommentteja tähän keskusteluun, niin olkaa hyvät, ellei, niin ministereillä on semmoiset seitsemän ja puoli minuuttia per lätty aikaa puhua. — Olkaa hyvät.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

18.44 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: [Puhuja nauraa] Arvoisa puhemies! Tämä on varmaan historiallinen hetki tämäkin. Tämä vuosi on ollut kovin poikkeuksellinen kaikin puolin, ja tämä istunto on minun mielestäni ollut poikkeuksellinen. Niin kuin tuossa todettiin, edustajat ovat olleet kovin tyytyväisiä tähän budjettiesitykseen, mikä on annettu ja minkä valiokunta on käsitellyt.

Arvoisa puhemies! Itse ajattelin tuossa juuri äsken, että en havainnut näissä edustajien puheenvuoroissa enää kovinkaan montaa kysymystä vaan hyviä huomioita ja kommentteja, joita voimme sitten hyödyksi käyttää tulevana vuonna.

Edustaja Myllykoskelle haluan todeta, että kun pohditte sitä, onko tallennettu nyt tätä kokemusta ja tietoa, käytäntöjä, niin ministeri Kiuru varmaan omalta osaltaan osaa vastata tuolta palvelujen puolelta näiden käytäntöjen tallentamisesta, mutta ainakin omalta osaltani voin todeta, että — niin kuin tuossa jo vähän edustaja Lohen puheenvuoroon viittasin — sosiaaliturvauudistuksen parlamentaarisessa komiteassa varmasti pystytään hyödyntämään todella paljon kokemuksia siitä, miten tämä meidän sosiaaliturvajärjestelmä on toiminut ja minkälaisia puutteita ja ongelmakohtia siellä on ollut tämän koronakriisin aikana.

Haluan toivottaa kaikille oikein hyvää ja rauhallista joulua, ja toivon, että mekin voimme sitten jouluaattona hetken hengähtää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Kiuru ottaa ihan lopuksi. Nyt on tullut kolme puheenvuoroa jo, että ei mennä vaan yli. — Edustaja Filatov, olkaa hyvä.

18.45 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Harvoin on sellaisia tilaisuuksia, että tässä talossa aikaikkunaan jää väljyyttä keskustelulle, mutta itse haluaisin nostaa esiin sen, että tästä keskustelusta, jota tänään kävimme, näkyy mielestäni se, että me tiedämme, että meillä on sosiaali- ja terveydenhuollossa isoja ongelmia, ja me olemme yhtä mieltä siitä, että ne pitää ratkaista, ja me olemme itse asiassa aika yhtä mieltä myös siitä — mikä oli minusta aika yllättävää — millä tavalla ne pitää ratkaista, koska kun katsoo noiden vastalauseiden määrää, niin huomaa, että siellä on hyvin samansuuntaisia linjauksia kuin hallituksella. Siellä on hyvin vähän lisämäärärahaesityksiä, ja jos niitä on, ne ovat hyvin pieniä ja tavallaan yksityiskohtiin tarttuneita.

Tämä sama yhteinen näkemys liittyy itse asiassa tuohon valiokuntavaiheeseen. Kun me jaostossa käsitelimme asioita, niin jaoston näkökulma ja valiokunnan näkökulma olivat — ilman, että me olimme vielä katsoneet valiokunnan lausuntoa — hyvin samansuuntaisia. Sieltä nousivat nämä laaturekisterit, joihin edustaja Sarkkinenkin kiinnitti huomiota — niihin meidän pitää löytää ratkaisu. Sitten siellä nousi tämä VTR-rahoitus, joka on meidän kaikkien yhteinen ponnistus — että sote ei ikään kuin tuhoa sitä korkeatasoista terveydenhuollon tutkimusta, jota meillä on, jatkossa, vaan me pystymme turvaamaan sen, että nämä rakenteet eivät muuta sitä rahoitusjärjestelmää. Ja kolmas asia on ehkä se, että myös näistä pienistä lisäyksistä, mitä täällä tehtiin, oltiin hyvin yhtä mieltä. Sieltä nousivat esiin esimerkiksi Istanbulin sopimuksen parempi toimeenpano ja turvakotien paikat, ja itse asiassa tästä turvakotipuolesta on juuri ilmestynyt tällainen THL:n tutkimus, joka selvittää sitä, että emme me vieläkaan maalissa ole. Kyllä meidän täytyy jatkaa tätä toimintoa. Itse asiassa voisi sanoa, että istuva puhemies siellä oli yksi niistä, jotka aikanaan Istanbulin sopimuksen jälkeen sen ensimmäisen askeleen ottivat siinä, että meillä lisäbudjetissa turvattiin turvakodeille lisäresurssia, mutta me olemme vielä sillä polulla, ja silloin aikanaan, kun tuo sopimus hyväksyttiin, emme kuvitelleet, että me yhdessä vuodessa pääsemme maaliin,

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

mutta olimme harvinaisen yhtä mieltä siitä eri puolueiden kanssa, että askel askeleelta tuo tavoite pitää pystyä toteuttamaan.

Vielä tästä mielenterveydenhuollosta. Toivoisin, että me pystyisimme myös sotessa turvaamaan sen, että kun kouluterveydenhuolto ja tähän kokonaisuuteen liittyvät palvelut ovat nyt olleet siellä koulussa tavallaan osa koulun yhteisöä — vaikka siellä on terveydenhuollon ja sosiaalipuolen osaamista, niin se on osa sitä koulun työyhteisöä — niin nyt, jos ja kun nämä ikään kuin palvelut siirtyvät sinne sote-maakuntiin, tämä voima ja yhteisyys eivät häviä siinä. Ja sen halusin tässä sanoa, koska me olemme puhuneet paljon mielenterveysasioista ja me tiedämme, että alle 30-vuotiaana ja itse asiassa alle 15-vuotiaana iso osa niistä ongelmista syntyy, ja silloin koulu on avainasemassa siinä, miten me varhain puutummme näihin asioihin.

Vielä toinen näkökulma, josta me puhumme liian vähän mielenterveyden yhteydessä, on se, että ei tämä vain hoitamalla parane, vaan kyllä meidän on muutettava niitä toimintakulttuureita, jotka synnyttävät meillä mielenterveyden ongelmia, olipa kyse [Puhemies koputtaa] sitten ahdistuksesta tai masennuksesta.

18.49 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! Sain tuossa muutama päivä sitten viestin ammattiurheilijalta. Kesällä keskustelin ministeri Pekosen kanssa asiasta, ja haluaisin tässä nostaa esiin sitä tuskaa, mitä ammattiurheilijat kokevat, kun urheilu on kärsinyt niin voimakkaasti tässä. Ammattiurheilijat pistävät, voin kokemuksesta sanoa, kropan peiliin, että pystyvät perheensä elättämään. Tämä viesti, jonka satuin saamaan tuossa muutama päivä sitten, on sitä sarjaa, mitä on tullut paljonkin. Se tunne, mikä ammattiurheilijalla on, on se, että kun kaikki menee hyvin, tulee menestystä, niin silloin ollaan kansakunnan yhteisen hengen rakentaja ja se, johon ihmiset voivat tukeutua, ja todella merkittävä yhteinäistävä voima Suomelle, mutta sitten kun tulevat ne huonot hetket, niin urheilija on yleensä siinä vaiheessa kyllä sitä unohdettua porukkaa. Selkääntaputtajat häviävät äkkiä.

Niin kuin tiedämme, korona tosissaan on vaikuttanut aika voimakkaasti ammattiurheili-
joihin. Oikeastaan tässä yhteydessä haluaisin vain kysyä, onko asia edennyt ammattiurhei-
lijoiden toimeentuloturvan suhteen — tai se mahdollisuus, että ammattiurheilijat pääsisi-
vät kassan jäseniksi ja heitä kohdeltaisiin niin kuin muitakin työssä käyviä ihmisiä? — Kii-
toksia.

18.50 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Uskokaa tai älkää, on helppo käyttää se puheenvuoro, jonka olin ajatellut vielä käyttää, äskeisen puheenvuoron jälkeen. Ei ole hirveän pitkä se aasinsilta, kun olin ajatellut aloittaa sillä, että kun Lontoon olympialaiset avattiin vuonna 2012, siellä Wembleyn stadionilla oli sellainen valtava juhla- ja kulkuväylä, jonka eräässä vaiheessa 7 000 tanssijaa pukeutui valkoisiin asuihin ja muodosti kirjainyhdistelmän NHS. Siitä on olemassa upea valokuva korkealta, tuhannen metrin korkeudesta, jossa nähdään nämä kirjaimet. Eli se kertoo siitä, kuinka ylpeitä britit ovat heidän sodan jälkeen luodusta, universaalista kansanterveysjärjestelmästä.

Me kaikki olemme Suomessa nähneet brittien sarjafilmejä, missä lääkäri tulee kotikäynnille, missä terveyssisar on lähellä ihmisiä. Myös meillä lähtökohta on ollut tämä. Terveys-sisarjärjestelmä oli aikanaan osa kunnallista terveydenhuoltoa, kuten kunnanlääkärijärjestelmä. Mutta suuri kansanterveyslakiuudistus tuli vuonna 72, ja siitä eteenpäin seuraavat 20 vuotta olivat melkoista peruspalvelujen nousun aikaa. Mutta 90-luvun lamassa ne alkoivat sakata. Ja sen jälkeen, kun 90-luvun laman jälkeen päästiin pitkään nousuun, joka kesti

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

15—16 vuotta Suomessa, kävi niin, että voimavarat siirtyivät terveydenhuollon sisällä käytännössä työterveyshuoltoon, erikoissairaanhoidon ja yksityiselle sektorille. Prosenttiluvuilla näiden äsken mainittujen kolmen volyymit kasvoivat 50—70 prosenttia, ja perusterveydenhuollon kasvu oli nolla.

Nyt tämä on sote-uudistuksen tärkein asia, että tämä uudistus tehdään. Mutta me emme voi odottaa pelkästään sitä, että sote-uudistus ensin tehdään ja sen jälkeen aletaan sisältöä muuttaa. Sen takia täällä budjettikirjassa on tärkeitä määrärahoja sille, että me rakennamme sote-keskusjärjestelmää, jolla me nyt uudelleen alamme vahvistaa tätä perusterveydenhuoltoa. Kenties, jos Suomi saa joskus olympialaiset järjestääkseen, minäkin haluan nähdä meidän Olympiastadionilla, että 7 000 suomalaista tekee valkoiset vaatteet päällään kirjainyhdistelmän SOTE. [Naurua]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Nurminen, sen jälkeen ministeri Kiuru.

18.53 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Minä niin häkellyin tästä 7 000 ihmisen, katsojan sote-huudosta, se jäi vielä mielikuvana niin pyörimään, että vei ihan sanattomaksi. [Naurua]

Mutta ehkä jäin tässä vielä pohtimaan, kun kuuntelin näitä kysymyksiä: jotenkin tämä koronavuosikin on haastanut meidän terveydenhuoltoamme hirveän paljon, ja aika paljon meidän terveydenhuoltoamme ylipäättänsä parjataan ja sanotaan, että on paljon ongelmia, mutta kyllähän tämä on osoittanut sen, kuinka monella tapaa hyvä järjestelmä meillä myös on ja kuinka se pystyy paneutumaan moniin kriisitilanteisiin hyvinkin nopeasti, ja jollain tavalla ehkä tämä kriisi on myös kirittänyt sitä järjestelmää ja tehokkuutta. Halusin sen myös tuoda, että vaikka me nyt rupeamme tekemään — tässä meidän sote-porukkaa istuu — tätä esitystä, jonka olette tuoneet eduskuntaan, niin meillä on kuitenkin jo hyvä pohja, millä viedä sitä eteenpäin. Ja samalla myös kiinnitin huomiota, että on minun mielestäni tärkeitä, että nyt on näihin sisällöllisiin hankkeisiin jo laitettu rahaa, että me tiedämme nämä pullonkaulat ja ongelmakohdat siellä perusterveydenhuollossa ja miten me saamme sitä vahvistettua. Minun mielestäni on tosi merkittävää, että nyt me saamme sinne rahoitusta ja ihmiset pääsevät hoitoon, me madallamme niitä aitoja ja keräämme palveluja yhteen. Täällä on käyty erittäin tarpeellista keskustelua mielenterveyspalveluista ja monista muista sosiaalipuolen palveluista, jotka tulisi saada vahvemmin sinne perustasolle ja lähelle ihmistä.

Kiittelin jo aikaisemmin tästä järjestöjen saamasta avustuksesta, mutta haluan vielä siitä sanoa, että se on ollut merkittävää ja järjestöpuolelta on tullut paljon kiitosta. Siellä on myös venytty paljon, ja tiedetään, kuinka iso inhimillinen taakka tämä kriisi on ollut myös. Se oli iso apu järjestöpuolelle, ja sen tärkeydestä näin joulun alla ei voi niin paljon edes kertoa, mitä voisi.

Ja tämä henkilöstömitoitustasia, josta jo käytinkin puheenvuoron, on tärkeä, koska nämä vanhustenhoidon kriisit ja ongelmat ovat olleet tässä jo pitkään esillä, ja minun mielestäni on hienoa, että hallitus ja te olette tarttuneet tähän.

Omasta puolestani haluan vielä kiittää ministereitä tästä ja toivottaa hyvää joulua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja sitten ministeri Kiuru. — Ja nyt näyttääkin ministeri Tuppurainen olevan tuolla oven ulkopuolella.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

18.56 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tässä oli muutama asia vielä, joita mielelläni kommentoisin. Edustaja Myllykoski puhui tästä sosiaalisesta luototuksesta, ja tämä on tärkeä asia, ja tällaisessa koronakriisissä saat-
taa tulla käsitys, että me olisimme unohtaneet sen hallitusohjelman kirjauksen, mutta emme ole. Me tulemme nimenomaan sen hallitusohjelman kirjauksen tavalla lähestymään tätä asiaa, ja asia on työn alla.

Kysyttiin myöskin tästä VTR-rahoituksesta, ja jaoston puheenjohtaja sitä alusti tuossa aikaisemmin, ja todella itsekin katsoin tämän sivulla 5 olevan kohdan, jossa te olette nos-
taneet tämän VTR-rahoituksen esiin. Selvää on se, että vuosien varrella tämä valtion tuki yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen on jäänyt heikoksi, ja samalla me emme ole päässeet vuosiin avaamaan sitä sosiaalipalveluiden puolen kehittämistyötä myöskin tutki-
muksen näkökulmasta. Nyt hallitusohjelmassa lähdettiin siitä, että tämä avataan. Se on tär-
keätä, että me puhumme sote-tutkimuksen kehittämisestä, ja olen tosi mielissäni myös sii-
tä, että toteatte, että tämä määrärahataso on nyt ollut kuluvan vuoden tasolla, ja tältä osin
tässä on ollut monenlaisia erilaisia epäluulojakin siitä, miten tämä rahoitus on mennyt. Se
lisäys, joka hallitusohjelmassa tehtiin, käytetään nyt käytännössä tämän so-kyljen avaami-
seen tutkimuksen näkökulmasta. Tältä osin kehittämistarvetta on, ja täällä toivoisin todel-
la, että me saisimme myöskin tätä rahoitusta tulevana vuosina lisää. Tämä ei ole helppo
asia, koska me jatkuvasti elämme siinä paineessa, että rahatarpeet olisivat todella kovia
suhteessa siihen, mitkä ovat ne todelliset voimavarat, ja siltä osin pidän tätä teemaa kyllä
mielessä.

Tähän liittyy sitten myös se, mikä nousi myöskin noissa sote-keskusteluissa esiin: toime-
me tänne sote-rakenneuudistuksen viime viikolla käsittelyyn, [Puhemies koputtaa] ja siel-
lä käytiin tätä tutkimuksen rahoituksen turvaamista mutta myöskin sitten yliopistosairaa-
laiden asemaa läpi, ja haluan todeta, että me tulemme tekemään sen tämän sote-uudistuk-
sen yhteydessä. Mutta ensin tuotiin rakennepaketti, sitten tuodaan Sote 100 ja nämä subs-
tanssilait, ja siinä yhteydessä tämä asia laitetaan kuntoon. [Puhemies: Kiitoksia!] Eikä vii-
me kaudellakaan sitä ollut täällä ensimmäisessä vaiheessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Pekonen, 1 minuutti.

18.58 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Kiitos,
arvoisa puhemies, mahdollisuudesta kommentoida vielä edustaja Kauniston puheenvuo-
roa. Tosiaan olemme käyneet keskusteluja aikaisemminkin edustajan kanssa nimenomai-
sesti urheilijaeläkkeistä, ja me olemme ylipäänsä tiedostaneet tämän urheilijoiden toi-
meentulon haasteen ja tietenkin palkkatulohaasteen ja myöskin sen eläkehaasteen siellä
STM:ssä, ja näitä asioita selvitämme yhteistyössä nyt eri tahojen kanssa. Mutta ajattelen,
että myöskin osana sote-uudistusta, joka parlamentaarisesti parhaillaan on käynnissä, olisi
hyvä yrittää löytää ratkaisuja epätyypillisiin työskentelymuotoihin.

Ja tässä vielä, puhemies, haluan vastata edustaja Bergille. Unohdin vastata tuossa ensim-
mäisellä kierroksella, mutta kun edustaja Nurminen otti nuo järjestöt vielä esiin, niin muis-
tin, että unohdin teille vastata — pahoittelut. Meillä on todellakin hallituksessa yhdessä tar-
koitus nyt etsiä kestäviä ratkaisuja, jotta me saamme järjestöjen rahoituksen turvattua
myöskin tulevaisuudessa, [Puhemies koputtaa] ja teemme tätä työtä yhdessä opetus- ja
kulttuuriministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

3.8. Pääluokka 23 Valtioneuvoston kanslia

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Esitellään valtioneuvoston kansliaa koskeva pääluokka 23.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 1,5 tuntia.

Keskustelu

19.00 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Arvoisa herra puhemies! Minä haluaisin omasta puolestani kiittää valtiovarainvaliokuntaa hyvästä ja perusteellisesta työstä. Koko tätä vuotta on hallinnut koronaviruksen muuttama toimintaympäristö. Näitä negatiivisia vaikutuksia on ollut nähtävissä sekä ihmisten arjessa että myös yritysten liiketoiminnoissa. Kielteiset vaikutukset liiketoimintaan ovat olleet poikkeuksellisen suuret erityisesti liikenne- ja lentosektoreilla.

Valtion budjetin omaisuustulot koostuvat osingoista ja osakkeiden myynnistä saatavista tuloista. Talousarviossa ei ole eritelty näiden omaisuustulojen jakautumista eri tulolajeihin. Arvio ensi vuoden tuloista talousarvioesityksessä on 2 miljardia 417 miljoonaa euroa. Luonnollisesti tämä on vasta arvio, ja vasta ensi vuoden aikana voidaan analysoida tarkemmin, kuinka paljon osinko- ja myyntituloja valtion budjettiin saadaan yhtiöistä. Jo nyt voidaan kuitenkin alustavasti nähdä, että osinkoennuste on kriisistä johtuen ensi vuonna aiempia vuosia alhaisempi ja siihen liittyy epävarmuuksia koronaviruksesta johtuen.

Osinkoja ja myyntituloja on kertynyt valtion budjettiin vuonna 2020 noin miljardi euroa, ja ensi vuoden mahdollisten myyntipäätösten osalta haluan todeta vielä sen, että mikäli valtion yhtiöomistusten myynteihin päädytään, niistä tehtäisiin omistajaohjauksessa huolellinen kokonaisarviointi, jossa huomioidaan valtion kaikki strategiset ja taloudelliset intressit. Kuten olen aiemminkin sanonut, etukäteen en spekuloi millään myynneillä.

Arvoisa puhemies! Valtio on ja haluaa olla vakaa omistaja myös kriisin keskellä. Lentoalalla toimivat yritykset ovat olleet kenties suurimpia kärsijöitä, kuten jo mainitsin. Esimerkiksi matkustajamäärän romahtamisesta johtuen Finavian tulorahoitus on tyrehtynyt ja aiemmin kannattavasti toiminut yhtiö on kääntynyt tappiolliseksi kuluvana vuonna. Tämän vuoksi toiminnan jatkuvuuden turvaaminen ja strategisen kehitysohjelman loppuunsaattaminen edellyttävät vakavaraisuuden parantamista lisäämällä yhtiön omaa pääomaa ensi vuonna 350 miljoonalla eurolla. Lentoasemaklusterilla on hyvin tärkeä rooli koko suomalaiselle yhteiskunnalle ja sen hyvinvoinnille sekä merkittävän työllisyysvaikutuksensa että maan kilpailukyvyn kannalta. Alan kannalta on haasteellista, että matkustajamäärän ennustetaan palaavan pandemiaa edeltävälle tasolle vuoden 2023 lopulla. Voidaankin sanoa, että paluu normaaliin ei siis tapahdu käden käänteessä.

Puhemies! Painotan ensi vuonnakin omistajaohjauksesta vastaavana ministerinä kaikille yhtiöille valtioneuvoston omistajapoliittisen periaatepäätöksen mukaisesti arvон luomisen lisäksi myös ilmastonmuutoksen torjuntaa ja digitalisaation hyödyntämistä. Edellytän, että yhtiöt ottavat huomioon tavoitteen hiilineutraalista Suomesta 2035 sekä Pariisin ilmasopimuksen tavoitteet.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Peräänkuulutan myös edelläkävijyyttä laajemmin yritysvastuuasioissa. Vastuullinen liiketoiminta on valtion omistajuuden kulmakivi, ja sen merkitys on korostunut entisestään poikkeustilanteessa. Esimerkiksi mielestäni vaikeina aikoina yhtiöiden on kannattavaa ja vastuullista huolehtia henkilöstöstään. Vastuullisuusasiat eivät voi eivätkä saa olla erillisiä asioita muusta liiketoiminnasta, niiden tulee näkyä ja kuulua. Valtio-omistajan näkemys on, että yritysvastuuasioiden ymmärtäminen ja analysointi on hyvän omistaja- ja sijoituspolitiikan edellytys ja se johtaa parempaan omistaja-arvoon pitkällä aikavälillä.

Vastuullisuustyö ei ole kuitenkaan pikajuoksua. Olemme jalkauttaneet omistajapolitiittisen periaatepäätöksen tavoitteena tänä kuluvana vuonna. Ensimmäisiä perusteellisia tuloksia on nähtävissä vuoden 2022 keväällä, koska tavoitteita on nyt asetettu ja niitä seurataan ensi vuonna. Valtio on ja haluaa olla omistajana pitkäjänteinen ja vastuullinen.

Arvoisa puhemies! Vuosi 2020 on ollut poikkeuksellinen koronan vuoksi, ja vielä ensi vuonnakin virus tulee jättämään jälkensä myös valtionyhtiöihin. Meidän tuleekin tehdä yhteiskunnan eri osa-alueilla kaikkemme, jotta koronaviruksen leviäminen saadaan estettyä ja pääsemme kaikki takaisin normaaliin arkeen. Toimimme omistajaohjauksessa rauhallisesti tosiasiatunnistaen ja parasta yhteistä lopputulemaa hakien. Tärkeintä on tässäkin säilyttää maltti ja tehdä päätöksiä, joilla mahdollistetaan mahdollisimman pikainen paluu kasvun polulle.

19.05 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston kanslia on budjettikirjassa erittäin pieni pääluokka, alle puoli prosenttia, mutta se työ, mitä tehdään valtioneuvoston kanslian kautta ja alaisuudessa, vaikuttaa kansantalouteen ja budjettiin hyvin paljon, koska myös eurooppapolitiikka on sen alla ja ministeri Tuppurainen myös eurooppaministeri.

Haluankin tässä käyttää tilaisuutta hyväkseni ja onnitella hallitusta erittäin hyvästä tuloksesta EU:n viime viikon huippukokouksessa, jossa saatiin päätökseen useampikin sellainen keskeinen asia, jotka Suomi viime vuonna omalla EU-puheenjohtajakaudellaan käynnisti ja jotka myös Suomen eduskunnassa nauttivat vielä laajempaa tukea kuin pelkästään hallituspuolueiden tukea.

Suomen keskeisiä tavoitteitahan EU-puheenjohtajakaudella viime vuonna oli päätösten tekeminen EU:n ilmastotavoitteiden kunnianhimon tiukentamisesta. Suomen puheenjohtajakauden lopulla saatiinkin päätös siitä, että EU sitoutuu olemaan hiilineutraali vuosisadan puolivälissä ensimmäisenä näin suurena toimijana maailmassa. Tätä päätöstä on nyt sitten seurattu: Kiina on ilmoittanut hiilineutraaliustavoitteen 2060, Japani 2050, ja USAn tuleva presidentti Biden on luvannut myös Yhdysvaltojen liittyvän tähän kerhoon.

Tämän työn jälkiä on myöskin EU:n ilmastolakihanke, josta viime huippukokouksessa viime viikolla sovittiin, että vuoden 2030 ilmastotavoitetta tiukennetaan 15 prosenttiyksiköllä.

Nämä ovat erittäin merkittäviä saavutuksia tulevaisuuden rakentamisessa.

Myös se asia, jonka Suomi EU:n tulevien vuosien rahoituskehysneuvotteluissa otti painokkaasti esille, EU-rahoituksen sitominen oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen, sai lopputuloksensa nyt huippukokouksessa ja aivan äskettäin Euroopan parlamentin hyväksyessä tämän kyseisen lain. Eli tästä eteenpäin tosiaan ensi vuoden alusta alkaen EU:n jäsenmaiden EU:lta saama rahoitus on sidottu siihen, että niiden oikeusjärjestelmä toimii sellaisella tavalla, että rahankäyttö niihin kohteisiin, mihin ne on tarkoitettukin, voidaan taa-ta. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Mielestäni ehkä kaikkein isoin asia on se, että nämä molemmat asiat [Puhemies koputtaa] saatiin aikaan erittäin vaikeassa tilanteessa koronaviruksen keskellä, jota vuosi sitten kukaan meistä ei osannut aavistaa. Onnittelut!

19.08 Ville Kaunisto kok: Arvoisa herra puhemies! En halua kuulostaa valittajalta, mutta totean nämä asiat, koska ne ovat niin monelle ihmiselle aiheuttaneet ihmetystä ja he ovat pyytäneet minua tätä viestiä viemään eteenpäin.

Marinin hallituksessa on ennätysellinen määrä ministerin poliittisia valtiosihteereitä ja erityisavustajia, lähes kaksi kertaa enemmän kuin aikaisemmillä hallituksilla. Näistä tulee usean miljoonan euron vuosittainen lisälasku palkkojen muodossa. Tähän sisältyy muun muassa assistentin palkkoja eli suomeksi sanottuna avustajien avustajien palkkoja — siis avustajien avustajien. Edellinen pääministeri Antti Rinne perusteli suurta avustajamäärää EU-puheenjohtajuuden hoitamisella. Tämän voin ymmärtää, en välttämättä hyväksyä, mutta ymmärtää. Nykyinen pääministeri Sanna Marin taas perusteli ennätyskorkeaa avustajien määrää hallituskriisin aiheuttamalla poikkeustilalla. No, niitä kyllä piisaa, mutta ei se veronmaksajien vika ole. Vasemmistohallituksen tunkkaiset bunkkerit siis pursuavat avustajia ja avustajien avustajia. Syy siihen tarpeeseen kyllä keksitään, siihen tätä armeijaa tuntuu ainakin tarvittavan. Eikö hallitus voisi vähentää avustajiensa määrää normaalille tasolle — siis ei mitään radikaalia, vaan normaalille tasolle — ja täten vähentää miljoonien eurojen verorasitusta suomalaisille veronmaksajille?

19.10 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies ja arvoisa ministeri! Te, ministeri, kerroitte juuri äskettäin, että on aikaista kysellä, jos valtionyhtiöitä lähdetään vaikka myymään, mitä ne mahdollisesti olisivat, jos lähdettäisiin myymään tai lähdettäisiin osittain myymään, onko siellä kenties VR:ää, Postia, mitä sieltä kenties tuleekaan, mutta haluaisin tietää, arvoisa ministeri, että kun on tällainen aika, niin eikö Suomen kannattaisi miettiä, että Suomi vaikka ostaisikin itselleen lisää omistuksia. Onko sitä mietitty? Näkisin, että semmoinenkin vaihtoehto voisi olla ihan ajateltava. Varsinkin tällaisessa ajassa Suomen pitäisi keskittyä tavallaan siihen omaan kilpailukykyyn ja vahvistaa sitä omaa omistajuuttaan. Caruna ja muut kaupat — jos mietittäisiin, että ostettaisiinkin näitä meille ja vahvistettaisiin meidän omia voimiamme. Onko tällainen mahdollista, arvoisa ministeri?

19.11 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Vielä haluaisin kommentoida omistajaohjausasioita aivan lyhyesti. Ministeri Tuppurainen totesi, että hallitus on tehnyt omistajaohjauslinjauksen, joka korostaa sitä, että valtionyhtiöiden toiminnassa on noudatettava kestävän kehityksen periaatteita. Tässä asiassa on vielä erittäin paljon parannettavaa.

Suomessahan vesivoimaa on pääosin rakennettu sellaisena aikana, jolloin ei ajateltu, että se olisi jotenkin merkittävä asia, että vaelluskalojen pitää päästä joissa kulkemaan. Ajateltiin, että se riittää, että tehdään velvoiteistutuksia mereen. No, nyt on ymmärretty luonnon monimuotoisuuden ja vesistöjen tilan kannalta tärkeäksi, että vaelluskalatkin pääsevät kulkemaan, ja tietenkin myös sen kannalta, että esimerkiksi Itämerellä on lohta myöskin merikalastajille. Sen kannalta on tärkeää, että lohet myöskin pääsevät kutemaan muuallekin kuin pelkästään Tornionjokeen. Tämän osalta tosiaan esimerkiksi Kemijoki Oy:ssä on mielestäni vielä paljon parannettavaa toimintatavassa.

Samoin ilmastoasioissa. Edellisen hallituksen kaudellahan Fortum hankki omistusta saksalaisesta Uniperista, ja sittemmin Fortumista on tullut Uniperin enemmistöomistaja.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Tämän Uniperin ja muun Fortumin yhteenlasketut ilmastopäästöt ovat suuremmat kuin Suomen valtion. Koko ilmastonsuojelun tulevaisuuden kannalta on keskeisen tärkeää, että myöskin tässä asiassa päästään eteenpäin. Esimerkiksi omasta mielestäni Fortumin toiminnassa kestävä kehityksen tavoitteita ei vastaa se, että sen enemmistöomistama Uniper uhkaa haastaa Hollannin hallitusta oikeuteen sen johdosta, että Hollannissa on vastaavatyypinen kivihiihenkieltolaki, kivihiihen polttamiselle määräaika, kuin suomalaisessakin lainsäädännössä, tai vaihtoehtoisesti vaatii suolaista korvausta Hollannin hallitukselta tästä.

Eli en ollenkaan väitä, että näiden asioiden hoitaminen olisi yksinkertaista — näillä yhtöillä on muitakin omistajia kuin Suomen valtio — totean vain, että näissä asioissa on todellakin vielä paljon parantamisen varaa.

19.14 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Ihmiset oikeastaan inhoavat monenlaisia veroja, kun aina tulee lisää ja lisää veroja. Kun nyt on oletettavissa, että myös Euroopan puolelta tulee lisää veroja ihmisille maksettavaksi, muoviveroa ja tämmöistä, niin onko suunnitteilla, kun olette eurooppaministeri, tai tiedossa, että onko kenties joitakin muita uusia verotuksia vielä valmisteilla, mitkä lankeavat tavallisen ihmisen maksettavaksi täällä Suomessa? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja ministeri Tuppurainen, muutama minuutti.

19.14 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen: Arvoisa puhemies! Kiitos teille ahkerille edustajille tästä alkuillan, jo pitkän päivän päätteeksi käydyistä keskustelusta.

Ensinnäkin lyhyesti, jos sallitte, kommentoin tähän eurooppapolitiikkaan, joka ei sinänsä budjettiin liity: On ilo yhtyä tähän edustaja Hassin arvioon siitä, että monia asioita, joita Suomi jo puheenjohtajakaudellaan ajoi, saatiin nyt vietyä maaliin viime viikolla käydyssä päämieskokouksessa. Ensinnäkin me saavutimme Suomen puheenjohtajakaudella yhteisen hiilineutraalisuustavoitteen koko unionille vuodeksi 2050, ja nyt päästövähennystavoitteita kiristettiin vuoteen 2030 mennessä 55 prosenttiin suhteessa vuoden 90 tasoon. Eli kaikki tämä osoittaa, että EU on ja haluaa olla johtava toimija kansainvälisessä ilmastomuutoksen vastaisessa työssä, ja tämän me voimme nyt mielihyvin pistää merkille. Samoin tämä meidän tavoitteemme kytkeä EU-budjetin suojele oikeusvaltioperiaatteeseen meni nyt maaliin, ja tänään neuvosto ja parlamentti ovat yhdessä allekirjoittaneet tämän lainsäädännön, asetuksen, tästä uudesta oikeusvaltiomekanismista. Tämä on erittäin hyvä, ja olen tästä henkilökohtaisestikin oikein tyytyväinen.

Edustaja Reijosen eurooppapoliittiseen kysymykseen EU-veroista: Voin mieltänne huojentaa kertomalla, että tämä niin sanottu muovivero ei ole vero, vaan itse asiassa kysymyksessä on maksu, jota jäsenmaat tilittävät Euroopan unionille. Eli verorasitus ei tämän myötä kasva, vaan tällä muoviverolla me jossain määrin voimme keventää Suomen EU-jäsenmaksutaakkaa, ja se on hyvin oikeansuuntaista Suomen kannalta. Tuemme muutenkin niitä tavoitteita, joilla vähennetään kierrättämättömän muovijätteen määrää.

Mitä tulee näihin uusiin mahdollisiin EU:n omiin varoihin, niin niistä on nyt käynnistynyt keskustelu, ja valtioneuvosto linjaa omaa kantaansa eduskunnalle ensi keväänä annettavassa eurooppapoliittisessa selonteossa, jossa pääsemme sitten yhteisesti keskustele-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

maan myös siitä, mikä on kantamme komission esityksiin, muun muassa digiveroon tai hiilitulliin ja niin edelleen. Nämä asiat tulevat myöhemmin siis käsittelyyn.

Edustaja Reijosen kysymykseen tästä valtionomaisuuden myynnistä ja ostamisesta: Luonnollisestikaan en tässä ryhdy käymään kauppaa, sen enempää myymään kuin ostamaan, mutta haluan tuoda mieleenne, että meillä on kotimaisen ankkuriomistuksen väline, joka on Solidium. Mikäli meillä on tarpeen turvata kotimaisen omistuksen intressejä, niin Solidiumin kautta me voimme tämäntyyppisiä toimenpiteitä tehdä, ja tämä on varmasti näinä koronakriisin aikoina tärkeä väline meille. Muutoinkin valtio on aktiivinen toimija omassa omistajapolitiikassaan, joten seuraamme markkinoita hyvin huolella ja pyrimme varmistamaan meidän strategiset intressimme kaikissa olosuhteissa.

Edustaja Hassin kysymykseen valtionyhtiöiden vastuullisuudesta: Me edellytämme nyt poikkeuksellisen vahvasti vastuullisuuden toteuttamista erityisesti ilmastopolitiikassa, joka on nostettu meidän omistajapolitiikan periaatepäätöksen yhdeksi kulmakiveksi. Kaikkien valtionyhtiöiden tulee selvittää ilmastomuutoksen vaikutukset omassa liiketoiminnassaan [Puhemies koputtaa] sekä laatia toimenpidesuunnitelma päästöjen vähentämiseksi tavalla, jossa verrokkiyhtiöihin nähden tavoitteet ovat kunnianhimoisia. Tätä me tulemme seuraamaan, ja ensimmäiset raportit, puhemies, tulemme sitten saamaan vuoden 2022 aikana.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

Asian käsittely keskeytettiin.

4. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Sanna Marin
tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko
valtiovarainministeri Matti Vanhanen
ulkoministeri Pekka Haavisto
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
työministeri Tuula Haatainen
elinkeinoministeri Mika Lintilä
sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
sisäministeri Maria Ohisalo
opetusministeri Jussi Saramo

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan tänään kello 13 keskeytettyä täysistuntoa.

Päiväjärjestyksen 4. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen jollekin paikalla olevista ministereistä, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

4.1. Suullinen kysymys ulkoministeri Haaviston toiminnasta (Sanna Antikainen ps)

Suullinen kysymys SKT 180/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Antikainen.

Keskustelu

16.01 Sanna Antikainen ps: Arvoisa puhemies! Tällä viikolla poliittisessa keskustelussa on ollut esillä vihreiden piittaamattomuus laista ja ulkoministeri Haaviston toiminta hänen perustuslakivaliokunnalta saamiensa moitteiden jälkeen. Vihreät ovat yrittäneet esittää, että tarkoitus pyhittää keinot ja että lakia rikkonut Haavisto ei olisi tehnyt mitään väärää. Perustuslakivaliokunta totesi mietinnössään täysin yksiselitteisesti, että ulkoministerin toiminta on ollut lainvastaista. Pääministeri Marin, vastatkaa lyhyesti, kyllä vai ei: rikkoiko Haavisto lakia?

16.02 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunnan moitteet ovat vakavat, ja olen ulkoministeri Haaviston kanssa tästä asiasta keskustellut. Oma ymmärrykseni on se, että hän suhtautuu näihin moitteisiin vakavasti ja nöyrästi, ja tältä osin tietenkin me arvioimme tilannetta samalla lailla kuten perustuslakivaliokunta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Te ette vastannut kysymykseen!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.03 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Haavisto, vastasitte tammikuussa kirjalliseen kysymykseeni seuraavasti: ”Ulkoministeriö tai Suomen valtio ei ole maksanut mitään epävirallisille tahoille liittyen al-Holin leiriin.” Nyt media paljasti, että te annoitte toissa heinäkuussa suullisen ja salaisen toimeksiannon hollantilaiselle järjestölle, joka on laskuttanut ulkoministeriöltä viime vuonna liki 60 000 euroa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Ministeri Haavisto, vastatkaa: pitikö se paikkansa, mitä vastasitte kirjalliseen kysymykseeni — kyllä vai ei?

16.03 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kysymys silloin koski sitä, onko tällaisia tahoja, joita jollain tavalla lahjotaan tai hyvitetään tällaisessa yhteydessä, onko tällaisia epävirallisia rahoja maksettu, kun lapsia esimerkiksi ostettaisiin vapaaksi, ja näitä ei ole. Mitään tällaista ei ole ollut.

Sen sijaan toissa kesänä, kuten perustuslakivaliokunnan käymästä aineistosta hyvin voidaan käydä läpi, tällainen hollantilainen Dialogue Advisory Group, joka on siis rauhanvälitysjärjestö, on tehnyt kaksi matkaa sinne alueelle Suomen pyynnöstä niin, että siellä on ollut mukana kokenut suomalainen diplomaatti Ilkka Uusitalo, ja he ovat tehneet raportin, sekä suullisen että kirjallisen, sen matkan tuloksista, tavanneet siellä viranomaisia ja anta-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

neet sitten kuvan, miten sillä alueella voi toimia. Tällainen työ on ulkoministeriön normaalia työtä. [Jukka Gustafsson: Näin on!]

16.04 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliitikassa on aina esiintynyt suhmurointia, mutta Marinin hallitus on vienyt sen aivan uudelle tasolle. Useampi ministeri on joutunut eroamaan puhuttuaan pötyä eduskunnalle tai sekoitettuaan omat ja veronmaksajan rahat. No, he sentään ovat eronneet.

Sisä- ja ulkoministeriön virkamiehet ovat johtaneet eduskuntaa harhaan al-Hol-operaation tiimoilta ilman seurauksia. Ulkoministeri itse on tehnyt samaa ja lisäksi toiminut lainvastaisesti ja sen jälkeen vähätelty ja vääristellyt perustuslakivaliokunnan ratkaisua. Silti hänellä on SDP:n ja keskustan luottamus. Pääministeri Marin, onko tämä sellaista poliittista kulttuuria, jota te haluatte olla normalisoimassa? Ette te voi lykätä vastuuta vihreille itselleen. Te määrittelette, missä hyväksyttävän rajat kulkevat teidän hallituksessanne.

16.05 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En minä lykkää vastuuta kenellekään. Hallitus yhdessä kantaa vastuuta ja toimii aina eduskunnan luottamuksen varassa. Tällä viikolla on äänestetty eduskunnan salissa ministeri Haaviston luottamuksesta, ja eduskunta on antanut ministeri Haavistolle luottamuksensa. Ja myös omalta osaltani olen todennut, että ulkoministeri voi jatkaa tehtävässään.

16.06 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä perustuslakivaliokunnan tulkinnassahan ei ole kysymys siitä, että ministeri ja hallitus ovat pyrkineet saamaan niitä lapsia pois sieltä al-Holin leiriltä. Kysehan ei ole tästä missään tapauksessa, vaikka tämä keskustelu halutaan tähän siirtää. Kyse on siitä, miten on toimittu ulkoministeriön sisällä henkilökunnan suhteen. Heitä on siirretty eri tehtäviin, kun he eivät ole olleet halukkaita suorittamaan annettuja tehtäviä.

Arvoisa ulkoministeri, nyt kun tätä al-Hol-asiaa on käsitelty jo vuosi, valiokunnassa ja myös eduskunnassa, niin tavallaan tuntuu harmilliselta, että me saamme tipoittain näitä tietoja lukea lehdistä ja näistä erilaisista lausunnoista, kuten esimerkiksi tästä operaatiosta, joka on toteutettu jonkun järjestön kautta. Kysymys kuuluukin: Voitteko te vakuuttaa, että nämä järjestöt eivät ole käyttäneet niitä valtion rahoja sellaisiin tehtäviin, mihin me emme haluaisi antaa lupaa, kuten esimerkiksi [Puhemies koputtaa] käyttää niitä lahjuksina ihmisten pois saamiseksi leiriltä? Voitteko vakuuttaa, [Puhemies: Ja minuutti!] että rahoja ei ole käytetty tällaisiin tehtäviin?

16.07 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin vakuuttaa, että Suomen valtio ei ole tehnyt mitään lahjontaa tai maksanut siitä, että ihmisiä saataisiin pois leiriltä. [Jussi Halla-aho: Sitähän ei kysytty!] Kuten olette nähneet siinä perustuslakivaliokunnan aineistossa, siellä on ollut vaihtoehtona erilaisia yksityisiä tarjoajia, jotka ovat ajatelleet, että he tekisivät hyvää sitä kautta, että he ostaisivat ihmisiä ulos. Sitä Suomen valtio ei ole hyväksynyt, ja sen takia on koko ajan korostettu, myöskin kaikille yksityisille toimijoille, että suhteiden pitää toimia virallisella tasolla: rahalla ei voi lapsia pelastaa eikä ostaa, vaan tämän täytyy tapahtua neuvotteluteitse niin, että viranomaiset ovat tässä mukana. Se on ollut Suomen linja.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Kaikki se aineisto, mikä liittyy al-Holiin, on ollut perustuslakivaliokunnan pöydällä tämän vuoden. Tämä on ollut pitkä vuosi minulle, en ole voinut siitä mitään sanoa tähän asti, mutta nyt se kaikki aineisto on julkista.

16.08 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perustuslain mukaan kansanedustaja on velvollinen toimessaan noudattamaan oikeutta ja totuutta. Hän on siinä velvollinen noudattamaan perustuslakia, eivätkä häntä sido muut määräykset. Kuitenkin pääministeri Marin ilmoitti jo ennalta kaikkien hallituspuolueiden puolesta, että ministeri Haaviston jatkolla on koko hallituksen luottamus. Keskustan kansanedustajat ovat julkisesti myöntäneet äänestäneensä Haaviston luottamuksen puolesta pakon edessä omaatuntoaan vastaan, jotta hallitus pysyisi koossa. Hallitus kuitenkin ei kaadu riviministerin saamaan epäluottamukseen. Hänen tilalleen vain valitaan uusi ministeri.

Kysynkin pääministeri Marinilta: oletteko painostanut kansanedustajia äänestämään vastoin omaatuntoaan? Kysyn myös ministeri Saarikolta: oletteko te harhaanjohtanut oman ryhmänne edustajia, jotta nämä äänestäisivät vastoin omaatuntoaan? [Jussi Halla-aho: Onpa hyviä kysymyksiä!]

16.09 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole.

16.10 Wille Rydman kok: Arvoisa herra puhemies! Kun viime perjantaina keskustelimme tästä asiasta täällä eduskunnassa, esitin ministeri Haavistolle kysymyksen siitä, yhtyykö hän siihen perustuslakivaliokunnan näkemykseen, että hän on toiminut hallintolain ja ulkoasiainhallintolain vastaisesti. Ministeri Haavisto ei vastannut suoraan tähän kysymykseen vaan totesi ainoastaan, että hän perehtyy perustuslakivaliokunnan mietintöön ja ottaa sen moitteet vakavasti. Nyt kysynkin ministeri Haavistolta: joko te nyt olette perehtynyt perustuslakivaliokunnan mietintöön ja yhdyttekö sen näkemykseen siitä, että toimintanne on ollut lainvastaista, vai kiistättekö tämän asian?

16.10 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen täällä keskustelussa viime perjantaina kahteen kertaan todennut, että perustuslakivaliokunta on ylin päättävä elin tässä asiassa. Siihen ei ole minkäänlaista valitusoikeutta. Se on se päätös, joka jää voimaan. Kunnioitan perustuslakivaliokunnan päätöstä. Otan nämä moitteet vastaan, ja olen ilmoittanut, että tulen kaikessa vastaisessa toiminnassa ottamaan nämä moitteet ja tämän ohjauksen huomioon.

16.10 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunta on kaksi päivää sitten antanut ministeri Haavistolle luottamuksensa. Perustuslakivaliokunta antoi ministerille moitteet virkamiehen siirtohankkeesta, vaikka totesikin sen olleen oikein, että ministeri ryhtyi toimiin al-Holin leirin lasten auttamiseksi. Juuri äsken ministeri jälleen kerran totesi ottavansa moitteet vakavasti, mutta oppositio vain jatkaa ryöpytystä. Herää kysymys, kunnioittaako oppositio eduskunnan tekemää päätöstä. Itse kukin on tehnyt virheitä, ja oman puolueenikin puolesta haluan todeta, että otamme virheistä opiksi.

Arvoisa puhemies! Nyt on aika katsoa eteenpäin. Tässä maassa on valtavan tärkeitä kysymyksiä ratkaistavaksi. Olemme edelleen keskellä koronavirusta. Myöskään ilmastokriisi, talouden vaikea tilanne ja luontokato eivät ole kadonneet mihinkään. Kysyn pääministeriltä: onko asia hallituksen puolesta käsitelty, [Puhemies koputtaa] ja voimmeko jatkaa

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

kestävän yhteiskunnan rakentamista? [Perussuomalaisten ryhmästä: Edustaja Hassi yrittää hiljentää oppositiota!]

16.12 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten aikaisemmin totesin, ministeri Haavisto nauttii eduskunnan luottamusta, kuten tällä viikolla eduskunta on todennut, ja ministeri Haavisto nauttii myös minun luottamustani ja hallituspuolueiden luottamusta. Tämän mukaisesti toimimme. Itse kyllä soisin, että keskittyisimme niihin painaviin ja tärkeisiin asioihin, joita meillä on hallituksen pöydällä.

16.12 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Antikaisen kirjallisessa kysymyksessä ei kysytty vain sitä, onko annettu joitakin lahjusrahoja, vaan ylipäättänsä, onko maksettu joillekin tahoille, ja tätä samaa kysymystä on esitetty valiokunnissa.

Ulkoministeri 2008: yksityiselämän ehdottelevia tuhmia tekstiviestejä — ero; kehitys- ja omistajaohjausministeri 2013: poliittinen ohjaus valtionyhtiön tekemässä rikosilmoituksessa — ero; valtiovarainministeri 2020: 45 000 euron esiintymiskoulutus ministeriön laskuun — ero; ja monia muita. Ulkoministeri 2020: rikkoi lakia, esitti väärää tietoa eduskunnalle — ei eroa.

Arvoisa pääministeri! Täällä on nyt aika moneen kertaan kysytty ja kysyn edelleen: miksi teidän hallituksenne ministeri saa toimia lainvastaisesti?

16.13 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten ministeri Haavisto on todennut, hän ottaa perustuslakivaliokunnan moitteet erittäin vakavasti, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei se riitä!] hän huomioi sen omassa työskentelyssänsä. Ja kuten aikaisemmin olen jo todennut, hallitus ja kaikki sen ministerit toimivat eduskunnan luottamuksella, ja tällä viikolla eduskunta on äänestänyt ministeri Haaviston luottamuksesta ja on antanut luottamuksensa.

16.14 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeusministeriö valmistelee säännökset, joilla pyritään esimerkiksi varmistamaan hyvän hallinnon toteutuminen. Arvoisa ministeri Henriksson, meillä Pohjanmaalla ovat tunnetusti rehellisyys ja suorasanaisuus kunniassa. Te annoitte luottamuksen oikeusministerinä ministeri Haavistolle, kun hän on selkeästi perustuslakivaliokunnan mielestä rikkonut lain kirjainta. Miten te koette, näytättekö nyt oikeusministerinä hyvää mallia Suomen nuorille, Suomen kansalle, kun te annatte tuossa asemassa luottamuksen lakia rikkoneelle? — Kiitos.

16.15 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä on todettu, eduskunta on tällä viikolla äänestänyt ministeri Haaviston luottamuksesta. Se on teidän kaikkien tiedossa. Se oli poliittinen päätös, tässä salissa tehdään politiikkaa. Tämä sali ei ole tuomioistuin, vaan täällä tehdään politiikkaa. Se poliittinen päätös on tehty, ja haluaisin kysyä, onko tässä salissa sellaisia henkilöitä, jotka eivät koskaan ole tehneet virheitä. Onko se niin, että ei voi koskaan sallia, että joku tekee jotain väärin ja voi katua sitä ja voi mennä eteenpäin? Tässä salissa otetaan kantaa siihen, otetaanko poliittinen vastuu vaiko ei. Ja tästä on eduskunta tällä viikolla äänestänyt. Minä olen demokratian kannattaja, ja tämä sali on tämän asian päättänyt.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

16.16 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tiistaina eduskunta äänesti ministerin luottamuksesta, koska ministeri oli — perustuslakivaliokunnan näin todeten — toiminut vastoin lakia. Mutta tämän äänestyksen jälkeen kuitenkin usea kansanedustajakollega toi esiin, että eivät he äänestäneet ministerin luottamuksesta vaan he äänestivät täällä hallituksen jatkosta. Kysynkin pääministeriltä: Olisitteko todella tilanteessa, että ministeri Haavisto ei toimittuaan vastoin lakia olisi saanut eduskunnan luottamusta, mennyt Mäntyniemeen jättämään hallituksen eronpyynnön? Vai ovatko kansanedustajakollegat tässä antaneet väärän kuvan siitä, mistä tiistaina äänestettiin, kun ministeri Haaviston luottamuksesta äänestettiin?

16.16 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministerinä ilman muuta tuen hallitusta ja sen ministereitä ja näin pyrin toimimaan kaikissa tilanteissa. Näin olen aikaisemmin toiminut ja näin pyrin myös vastaisuudessa toimimaan. Tämän kysymyksen osalta oma arvioni on se, että mikäli ministeri Haavisto ei olisi saanut eduskunnan luottamusta, niin me olisimme hallituksessa keskustelleet erittäin vakavasti hallituksen jatkosta.

16.17 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Eduskunnan hallituspuolueet ovat antaneet ministerille luottamuksen, ja eduskunnan hallituspuolueilla on enemmistö, mutta nämä eduskunnan hallituspuolueet eivät voi yhdessäkään muuttaa sitä, että ministerien vallankäytön on perustuttava lakiin ja noudatettava lakia. Perustuslakivaliokunnan asemaa on nakerrettu, kun hallituksen toimesta ollaan kiistetty tätä lopputulemaa. Tai ainakaan te, pääministeri, ette äsken vastauksessanne myöntänyt ulkoministerin rikkoen lakia. Te ette siis halua sanoa, että ulkoministeri rikkoi lakia.

Kysyn: Kun EU:n elvytyspaketissa te, Marin, pääministerinä neuvottelitte Suomen sinne mukaan ilman yksiselitteistä mandaattia ja kun perustuslakivaliokunta on jatkossa hyvin ratkaisevassa asemassa, kun EU:n yhteistä velanottoa ja tulonsiirtounionia käsitellään eduskunnassa, niin nyt tässä tilanteessa perustuslakivaliokunnan puheenjohtajaksi oli käytettävissä entinen oikeusministeri Johannes Koskinen. Mutta ilmeisesti te, pääministeri, omalla päätöksellänne kuitenkin tahdoitte ja ajoitte sinne [Puhemies koputtaa] puheenjohtajaksi Antti Rinteen. Miksi näin?

16.18 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP:n eduskuntaryhmä tekee esitykset eduskunnalle tämänkaltaisista valinnoista, ja valinnat täällä salissa käsitellään, ja perustuslakivaliokunta on valinnut joukostaan Antti Rinteen perustuslakivaliokunnan puheenjohtajaksi.

Mitä tulee sitten tähän monivuotiseen rahoituskehykseen ja elpymiskokonaisuuteen: Nyt kun tämä asia on vihdoin ja viimein saatu Euroopan päässä vietyä eteenpäin, tästä tullaan antamaan omien varojen päätös eduskunnalle ja eduskunta pääsee tätä kokonaisuutta käsittelemään, ja asianmukaiset valiokunnat — olettaisin, että myös perustuslakivaliokunta — tulevat erittäin huolellisesti tämän kokonaisuuden katsomaan läpi. Itse olen pääministerinä pyrkinyt kaikin tavoin varmistamaan sen, että kaikki ne perustuslakivaliokunnan huolet ja huomiot on otettu tässä neuvotteluratkaisussa huomioon. [Jukka Gustafsson: Rinteen valittiin yksimielisesti! Myös perussuomalaiset tukivat häntä!]

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

16.19 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa muistutuksen johdosta tehdyssä perustuslakivaliokunnan selvityksessä kuultiin ylimpiä laillisuusvalvojia. Eduskunnan oikeusasiamies katsoi, ettei edes sitä hallintolain ja ulkoasiainhallintolain rikkomusta olisi tapahtunut, jossa taas perustuslakivaliokunta katsoi, että siinä oli lainvastaisesti menetelty. Toinen korkea laillisuusvalvoja, apulaisvaltakunnansyyttäjä, katsoi, että on siinä määrin syytä epäillä virkavirhettä, että hän olisi normaalin virkamiehen osalta vienyt asiaa eteenpäin, mutta hän jätti perustuslakivaliokunnan totaalisesti arvioitavaksi, täytyvätkö ministerivastuun erityiset edellytykset, jotka perustuslaissa suoraan on kirjoitettu.

Nyt on julkisessa keskustelussa kerrottu, että on ikään kuin automaattinen ratkaisu näihin, että... [Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, edustaja Koskinen, se kysymys ministerille.

...siirretään valta valtakunnansyyttäjälle, ja kysymys menisi oikeusministerille: kun näin ylimmät laillisuusvalvojat tällaisessa tilanteessa ovat kahta eri mieltä, [Puhemies koputtaa] tuoko joku tällainen yksinkertainen lainmuutos ratkaisun tällaisiin tilanteisiin?

16.21 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En oikein kuullut sitä viimeistä kysymystä. Jos puhemies sallii, niin jos saisin sen vielä kertaalleen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ei sentään minuuttia, mutta jos kymmenessä sekunnissa tiivistätte.

16.21 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Eliikkä kun entinen valtakunnansyyttäjä esitti, että ratkaisun tällaisiin tuo se, että siirretään perustuslakivaliokunnalta tämä ministerisyytteen harkintavalta valtakunnansyyttäjälle, ja nythän me näemme, että kaksi ylintä laillisuusvalvojaa on eri mieltä, niin onko ratkaisu [Puhemies koputtaa] tämä lainmuutos?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No nyt kysymys selvisi.

16.21 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erinomainen kysymys. Meidän pitää varmasti vakavasti käydä läpi se, millä tavalla tällaisia prosesseja tänä päivänä hoidetaan, onko meillä syytä yhdessä eduskunnassa parlamentaarisesti käydä läpi se, onko syytä muuttaa tätä järjestelmää joiltakin osin. Olen itse avoin sellaiselle keskustelulle ja olen avoin myös siihen, että keskusteltaisiin siitä, onko soveliaista, jos kuitenkin jätetään tämä järjestelmä käyttöön, että perustuslakivaliokunta on se, joka päättää, ylittyykö syytekynnys vai ei, ja onko soveliaista, että ne henkilöt, jotka itse ovat olleet aloitteen tekijöitä tällaiselle menettelylle, ovat itse päättämässä perustuslakivaliokunnassa tästä käsittelystä. Minun mielestäni tässä on asioita, mitä meidän on syytä pohtia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Entä ministerin läsnäolo omassa asiassa?] Tässä on otettava myös näitä asioita huomioon, ja eduskunnan [Puhemies koputtaa] on syytä palata tähän keskusteluun.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

16.22 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeusvaltion kannalta eduksi ei ole se, että nyt on asetettu lasten auttaminen ja hyvä hallintotapa vastakkain. Ministeri johtaa ministeriötä, mutta laki suojaa työntekijää. Lain tehtävä on toimia kansalaisten turvana myös sellaisissa tapauksissa, joissa vallankäyttäjän moraalilla on hyvinkin erilainen kuin yleisesti hyväksymämme. Yhteiskunnassamme on valtavasti tärkeitä arvoja, joita pitää varjella, mutta lainmukaisesti. Jos oikeusvaltion periaatteita aletaan murentaa, se johtaa mielivaltaan. Elinkeinoelämän valtuuskunnan tutkimus paljasti kansalaisten kadottaneen uskonsa poliitikkoihin ja puolueisiin. Mitkä ovat ne toimet, joilla te, pääministeri Marin, pyritte vaikuttamaan siihen, että kansalaisten luottamus tässä tilanteessa paranee?

16.23 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä ja iso kysymys ja valitettavasti niin iso, että minulla yksin pääministerinä ei ole siihen vastausta. Toivoisin kyllä, että kansanedustajalaitoksena, eduskuntana, yhdessä tätä asiaa vakavasti pohdimme, ja uskon, että eduskunnan puhemies myös tämän asian osalta on halukas käymään koko eduskunnan kanssa keskustelua.

Kyllä se on niin, että meillä jokaisella on yhdessä vastuu siitä, millä tavalla politiikka näyttäytyy kansalaisille, millä tavalla oikeusvaltio näyttäytyy kansalaisille. Meidän jokaisen sanoilla, teoilla ja toiminnalla on vaikutusta siihen, millä tavalla ihmiset kokevat, että he voivat politiikkaan luottaa. Tähän keskusteluun kutsun mielelläni kaikki kansanedustajat yhdessä puolueesta riippumatta, hallitus—oppositio-asetelmasta riippumatta. Ja uskon, kun olen kuunnellut eduskunnan puhemiestä, että myös hän jakaa tämän huolen.

16.24 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nythän on niin, ministeri Haavisto, että te tietyllä tavalla jäätte rankaisematta. Teille tuli moitteet, on todettu lainvastaisuus, ei oikeudellista vastuuta, koska ei ministerivastuusiakynnys täyty, mutta ei myöskään poliittista vastuuta. Ministeri Henriksson sanoi, että muut puolueet tekevät politiikkaa, ja no, se on teidän valintanne, että haluatte jatkaa vihreiden kanssa ettekä halua osoittaa sitä, mikä teille on sopivuuden raja ja mikä ei.

Kysyn oikeastaan teiltä, ministeri Haavisto, kun kaikki muut tuntuvat jotenkin osoittavan lopulta kuitenkin nuolenkärkensä teihin: koetteko te olevanne niin korvaamaton tälle Suomen politiikalle, että te ette voi poistua sieltä ministeriäitiöstä ja antaa sinne teidän omasta puolueestanne jonkun sellaisen ihmisen, joka ei rasittaisi tätä meidän yhteiskuntaamme luottamuspulalla näin vakavasti? Pääministeri juuri otti esille tämän luottamuksen. Teillä on, ulkoministeri, mahdollisuus palauttaa tämän tilanteen luottamus eroamalla tehtävästänne. [Puhemies koputtaa] Miksi te ette tee sitä?

16.25 Ulkoministeri Pekka Haavisto (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä meistä jokainen joutuu koko ajan miettimään, mitä tehtäviä pystyy hoitamaan, mitä on kykenevä hoitamaan, ja totta kai, kun perustuslakivaliokunta näin painavasti sanoi, olen sen harkinnan joutunut tekemään.

Sitten palaan syksyyn 2019 ja niihin kaikkiin toimiin, joita on tehty näiden suomalaisten lasten eteen: Puhun nyt niistä lapsista sen vuoksi, että kaikki ne muistutuksen kohdat, jotka perustuslakivaliokunnalle jätettiin, koskivat lasten auttamista tavalla tai toisella silloin syksyllä 2019, ja se oli hallituksen linjan mukaista. Tiedän, että korkea virkamiesjohto omassa ministeriössän ei nähnyt näissä toiminna ongelmaa. Ministerin täytyy tietysti voi-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

da luottaa virkamiesjohtoon, ja sitten yksi näistä toimista on nyt todettu perustuslakivaliokunnassa sellaiseksi, että siitä olen saanut moitteet, ja ne moitteet otan vastaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tämä aihealue on tällä erää nyt käsitelty, ja vaihdetaan aihetta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

4.2. Suullinen kysymys suomalaisten toimeentulohuolista korona-aikana (Ruut Sjöblom kok)

Suullinen kysymys SKT 181/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sjöblom.

Keskustelu

16.27 Ruut Sjöblom kok: Arvoisa puhemies! Vaikea vuosi päättyy poikkeukselliseen joulun. Toivon, että suomalaiset voisivat rauhoittua sen viettoon turvallisin mielin. Kuitenkin satojatuhansia työttömiä ja lomautettuja sekä kymmeniätuhansia ahdingossa eläviä yrittäjiä kalvaa huoli omasta ja perheen toimeentulosta.

Me kokoomuksessa haluamme estää 90-luvun laman kaltaisen konkurssiaallon ja masatyöttömyyden. Julkaisimme viikko sitten 30 toimenpidettä, joilla yrityksiä ja työpaikkoja voidaan pelastaa. Kiireisimpiä ovat muun muassa maksuhäiriöiden erääntymiseen ja konkurssimenettelyyn liittyvät muutokset. Yritystuet, konkurssilain väliaikaiset muutokset ja muut toimet ovat hillinneet konkurssien määrää, mutta mikäli kysyntä ei palaudu entiselleen, seinä tulee vastaan.

Arvoisa pääministeri, miten te valaisitte uskoa ja toivoa näille tällä hetkellä toimeentulonsa kanssa painiville suomalaisille?

16.28 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä huoli on vakava, ja se on yhteinen. Kyllä me kaikki näemme, kuinka kovasti koronaviruksen vaikutukset koettelevat suomalaista yhteiskuntaa: yrityksiä, työntekijöitä, perheitä, eri alueita, ihmisiä kaikkialta Suomesta. Tämä tilanne on erittäin vakava. Se on vakava täällä, ja se on vakava muualla.

Tämän vakavankin tilanteen keskellä meidän pitää pyrkiä tietenkin toimimaan niin, että me minimoimme vahinkoja, ja sitä hallitus on omalla toiminnallaan pyrkinyt aktiivisesti tekemään: oikein ajoitetulla ja riittävän voimakkaalla finanssipolitiikalla, elvytyksellä, sillä, että olemme tässä tilanteessa tukeneet alueita, kuntia, yrityksiä erilaisin tuin. Tiedän, että nämäkin ovat kritiikkiä herättäneet, mutta mielestäni ne ovat olleet tärkeitä tekoja sen eteen, että tilanne ei entisestään vaikeudu, kun se on jo valmiiksi vaikea.

Ja nyt kun me katsomme eteenpäin, miten tästä yhdessä selviämme, niin tietenkin rokote on hyvä ja valoisa uutinen. Me suhtaudumme tähän kokonaisuuteen niin, [Puhemies koputtaa] että pyrimme varmistamaan, että suomalaiset voidaan kattavasti rokottaa ja tätäkin

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

kautta voidaan palata hieman normaalimpaan elämään. [Puhemies koputtaa] Mutta vaikeuksia on vielä edessä päin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka tähän aihealueeseen liittyen haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. Ja kytketään tähän tematiikkaan nyt kaikki koronaan liittyvät.

16.29 Ruut Sjöblom kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me suomalaiset olemme aina olleet hyviä selviämään vaikeista tilanteista...

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisa edustaja, nyt mikrofoni lähti pois päältä. Älkää, muut edustajat, silloin näpelöikö omaa mikrofoniin käynnistysnappianne, kun jollakin muulla on puheenvuoro.

No niin. — Arvoisa puhemies! Akuutin kriisin jälkeen meillä on oltava malttia keskittyä kansakuntamme kohtalonkysymyksiin. Korkeatasoinen koulutus ja suomalaisten vahva osaaminen ovat yritystemme toimintaedellytys ja ehkä jopa tärkein kilpailukykytekijämme. Näin oli myös 90-luvun laman jälkeen. Jotta suomalaisista innovaatioista, tuotteista ja ajatuksista jatkossakin kiinnostutaan maailmalla, koulutukseen ja tutkimukseen on panostettava määrätietoisesti. Me kokoomuksessa uskomme, että tämä on oikea resepti.

Arvoisa pääministeri! Riittävä panostus rajallisessa maailmassa vaatii valintoja. Voimmeko sopia, että niin kotimaiset kuin eurooppalaiset elvytysrahat keskitetään astetta suurempiin koulutuspanostuksiin? Ja voimmeko sopia, että ohjaamme miljardiluokan panostukset koulutuksen, tutkimuksen ja tuotekehityksen vahvistamiseen, jotta Suomi pysyy kehityksen kärjessä?

16.31 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä siitä, että suomalainen menestys rakentuu vahvan osaamisen ja koulutuksen varaan. Näin on ollut aiemmin ja näin tulee olemaan tulevaisuudessa, ja senkin vuoksi on erittäin iloinen uutinen se, että tällä viikolla tästä salista on hyväksytty historiallinen oppivelvollisuus uudistus, joka vahvistaa meidän yhteiskuntamme nuorten mahdollisuuksia päästä työnsyrjään kiinni, vahvistaa omaa koulutustansa ja osaamistansa, varmistaa oma toimeentulo. Tämä on peruskoulu-uudistukseen verrattavissa oleva historiallinen uudistus, ja tällä viikolla tämä tässä salissa on hyväksytty, kiitos siitä eduskunnalle.

Sen lisäksi meidän pitää tietenkin tehdä muitakin toimia. Panostaminen tutkimukseen, tuotekehitykseen, koulutukseen, osaamiseen hyvin laajasti on työtä, jota me hallituksessa teemme. Hallitus on panostanut tälle sektorille aivan ennätyksellisesti verrattuna aiempiin hallituskausiiin, ja sen lisäksi tätä työtä tullaan kyllä jatkamaan. Osana tätä elvytyspakettia ja elpymisen kokonaisuutta tullaan myös kohdentamaan erityisesti tälle alalle paljon panostuksia, [Puhemies koputtaa] mutta yksityiskohtiin voimme palata myöhemmin.

Kysymyksen käsittely päättyi.

4.3. Suullinen kysymys hoitohenkilöstön riittävydestä (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 182/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

Keskustelu

16.32 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Koronaepidemia on kasvattanut hoito-velkaa. Lääkäri- ja hoitajakäynneistä joillakin alueilla jopa kolmannes on jäänyt väliin, ja leikkauksia on lykätty. Suun terveydessä korona on johtanut yli miljoonan käynnin hoito-velkaan. Hoitohenkilökuntaa tarvitaan kipeästi koronatoimiin, sitten hoitovelan purkuun, vanhustenhoidon sovitun henkilöstömitoituksen saavuttamiseen ja henkilöstön eläkepoistuman paikkaamiseen. Lähes kaikissa Euroopan maissa on otettu käyttöön myös palkkakannustimia hoivahenkilöstölle. Millä keinolla hallitus aikoo turvata sote-henkilöstön riittävyyden tulevana kuukausina, ja myös vuosina?

16.33 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä edustajan kysymys on aivan oikea, nimenomaan myös sen takia, että te poimitte yhden esimerkin, missä meillä erityisen suuri huoli on. Niin minäkin poimisin tuon suun terveydenhuollon. Minun on sanottava teille, kansanedustajat, että koronakriisissä me emme omaa sellaista sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöryhmää, jossa ihmisillä ei olisi koko ajan töitä. Nämä ihmiset, jotka tekevät tätä koronakriisiä, on jouduttu ottamaan toisista tehtävistä pois, ja yksi kaikkein valitettavin asia on se, että me olemme jopa suun terveydenhuollosta joutuneet lainaamaan ihmisiä, jotta keväällä pystyttiin henget ja terveys turvaamaan. Siltä osin olen halunnut hyvissä ajoissa hakea myöskin budjettineuvotteluissa 450 miljoonaa euroa hoito- ja palveluvelan vähentämiseen. Nimenomaan tänään käsitellään budjettia, ja ensi vuonna nämä rahat olisivat käytettävissä. Me rupeamme tähän valtavaan talkooseen mahdollisimman nopeasti ja mahdollisimman kattavasti [Puhemies koputtaa] sekä perusterveydenhuollossa että erikoissairaanhoidossa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

4.4. Suullinen kysymys Lapin-matkailusta korona-aikana (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 183/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.34 Harry Harkimo liik: Arvoisa puhemies! Hallitus on kehottanut suomalaisia matkustamaan Suomessa, koska ulkomaille ei saa mennä. HUS ja sairaanhoitopiiri Lapissa ovat kehottaneet, ettei Lappiin pidä mennä, jos ei ole välttämätöntä tarvetta. Ministeri Lin-

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

tilä taas on kehottanut menemään Lappiin hiihtelemään, koska siellä on lunta. Lapin yrittäjät tarvitsevat nyt tukea, koska muuten häviää elinkeino alta. Arvoisa pääministeri, voitko nyt antaa selvän suosituksen, että Lappiin saa mennä jouluna?

16.35 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen kansalaisilla on oikeus Suomessa liikkua, kuten parhaaksi katsovat. Meillä eivät ole tällä hetkellä valmiuslait käytössä, ja toivottavasti emme sellaiseen tilanteeseen joudu. Valmiuslaissa on olemassa muun muassa 118 §, jolla olisi mahdollista rajoittaa ihmisten liikumista maan sisällä, mutta tämä tilanne ei ole nyt onneksi käsillä. Kuitenkin on hyvä todeta se, että koronatilanne on vaikea ja tähän pitää suhtautua vakavasti. Tältä osin kyllä itsekin kehottaisin erittäin maltilla nyt suhtautumaan matkustamiseen ja eritoten sellaisiin kokoontumisiin, joissa ollaan tekemisissä ihmisten kanssa, jotka eivät muutoin siinä omassa arjessa ole. Eli malttia ja varovaisuutta, ja ennen muuta muistetaan se, että jos tavataan ikääntyneitä sukulaisia esimerkiksi joulunpyhinä, kaikki varotoimenpiteet on syytä tehdä.

16.36 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koronan kanssa tosiaan eletään taas kriittisiä aikoja, ja siinä tarvitaan viisautta ja päämäärätietoisuutta. Minulla on kuitenkin herännyt huoli tässä viimeisten päivien, viikkojen aikana siitä, onko hallitus päätöksentekokykyinen — näyttää kovin riitaisalta. Sekä koronan hoito että muiden isänmaan asioiden hoito vaatii nyt määrätietoisuutta. Nyt tällä viikolla viimeksi valtiovarainministeriöllä, aikaisemmin Suomen Pankilla, viime viikolla OECD:llä, kaikilla on ollut sama viesti Suomen hallitukselle: nyt pitää samaan aikaan koronaelvytyksen yhteydessä aloittaa työllisyyttä ja taloutta parantavat toimet, joilla saadaan kestävä kasvua, jolla suomalainen hyvinvointi pelastetaan vuosikymmenen lopulla ja ensi vuosikymmenellä. Velka kasvaa, työllisyys on alhaalla, yritykset huonossa kunnossa — nyt tarvitaan toimia. Kysyisin pääministeriltä: Millainen toimintasuunnitelma teillä on, kun eduskunta nyt jää tauolle? Mitä teillä on valmistelussa, jotta nämä Suomen Pankin, valtiovarainministeriön, teidän omien neuvonantajienne vaateet kasvutoimista [Puhemies koputtaa] valmistellaan ja tuodaan eduskunnan päätettäväksi [Puhemies koputtaa] mahdollisimman nopeasti?

16.37 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on myös koko koronakriisin ajan toteuttanut ohjelmaansa ja tehnyt töitä sen eteen, että esimerkiksi rakenteellisia uudistuksia työllisyyden parantamiseksi tehdään. Näitä päätöksiä olemme tehneet hallituskauden aikana, näitä olemme tehneet budjettiriihessä, ja yhdestä isosta päätöksestä tulemme tänään myöhemmin kertomaan — mitä tulee yli 55-vuotiaiden työllisyysasteen parantamiseen. Tätä työtä myös tullaan jatkamaan, kun kehysriiheä kohti edetään. Tuolloin tullaan myös tekemään työllisyystoimenpiteitä, kuten myös sen jälkeen. Meillä on iso haaste tämän koronan keskellä ja tämän koronan jälkeen: toisaalta vastata niihin rakenteellisen uudistamisen tarpeisiin, joita meillä on yhteiskunnassa väestön ikääntymisen myötä muun muassa, ja toisaalta selvitä tästä erittäin vaikeasta suhdannetilanteesta, joka koronakriisin myötä on meille tullut. Sen vuoksi me tarvitsemme myös aktiivista finanssipolitiikkaa, elvyttävää politiikkaa, sellaista politiikkaa, jolla tuetaan ennen muuta kasvua ja investointeja yhteiskuntaan, ja tämänkin eteen töitä tehdään.

16.38 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ahdingossa oleva musiikkiala sai myötätuntoa ministeri Saarikolta. Artistit ja koko musiikkiala Jare

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Tiihosen johdolla kaipasivat apuun teitä itse, pääministeri Sanna Marin. Oletteko te valmis tapaamaan ja ennen muuta auttamaan musiikkialaa? Haluatteko te säilyttää myös koronan jälkeen kaikilla suomalaisilla oikeuden musiikkiin? Teettekö te kaikkenne, että musiikki-ala selviää tästä koronasta? Matkailuala on tukalassa tilanteessa, koko tapahtuma-ala on tukalassa tilanteessa, palvelusektori on erittäin tukalassa tilanteessa. Te, arvoisa pääministeri, lupasitte keväällä, että yksikään yritys ei ajaudu koronan takia konkurssiin. Onko tämä lupaus suomalaisille yrityksille, pääministeri Marin, edelleen voimassa?

16.39 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen todennut, että hallitus pyrkii tekemään kaikkensa, jotta suomalaiset yritykset eivät ajautuisi koronan myötä konkurssiin, jotta me voisimme välttää sitä laajamittaista työttömyyttä, joka tämän seurauksena tulisi, ja hallitus on tehnyt systemaattisesti töitä sen eteen, että näitä vahinkoja voitaisiin minimoida, mitkä koronasta aiheutuvat. Näitä tukitoimia yrityksille on tehty, ja niitä on myös valmisteilla, ja ministeri Saarikko tästä vierestä varmasti mielellään kertoo vielä lisää siitä työstä, mitä tälläkin hetkellä valmistellaan nimenomaisesti kulttuuri- ja tapahtuma-alalle. Me emme ole unohtaneet näitäkään aloja vaan me teemme töitä sen eteen, että yhdessä yhteiskuntana, koko Suomea, voisimme tästä kriisistä selvitä.

16.40 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Musiikki niin kuin koko kulttuuriala ja edustajan mainitsema tapahtuma-ala laajemmin, kaikki se, joka perustuu ihmisten yhteen tulemiseen, yleisöihin ja kokoontumisiin, kaikki nämä ovat korona-ajan ja koronatilanteen runtelemia aloja. Tämän vuoksi pelkästään kulttuurialalle on kohdennettu jo tähän mennessä kaksi eri tukikokonaisuutta ja kolmatta valmistellaan. Tämä siksi, että koronatilanne on huono eikä meillä ole takeita, etkäkö se ei menisi huonommaksi — sehän riippuu meidän kaikkien käytöksestäkin. Tämän lisäksi tapahtuma-alan kokonaisuuden kannalta juuri siksi, kun tiedän, että arvoketju ei ole vain se artisti lavalla vaan paljon pidempi ketju osajia, jotta tapahtuma esimerkiksi on mahdollinen, me teemme tiivistä yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa, jotta heidänkin tukimuotonsa yrityksille toimisivat varmasti niin, että koko se tapahtuma-alan arvoketju, joka on valtava työllistäjä tässä maassa, tulisi huomioiduksi eikä väliinputoajia muodostuisi. Miksi teemme näin? Siksi, että olen aivan varma, että tämä maa tulee tarvitsemaan kulttuuria ja sen tuomia elämyksiä ja hyvinvointia enemmän kuin pitkään, pitkään aikaan sitten, kun tämä kriisi aikanaan on ohi.

Kysymyksen käsittely päättyi.

4.5. Suullinen kysymys koronarokotteesta (Pasi Kivisaari kesk)

Suullinen kysymys SKT 184/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivisaari.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Keskustelu

16.41 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Kuten pääministeri totesi, uutiset koronarokotteista antavat toivoa ja valonpilkahduksia ensi vuoteen. Suomalaiset tiedostavat varsin hyvin, että koronarokotteen ottaminen on ulospääsy rajoituksista ja mahdollisuus turvalliseen arkeen. Useimmat ihmiset ovat halukkaita ottamaan rokotteen turvatakseen omaa ja kanssaihminen terveyttä. Kun koronarokote on saatavilla, sitä tarjotaan väestölle erikseen päätettävän järjestyksen mukaisesti.

Kysyisin teiltä, arvoisa ministeri Kiuru: miten hallitus edistää rokotemyönteisyyttä niin, että mahdollisimman moni ottaisi rokotuksen, ja voivatko suomalaiset luottaa siihen, että rokotteita riittää kaikille sitä tarvitseville ja haluaville?

16.42 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeä kysymys, ja itse asiassa myöskin edustajien näkökulmasta hyvin tärkeä kysymys on se, miten me yhteiskunnassa edistämme myönteistä suhtautumista siihen, että me haluamme suojata kaikki halukkaat myöskin koronarokotteen tarjoamisen kautta. Rokote tulee olemaan maksuton, ja myöskin on tärkeää, että ihmiset saavat oikeaa tietoa ja että oikeaa tietoa välitetään näissä asioissa, jotta ei synny vääriä käsityksiä.

Meille on kansakuntana olennaista, että Euroopan terveysviranomaiset tulevat aikaan, ehkä jopa jo ensi viikon alussa, ottamaan kannan siihen, onko maailmaan syntynyt ensimmäinen rokotevalmiste, joka tämän virallisen luvan saa. Sen jälkeen on erityisen tärkeää, että me jokainen omalta osaltamme haluamme olla rakentamassa sellaista yhteiskuntaa, jossa me voimme suojautua koronalta, ja sitä kautta tätä myönteisyyttä tarvitaan, ja tämä on tärkeä tehtävä. Eli tulemme lähtemään nimenomaan tästä edustajan toiveesta liikkeelle. Me [Puhemies koputtaa] tarvitsemme erilaisia rajoitustoimia, mutta [Puhemies koputtaa] myös rokote tulee olemaan niitä asioita, jotka suojelevat kansakuntaa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

4.6. Suullinen kysymys yksinäisyyden yleistymisestä (Veronika Honkasalo vas)

Suullinen kysymys SKT 185/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: edustaja Honkasalo.

Keskustelu

16.43 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Tämä vuosi on ollut meille kaikille hyvin raskas, mutta erityisen koetteleva se on ollut niille ihmisille, joilla on ollut jo ennen koronaa vaikeaa ja joilla on hauraat sosiaaliset verkostot. Tuoreen selvityksen mukaan muun muassa helsinkiläisistä 44 prosenttia kokee yksinäisyyden lisääntyneen koronan aikana. Yksinäisyys korostuu erityisesti ikääntyneiden osalta, mutta se on yleistynyt myös nuorten keskuudessa.

Arvoisa puhemies! Me tiedämme, ettei joulunaika ole kaikille normaalitakaan juhlan aikaa, vaan se saattaa olla satuttava yksinäisyyttä kokeville. Meidän kaikkien vastuulla on

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

huolehtia lähimmäisistämme myös joulupyhien aikaan, mutta kysyisin hallitukselta: mitä yhteiskunnan tasolla voimme tehdä yksinäisyyden kitkemiseksi, ja miten huolehdimme siitä, ettei korona entisestään syvennä yksinäisyyttä?

16.44 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksinäisyys on yhteiskunnan vakava ongelma, ja me tiedämme, että myös yksinäisyydellä on merkittäviä terveydellisiä ja hyvinvoinnillisia vaikutuksia, ja me tiedämme myös, kuten edustaja hyvin totesi, että joulunaika ja muutenkin juhlapyhien aika on monille ihmisille tavanomaisissakin olosuhteissa vaikeaa aikaa. Tämän koronakriisin keskelläkin meidän on syytä muistaa, että tämä ei ole meidän ainoa ongelmamme, vaan meillä on myös näitä muita hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia ongelmia, joihin on syytä suhtautua vakavasti.

Koronakriisin osalta ja lähestyvän joulun osalta on ymmärrettävää, että ihmisillä on tarve tavata toisiansa. On tarve tavata läheisiä ihmisiä, on tarve tavata sukulaisia ja oman perheen jäseniä, jotka asuvat ehkä kauempana, ja ihmiset myös kokevat yksinäisyyttä, ja tähänkin pitää vakavasti suhtautua. Sen vuoksi olen itse pyrkinyt korostamaan sitä, että jos ja kun tavataan sukulaisia, ystäviä tai muita läheisiä, joita on ollut tämän pitkän vuoden aikana ikävä, [Puhemies koputtaa] niin muistetaan ne varotoimenpiteet aina alkaen käsihygieniasta ja yskimishygieniasta maskin käyttöön ja etäisyyksiin.

Kysymyksen käsittely päättyi.

4.7. Suullinen kysymys yksinäisyydestä korona-ajan joulunvietossa (Anders Norrback r)

Suullinen kysymys SKT 186/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Norrback.

Keskustelu

16.46 Anders Norrback r: Ärade talman! Jultiden innebär en värdefull paus för många. Samtidigt innebär jultiden en förlängning på coronatiden som har präglats av ensamhet. Enligt rekommendationerna borde vi i år fira jul i våra hemtrakter med få människor. I år är det viktigare än någonsin att ringa till våra släktingar och vänner och sprida den glädje som vi inte kan sprida fysiskt.

Arvoisa puhemies! Tuleva jouluaika tuo monelle tärkeän hengähdystauon. Korona ei kuitenkaan ole kadonnut minnekään, ja joulua kannattaakin viettää tänä vuonna kotiseudulla pienellä seurueella. Jouluaika on monelle myös hyvin yksinäistä aikaa. Yksinäisyys tänä jouluna voi tuntua entistä syvemältä.

Arvoisa pääministeri Marin, millaisia terveisiä lähettäisitte koteihin nyt jouluaikaa ajatellen?

Vilka ljuspunkter finns det för dem som känner sig ensamma i dag?

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

16.47 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten äsken totesin, tämä on vakava ja tärkeä asia itsessään, ja korona-aikana varmasti yksinäisyyden kokemukset ovat aivan toisella tavalla läsnä kuin aiemmin. Onneksi meillä on yhteiskunnassa tahoja, jotka tekevät erittäin arvokasta työtä myös yksinäisyyden vähentämiseksi: esimerkiksi järjestöjen ja seurakuntien tekemä työ arjessa on sitä arvokasta työtä, jossa kohdataan ihmisiä ja pyritään myös normaaleissa olosuhteissa lievittämään yksinäisyyttä ja huolehtimaan siitä, että jokainen ihminen voi kokea osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta ja muutoinkin läheisyyttä, vaikka sitä läheisyyttä ei ehkä muuten elämässä olisi. Eli haluan myös korostaa sitä, että meillä on paljon sellaisia tahoja yhteiskunnassa, jotka tätä työtä tekevät, ja vaikka nyt sen työn tekeminen fyysisesti toista ihmistä lähellä on vaikeampaa, niin meillä on onneksi myös käytössä etäyhteyksiä ja mahdollisuuksia turvallisesti tavata, keskustella, jutella, [Puhemies koputtaa] vaihtaa ajatuksia ja jakaa niitä arjen huolia.

16.48 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 90-luvun lammasta jäi valitettavaksi perinnöksi todella paljon konkurssin tehneitä ja velkavaikeuksissa olevia ihmisiä. Se on muodostanut jopa näihin päiviin asti aikamoisen kannustinloukun ja ansan ja tuhonnut monia elämiä. Me tässä salissa olemme varmasti sitä mieltä, että tämä ei saisi toistua. No, meidän olemme esittäneet kokoomuksessa esimerkiksi sellaisia asioita, että yrittäjän konkurssi ei estäisi ennakkoperintärekisteriin pääsyä tai starttirahan ja elinkeinoluvan saamista. Samaten henkilökohtaisen konkurssin lainsäädäntöä pitäisi kehittää. Arvoisa pääministeri ja oikeusministeri, miksi ihmeessä näissä ei oikein tapahdu mitään? Kehittääkö hallitus velkajärjestelyihin ja maksuhäiriömerkintöihin liittyvää lainsäädäntöä? Mikä ihme tässä maksaa? — Kiitos.

16.49 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus kyllä tekee kaikkensa, jotta rehellisesti toimivat yrittäjät pärjäisivät myös tämän koronakriisin ylitse. Ja niin kuin tässä salissa tiedätte, hallitus on tuonut tänne monta sellaista esitystä, jolla ollaan helpotettu yritysten arkea. Esimerkiksi konkurssien osalta on tällä hetkellä voimassa semmoinen säädös, joka tarkoittaa käytännössä sitä, että yritystä ei voida tällä hetkellä asettaa konkurssiin tällä 8 päivän maksukehotuksella. Se muuttuu nyt sitten tammikuun jälkeen 30 päivään, ja tämä on iso muutos nykytilanteeseen ja nykytilalainsäädäntöön. Tämän lisäksi oikeusministeriössä on valmisteilla muutoksia myös velkajärjestelylakiin. Haluan muistuttaa edustajia siitä, että toimiva velkajärjestely on myös yksinyrittäjän ja pienen yrittäjän tuki tulevaisuudessa, ja tällä saralla tehdään paljon. Elikkä kokoomus voi olla ihan luottavainen siihen, että [Puhemies koputtaa] myös tältä osalta tulee esityksiä vielä ensi vuonna.

16.50 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronan aiheuttaman talouskriisin seurauksena moni yrittäjä on todella joutunut ahdinkoon ja moni suomalainen on menettänyt työnsä. Yhä useampi valitettavasti joutuu velkaongelmiin, ja meidän yhteinen tärkeä tehtävämme on huolehtia siitä, että me annamme kaikille mahdollisuuden uuteen alkuun. Kun meillä on tälläkin hetkellä 10 000 suomalaista, jotka ovat maksaneet velkansa ulosottoon, mutta heidän elämänsä rasittaa edelleen merkittävästi tuo maksuhäiriömerkintä, niin kysyisin oikeusministeriltä, että voitaisiinko tässä tilanteessa erityisesti, nopealla aikataululla, valmistella semmoinen lakimuutos, että vaikka meillä ei vielä ole tuota positiivista luottorekisteriä, niin me lyhentäisimme radikaalisti sitä aikaa, niin että

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

heti mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ihminen on maksanut omat velkansa, tuo maksuhäiriömerkintä voisi poistua.

16.51 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on hyviä uutisia, koska tämän lainsäädännön valmistelu on jo oikeusministeriössä käynnistynyt, ja eduskunta on myös itse kysynyt tämän perään. Olen iloinen, että tämä hallitus nyt tulee tämän myös toteuttamaan. Meillä on monta sellaista hanketta nyt viireillä — positiivinen luottotietorekisteri on yksi. Se tulee viemään vähän enemmän aikaa kuin alussa luultiin, koska se tekninen järjestelmä on vähän vaikeampi verottajalle laittaa kuntoon kuin mitä ensin arvioitiin, mutta se on tulossa. Ja koska se venyy, niin olemme päätyneet siihen, että näille maksuhäiriömerkinnöille on nyt tehtävä jotain, ja se valmistelu on tällä hetkellä ministeriössä nyt alkanut, ja tarkoitus on, että esitys tästä tulisi eduskuntaan ensi keväänä. Eliikkä palaamme tähän asiaan, ja tässä on tärkeätä myös, että saadaa tasapainoinen ratkaisu, joka ottaa sekä velkojien että velallisen [Puhemies koputtaa] näkökohdat huomioon.

16.53 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että alkuperäinen kysymys koski koronan taloudellisia vaikutuksia. Esitän kysymykseni valtiovarainministerille, mutta sitä ennen esitän lyhyen lukusarjan: Kolme vuotta sitten, lokakuussa 2017 meidän työllisyysasteemme oli tasan 70,0. Kaksi vuotta sitten se oli 71,5, vuosi sitten 72,0 ja nyt, syvän koronakriisin aikana, 71,5. Mistä eri syistä johtuu, että meidän työllisyysasteemme ei tästä vaikeasta taloudellisesta kriisistä huolimatta ole romahtanut enemmän ja olemme pärjänneet vertailumaihin verrattuna tällä tavalla paremmin? Onko sitä arvioitu?

16.53 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriö julkisti 17. päivä tuoreimman suhdanne-ennusteensa, joka osittain vastaa tähän. Tämän vuoden bruttokansantuotteen alenema on 3,3 prosenttia. Vielä viime keväänä pelko oli se, että romahdus on ehkä noin 6 prosentin tasoa. Syksyn alussa, kun ensi vuoden budjettia tehtiin, oletamus oli noin 4,5 prosentin menetyksestä. Eli vastauksena kysymykseen: Koronaepidemian hyvä hillintä on se päävastaus. Toinen vastaus on se, että olemme tehneet kyllä laajalla pohjalla sellaisia elvytystoimia, joilla on ylläpidetty toimintaa sekä yksityisellä sektorilla että julkisella sektorilla, ja tämä talouden suuri pyörä on saatu pidettyä käynnissä. Se on pelastanut valtavasti työpaikkoja ja hillinnyt konkurssveja, ja tältä pohjalta pitää myös ensi vuoteen valmistautua. Ensi vuonna onneksi lähtee liikkeelle sitten koko EU:n laajuinen koordinoitu elvytys.

16.55 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En saanut vastausta hallituksen keinoista turvata riittävä sote-henkilöstö.

Te valtiovarainministeri Vanhanen lupasitte kesällä uudistaa eläkeläisten verotuksen niin, että keikkatyön tekeminen olisi kannustavampaa. Milloin tästä tulee esityksiä?

Meillä on myös yli 10 000 terveydenhuollon ammattilaista työttömänä, joista monet kohtaavat työtä hakiessaan myös ikäyrjintää. Miten heidät aiotaan työllistää?

Sitten toisaalta toisessa päässä opiskelijoilla työn vastaanottamisen kynnykseksi nousevat opintotukea leikkaavat tulorajat. Eikö olisi aika korjata tämä epäkohta?

Ja vielä kysyn niistä sote-henkilöstön palkkakannustimista, joita on lähes kaikissa Euroopan maissa toteutettu.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

Olisi monta asiaa, joita voisi tehdä.

16.55 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tunnista tällaista lupausa kesältä. Kesällä pyysin, että selvitetään, voisiko eläkkeellä olevan työtulot ja eläketulon verottaa erikseen. Se selvitys tehtiin. Se osoittautui valitettavasti liian kalliiksi toimenpiteeksi siihen työllisyshyötyyn nähden, joka siitä olisi saatavissa, ja itse ilmoitin syksyn alussa selvityksen jälkeen, että en vie tätä näin suurta uudistusta eteenpäin.

Sote-henkilökunnan muuhun saatavuuteen: Tämä liittyy ehkä enemmän STM:n toimialaan, mutta noin yleisesti toteen, että kyse on tietysti aina työnantajien vastuulla olevasta asiasta. Työnantajien pitää pitkäjänteisesti huolehtia työolosuhteista ja toimia sellaisella tavalla, että myös tällaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa meillä on osaavaa henkilökuntaa riittävästi.

Kysymyksen käsittely päättyi.

4.8. Suullinen kysymys koronarokotteesta joulupukille (Kai Mykkänen kok)

Suullinen kysymys SKT 187/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Meillä on vielä aikaa yhteen kysymykseen ja yhteen vastaukseen. — Edustaja Mykkänen näyttää innokkaalta.

Keskustelu

16.57 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Isäni tulee Lapista, ehkä siksi sain viestin joulupukilta. Hän kiitteli suomalaisten vastuullista asennetta koronan kanssa — myös eduskunnan, vähän hallituksenkin. Joulupukki pyysi kertomaan, että aaton viettäminen korkeintaan muutaman ihmisen porukoissa on tärkeää myös lahjoja toimittavien tonttujen turvallisuudelle. Pukki muistutti, että tartuntojen välttäminen on ollut hänenkin poikkeuksellisen pitkän työuransa salaisuus jo useiden satojen vuosien ajan. Hän pyysikin kysymään pääministeriltä: voisiko pukki tonttuineen saada rokotteen muiden fysiikan ja mielen lähihoitajiemme tavoin ensimmäisten joukossa? Vielä painokkaammin hän toivoi, voisimmeko me täällä yhdessä muistuttaa suomalaisia siitä, että rokotteen ottamisessa ei lopulta ole niinkään kysymys itse kunkin omasta terveydestä vaan siitä, että suojaamme lähimmäisiämme koronan vaaroilta. Samalla pukki halusi toivottaa eduskunnalle ja kaikille suomalaisille, hallituksellekin, rauhallista, turvallista hyvän mielen joulua. Ja näihin sanoihin kokoomuksen eduskuntaryhmä ja koko oppositio mielellään yhtyy.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin vaikea kysymys. Pääministeri Marin, kykenetkö vastaamaan?

16.59 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edustaja Mykkästä, kokoomuksen eduskuntaryhmää ja koko oppositiota tästä erittäin tärkeästä kysymyksestä. Ja haluan myös kiittää joulupukkia tästä kirjeestä, jonka hän teille lähetti, koska hän on nyt

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

ajan hermoilla ehkä enemmän kuin osaa ajatellakaan. Hallituksen hyväksymän rokotestategian mukaisesti joulupukki juurikin kuuluu siihen riskiryhmään eli ikääntyneisiin, jotka tulevat ensimmäisten joukossa tämän rokotteen saamaan. On aivan ensisijaisen tärkeää, että sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökuntaan kuuluvat henkilöt ja riskiryhmiin kuuluvat ikääntyneet tai muutoin terveydentilansa puolesta riskiryhmiin kuuluvat henkilöt saavat ensimmäisenä rokotteen.

Me tietenkin toivomme, että jo joulunpyhinä pääsisimme ensimmäisiä rokotteita antamaan ihmisille, ja tämän eteen teemme kovasti töitä. Tämä on se valo tunnelin päässä, jonka me näemme ja joka takaa tulevaisuudessa sen, että voimme kaikki elää hieman normaallimpaa elämää.

Ja tähän jouluun on kyllä vielä pakko sanoa se, että kun joulupukki kyläilee kenties kodeissa ja perheiden luona eri puolella Suomea, niin kyllä suosittelisin siihenkin näitä etäyhteyksiä tai vähintäänkin sitä, että joulupukille sitten siellä ulkosalla vilkutetaan ja kenties se lahjasäkki voidaan sitten vähän matkan päähän jättää.

Mutta oikein hyvää joulua koko eduskunnalle, kaikille eduskuntapuolueille ja terveisiä myös sinne Korvatunturille!

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos samoin!

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lakien muutoksenhakusäännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 220/2020 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 17/2020 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 220/2020 vp sisältyvät 1.-46. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

6. Sari Multalan vapautuspyyntö tiedusteluvalvontavaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 55/2020 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 18.12.2020 kello 10 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 18.12.2020 kello 9.

Pöytäkirja PTK 168/2020 vp

7. Ensimmäisen varapuhemiehen vapautuspyyntö

Vapautuspyyntö VAP 54/2020 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Ensimmäisen varapuhemiehen vaali toimitetaan perjantaina 18.12.2020 kello 10 pidettävässä täysistunnossa.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 18.12.2020 klo 10.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.27.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen